Suvestinė redakcija nuo 2016-02-25 iki 2016-06-30

Nutarimas paskelbtas: Žin. 2002, Nr. 40-1499, i. k. 1021100NUTA00000519

Nauja redakcija nuo 2014-05-01:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS DĖL VALSTYBINIO ATLIEKŲ TVARKYMO 2014–2020 METŲ PLANO PATVIRTINIMO

2002 m. balandžio 12 d. Nr. 519
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 26 straipsnio 3 dalimi ir įgyvendindama 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas (OL 2008 L 312, p. 3), 1994 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 94/62/EB dėl pakuočių ir pakuočių atliekų (OL 2009 L 87, p. 109), 2006 m. rugsėjo 6 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2006/66/EB dėl baterijų ir akumuliatorių bei baterijų ir akumuliatorių atliekų ir Direktyvos 91/157/EEB panaikinimo (OL 2008 L 327, p. 7), 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų (OL 2012 L 197, p. 38), 1999 m. balandžio 26 d. Tarybos direktyvos 1999/31/EB dėl atliekų sąvartynų (OL 2008 L 311, p. 1) ir Šešioliktosios Vyriausybės 2012–2016 metų programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XII-51 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 377 punkto nuostatas, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a :

Patvirtinti Valstybinį atliekų tvarkymo 2014–2020 metų planą (pridedama).

FINANSŲ MINISTRĖ, PAVADUOJANTI MINISTRĄ PIRMININKĄ DALIA GRYBAUSKAITĖ

APLINKOS MINISTRAS ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2002 m. balandžio 12 d. nutarimu Nr. 519
(Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2014 m. balandžio 16 d. nutarimo Nr. 366
redakcija)

VALSTYBINIS ATLIEKŲ TVARKYMO 2014–2020 METŲ PLANAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybinis atliekų tvarkymo planas (toliau – Planas) parengtas vadovaujantis Valstybės pažangos strategija „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015 „Dėl Valstybės pažangos strategijos „Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ patvirtinimo“, 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482 „Dėl 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos patvirtinimo“, Nacionaline darnaus vystymosi strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. rugsėjo 11 d. nutarimu Nr. 1160 „Dėl Nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“, Europos Bendrijų Komisijos komunikatu Tarybai, Europos Parlamentui, Europos Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Tausesnis išteklių naudojimas: teminė atliekų prevencijos ir perdirbimo strategija“ (COM (2005) 666 galutinis), Valstybine aplinkos apsaugos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 1996 m. rugsėjo 25 d. nutarimu Nr. I-1550 „Dėl Valstybinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“, Nacionaline energetinės nepriklausomybės strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija), Nacionaline klimato kaitos valdymo politikos strategija, patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. lapkričio 6 d. nutarimu Nr. XI-2375 „Dėl Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinė klimato kaitos valdymo politikos strategija), ir Europos Sąjungos atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.

2. Plano tikslas – nustatyti strateginius atliekų tvarkymo iki 2020 metų tikslus, uždavinius ir priemones, būtinas užsibrėžtiems tikslams pasiekti, valstybines atliekų tvarkymo užduotis ir atliekų tvarkymo užduotis savivaldybėms, nacionalinės ir Europos Sąjungos struktūrinės paramos finansavimo kryptis ir Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijus.

3. Plane vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatyme (toliau – Atliekų tvarkymo įstatymas), Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatyme, Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme (toliau – Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas) ir kituose atliekų tvarkymą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

4. Planas apima komunalines, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas, jų tvarkymo organizavimą ir tvarkymą Lietuvos Respublikos geografinėje teritorijoje.

5. Planas neapima:

5.1. į atmosferą išmetamų dujų ir anglies dioksido, kuris surenkamas ir transportuojamas saugoti geologiniu būdu ir šiuo būdu jau saugomas pagal anglies dioksido geologinį saugojimą reglamentuojančius teisės aktus arba kurio mažiau nei 100 tūkst. tonų saugoma naujų produktų ir procesų mokslinių tyrimų, plėtros ar bandymų tikslais;

5.2. žemės (*in situ*), įskaitant neiškastą užterštą dirvožemį ir nuolat toje žemėje esančius pastatus;

5.3. neužteršto dirvožemio ir kitų natūraliai susidarančių medžiagų, iškastų statybų metu, kai jos natūralaus būvio bus panaudotos statybai toje teritorijoje, kur buvo iškastos;

5.4. radioaktyviųjų atliekų;

5.5. netinkamų naudoti sprogmenų;

5.6. mėšlo ir srutų, kurie nepriskiriami 5.7.2 papunktyje nurodytiems šalutiniams gyvūniniams produktams, taip pat šiaudų ir kitokių gamtinių nepavojingų žemės ūkio ar miškininkystės medžiagų, naudojamų ūkininkaujant, vykdant miškininkystės veiklą arba gaminant energiją iš šios biomasės procesais ar būdais, kurie nedaro žalos aplinkai arba nekelia grėsmės visuomenės sveikatai;

5.7. specifinių atliekų srautų ar kategorijų tiek, kiek joms taikomi kiti Europos Sąjungos teisės aktai:

5.7.1. nuotekų;

5.7.2. šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių, kuriems taikomas 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1069/2009, kuriuo nustatomos žmonėms vartoti neskirtų šalutinių gyvūninių produktų ir jų gaminių sveikumo taisyklės ir panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1774/2002 (OL 2009 L 300, p. 1), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1385/2013 (OL 2010 L 276, p. 33) (toliau – Reglamentas (EB) Nr. 1069/2009), išskyrus produktus, kurie turi būti sudeginti, pašalinti sąvartyne arba panaudoti biologinių dujų ar komposto gamybos įmonėje;

5.7.3. nepaskerstų gyvūnų gaišenų (įskaitant gyvūnus, nužudytus siekiant likviduoti epizootines ligas), kurios tvarkomos pagal Reglamento (EB) Nr. 1069/2009 reikalavimus;

5.7.4. atliekų, susidarančių žvalgant, išgaunant, apdorojant ir saugant mineralinius išteklius, ir karjerų eksploatavimo atliekų, kurioms taikoma Europos Parlamento ir Tarybos 2006 m. kovo 15 d. direktyva 2006/21/EB dėl kasybos pramonės atliekų tvarkymo, iš dalies keičianti Tarybos direktyvą 2004/35/EB;

5.7.5. gamybos liekanų, kurios susidaro pagrindinio produkto gamybos metu, tačiau nėra šio gamybos proceso tikslas, ir kurių tiesioginis naudojimas yra žinomas ir teisėtas;

5.8. paviršiniuose vandenyse perkeliamų nuosėdų vandenų ir vandens kelių valdymo arba potvynių prevencijos ar potvynių ir sausrų arba melioracijos padarinių švelninimo tikslais, kai nuosėdos nepavojingos.

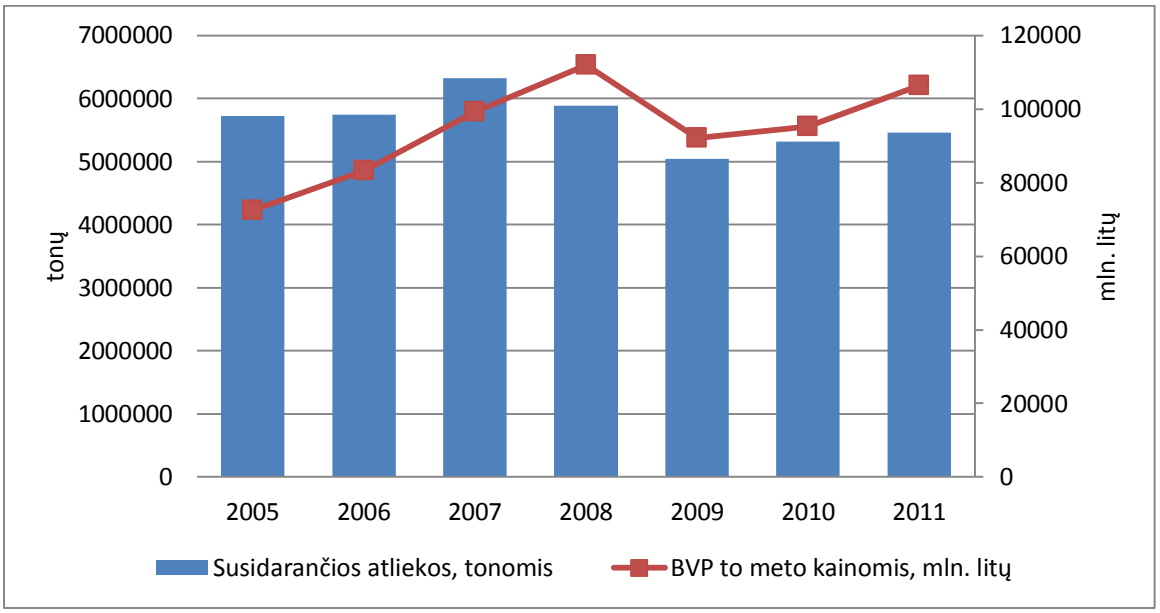
6. Komunalinių, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo principų įgyvendinimą valstybės lygiu reglamentuoja Planas, regiono lygiu – regioniniai atliekų tvarkymo planai, savivaldybių lygiu – savivaldybių atliekų tvarkymo planai ir savivaldybių atliekų tvarkymo taisyklės.

7. Kasmet iki liepos 1 d. bendra informacija apie atliekų tvarkymo būklę skelbiama Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje adresu http://www.gamta.lt ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos (toliau – Aplinkos ministerija) metiniame leidinyje „Aplinkos būklė“.

II SKYRIUS
ESAMOS ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS BŪKLĖS APŽVALGA

PIRMASIS SKIRSNIS
SUSIDARANTIS IR TVARKOMAS BENDRAS ATLIEKŲ KIEKIS, ATLIEKŲ IMPORTAS (ĮVEŽIMAS) IR EKSPORTAS (IŠVEŽIMAS)

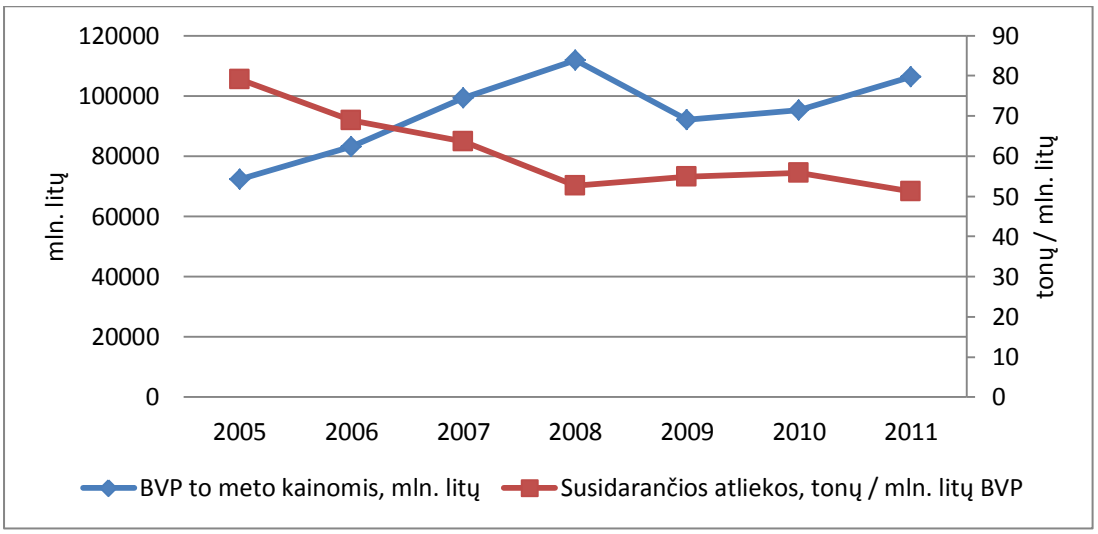
8. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais Lietuvoje susidarė apie 5,5 mln. tonų atliekų. Atliekų susidarymo 2005–2011 metų tendencijos pateiktos 1 pav.

1 pav. Atliekų susidarymas 2005–2011 metais

(duomenų šaltiniai: Aplinkos apsaugos agentūra, Lietuvos statistikos departamentas)

9. Pastaraisiais metais atliekų susidarymui įtaką darė šalies ekonominė situacija, tačiau atliekų susidarymas augo lėčiau nei ekonomika – susidarančių atliekų kiekio bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) santykis 2011 metais sumažėjo 8 procentais, palyginti su 2010 metais (žr. 2 pav.).

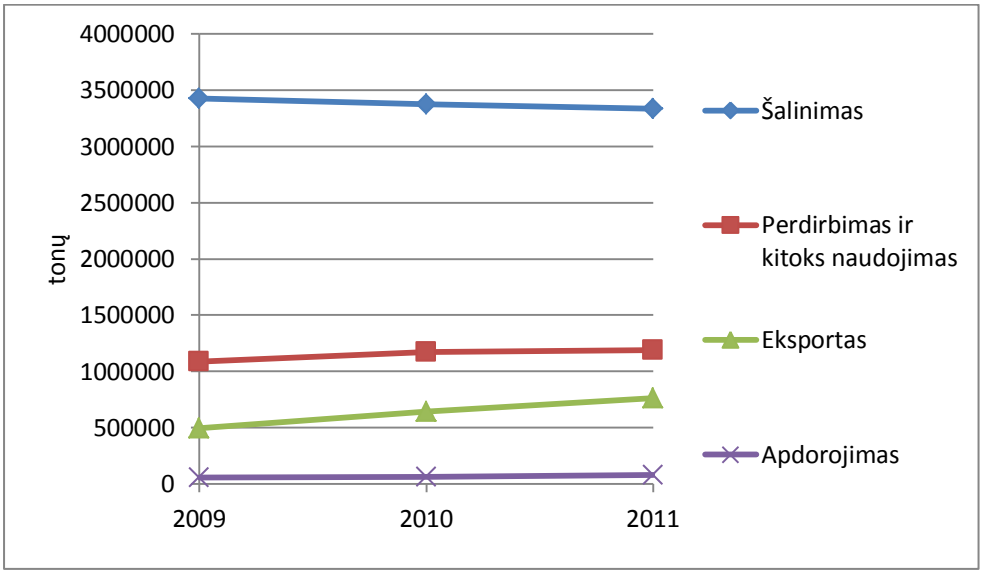

2 pav. Susidariusių atliekų kiekis 2005–2011 metais, tonų / mln. litų BVP

(duomenų šaltiniai: Aplinkos apsaugos agentūra, Lietuvos statistikos departamentas)

10. Valstybinės atliekų apskaitos duomenys apie 2006–2011 metais susidariusias atliekas pagal ekonominės veiklos rūšis pateikti Plano 10 priede. Vadovaujantis 2002 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2150/2002 dėl atliekų statistikos (OL 2002 L 332, p. 1) reikalavimais, valstybinės atliekų apskaitos duomenys pagal kilmės šaltinį rengiami kas 2 metai (lyginiais metais).

11. Lietuvoje daugiau nei pusė susidariusių atliekų vis dar yra šalinama. 2011 metais didžioji dalis sutvarkytų atliekų – 62 procentai, arba atitinkamai apie 3,3 mln. tonų, buvo pašalinta (iš jų apie 2,1 mln. tonų fosfogipso ir apie 1 mln. tonų komunalinių atliekų), 22 procentai, arba 1,2 mln. tonų, perdirbta arba kitaip panaudota, 14 procentų, arba 0,8 mln. tonų, išvežta tvarkyti į kitas šalis, o 2 procentai, arba atitinkamai 80,8 tūkst. tonų, apdorota. Pastarųjų metų atliekų tvarkymo kaita pateikta 3 pav.

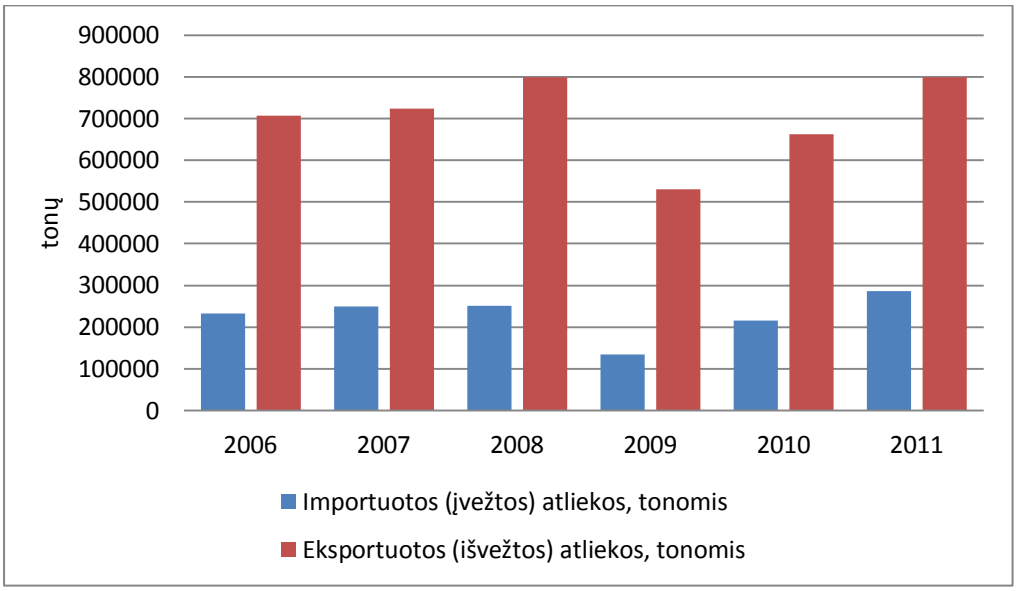
3 pav. Atliekų tvarkymo 2009–2011 metų tendencijos

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

12. Valstybinės atliekų apskaitos duomenys apie 2006–2011 metais surinktų Lietuvoje ir importuotų atliekų tvarkymą (naudojimą, šalinimą) pateikti Plano 11 priede.

13. Remiantis 2011 metų duomenimis, į Lietuvą importuota (įvežta) apie 286,8 tūkst. tonų atliekų – daugiausia įvežama antrinių žaliavų, tokių kaip popieriaus ir kartono (101,6 tūkst. tonų), metalų (87,2 tūkst. tonų), plastikų (39,5 tūkst. tonų) ir stiklo atliekos (10,9 tūkst. tonų). Šių įvežtų antrinių žaliavų srautas sudaro apie 83 procentus visų įvežtų atliekų. Pakuočių atliekos sudaro apie trečdalį visų įvežtų atliekų. Tarp įvežtų atliekų vyrauja nepavojingosios atliekos – 96 procentai. Iš pavojingųjų atliekų daugiausia įvežta švino akumuliatorių – 4,8 tūkst. tonų. Pastarųjų metų į Lietuvą įvežtų atliekų kaita pateikta 4 pav.

14. 2011 metais iš Lietuvos eksportuota (išvežta) (įskaitant atliekas, vežtas tranzitu per Lietuvos teritoriją) apie 801,2 tūkst. tonų atliekų – daugiausia išvežamos perdirbti metalų atliekos ir laužas, popieriaus ir kartono atliekos (2011 metais 86 procentus išvežtų atliekų sudarė metalų atliekos ir laužas, 7 procentus – popieriaus ir kartono atliekos). Išvežtos pavojingosios atliekos nesiekė 3 procentų (apie 25,3 tūkst. tonų). Didžiąją dalį – apie 73 procentus išvežtų pavojingųjų atliekų sudarė kitos mechaninio atliekų apdorojimo atliekos (įskaitant medžiagų mišinius), kuriose yra pavojingų cheminių medžiagų. Pastarųjų metų iš Lietuvos išvežtų atliekų kaita pateikta 4 pav.

4 pav. Bendras importuotų (įvežtų) ir eksportuotų (išvežtų) atliekų kiekis 2006–2011 metais (duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

15. Valstybinės atliekų apskaitos duomenys apie importuotas (įvežtas) ir eksportuotas (išvežtas) atliekas pateikti Plano 12 priede. Plano 13 priede pateiktas iš Lietuvos eksportuojamų (išvežamų) ir į ją importuojamų (įvežamų) atliekų kiekis ir paskirties vietos pagal atliekų rūšis.

16. Siekiant efektyviau vykdyti atliekų vežimo kontrolę ir užkirsti kelią nelegaliam vežimui, atliekų vežimo (Lietuvos teritorijoje, tarp Europos Sąjungos valstybių narių, importo į Europos Sąjungos teritoriją / eksporto iš Europos Sąjungos teritorijos) kontrolės sistemą

būtina stiprinti – sukurti pakankamą žmogiškųjų ir technologinių išteklių potencialą, taikyti naujausias informacinių technologijų sistemas, optimizuoti kontrolės administravimo sistemą, sistemingai planuoti atliekų vežimo inspekcijas. Reikia siekti, kad efektyviau bendradarbiautų šalies institucijos, susijusios su atliekų vežimo kontrole, be to, skatinti tarptautinį atitinkamų institucijų bendradarbiavimą.

17. Vertinant atliekų susidarymą ir tvarkymo būklę (ypač komunalinių atliekų susidarymą ir tvarkymą), taip pat atliekų tvarkymo užduočių vykdymą, trūksta patikimų valstybinės atliekų apskaitos, gaminių ir pakuočių tiekimo į rinką duomenų, reguliarios ir sisteminės jų analizės. Šiuo metu kuriama bendra gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos sistema.

ANTRASIS SKIRSNIS
KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ SUSIDARYMAS IR TVARKYMO ORGANIZAVIMAS

Komunalinių atliekų tvarkymo būklė

18. Už komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą, jų funkcionavimo užtikrinimą, atliekų, kurių turėtojo nustatyti neįmanoma arba jis neegzistuoja, tvarkymo organizavimą ir komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo administravimą atsakingos savivaldybės.

19. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimą savivaldybės teisės aktų nustatyta tvarka gali pavesti komunalinių atliekų tvarkymo sistemos administratoriui. Dalis savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizavimą, kaip privalomą užduotį, yra pavedusios kelių savivaldybių įsteigtoms įmonėms – regioniniams atliekų tvarkymo centrams. Lietuvoje sukurta 10 regioninių atliekų tvarkymo sistemų (Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos ir Vilniaus,). Jų įdiegimas ir plėtra iš dalies finansuoti 2000–2006 metų Sanglaudos fondo, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto (toliau – valstybės biudžetas) ir regioninių atliekų tvarkymo centrų paskolų lėšomis.

20. Siekiant plėtoti visas regionines atliekų tvarkymo sistemas, parengti su jomis susiję regioniniai atliekų tvarkymo planai. Visos savivaldybės yra parengusios savivaldybių atliekų tvarkymo planus ir savivaldybių atliekų tvarkymo taisykles.

21. Nors viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas atliekų tvarkymo srityje teiktų įvairių privalumų ir galimybių, šios galimybės nėra išnaudojamos.

22. Pagrindinės komunalinių atliekų tvarkymo problemos yra šios:

22.1. didžioji dalis komunalinių atliekų šalinama sąvartynuose, nes tai pigiausias atliekų tvarkymo būdas, todėl atliekos tvarkomos neatsižvelgiant į atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, o antrinių žaliavų ir biologiškai skaidžių atliekų rūšiuojamasis surinkimas, perdirbimas ar pakartotinis naudojimas nėra ekonomiškai patrauklūs;

22.2. ne visose savivaldybėse užtikrintos sąlygos jų teritorijoje esantiems atliekų turėtojams naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga;

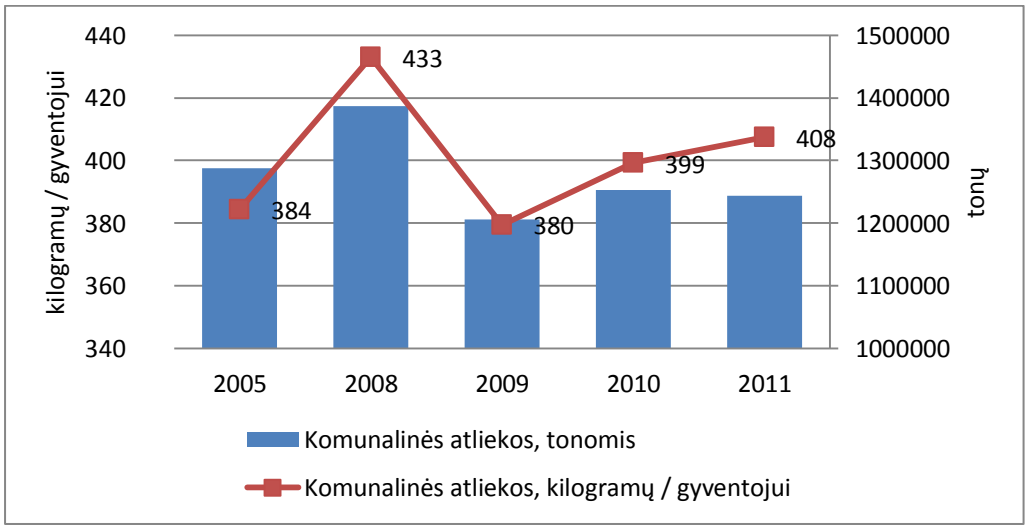
22.3. neužtikrintas savivaldybių ir gamintojų bei importuotojų organizacijų bendradarbiavimas;

22.4. nėra bendro ir aiškaus savivaldybių užduočių vykdymo įvertinimo mechanizmo;

22.5. nėra tikslios ir patikimos komunalinių atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos, todėl gali būti priimami nepagrįsti strateginiai sprendimai dėl atliekų tvarkymo būdų parinkimo.

Komunalinių atliekų surinkimas ir tvarkymas, užduočių vykdymas

23. Komunalinės atliekos sudaro apie 25 procentus visų Lietuvoje susidarančių atliekų. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais Lietuvoje surinkta apie 1,24 mln. tonų komunalinių atliekų, o įskaitant ir atskirai surinktas komunalinių pakuočių atliekas, – iš viso apie 1,37 mln. tonų komunalinių atliekų (408 kilogramai vienam gyventojui arba atitinkamai 448 kilogramai vienam gyventojui, įskaitant ir atskirai surinktas komunalinių pakuočių atliekas). Eurostato duomenimis, 2010 metais Europos Sąjungoje vienam gyventojui susidarė vidutiniškai 502 kilogramai komunalinių atliekų. 2005–2011 metais surinktų komunalinių atliekų kiekis pateiktas 5 pav.

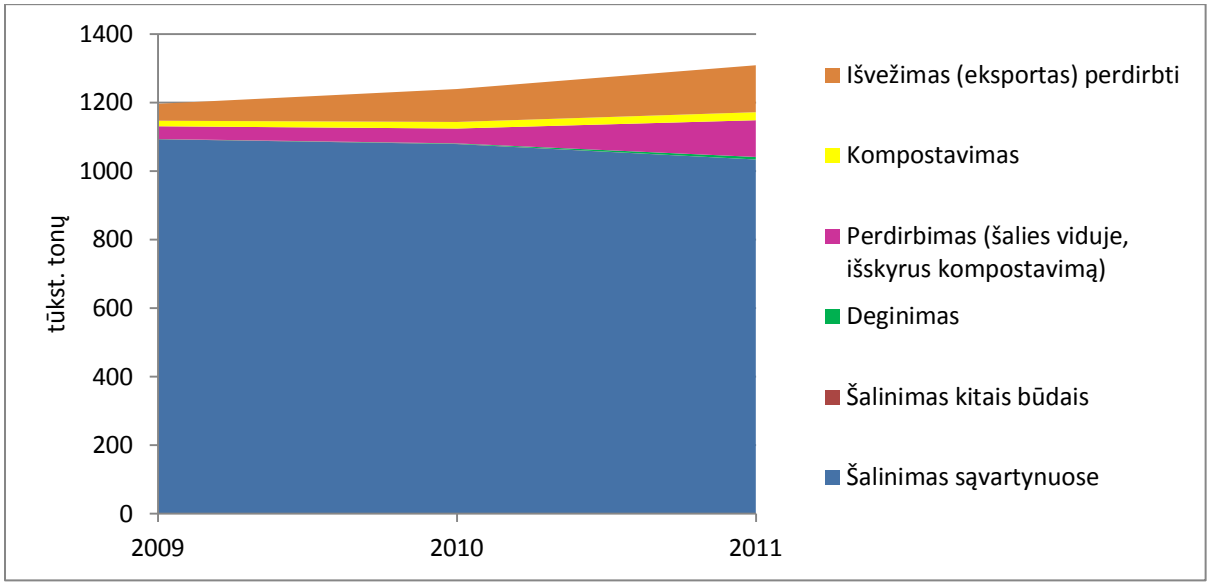

5 pav. Komunalinių atliekų surinkimas 2005–2011 metais, neįskaitant atskirai surinktų pakuočių atliekų (duomenų šaltiniai: Aplinkos apsaugos agentūra, Lietuvos statistikos departamentas)

24. Didžiąją dalį surinktų komunalinių atliekų sudaro mišrios komunalinės atliekos. 2011 metais atskirai surinkta apie 123 tūkst. tonų komunalinių pakuočių atliekų ir apie 274 tūkst. tonų kitų komunalinių atliekų, o mišrių komunalinių atliekų – apie 0,97 mln. tonų. 2011 metais vienam šalies gyventojui susidarė vidutiniškai 318 kilogramų mišrių komunalinių atliekų.

25. Vėluojant įgyvendinti komunalinių atliekų apdorojimo ir naudojimo infrastruktūros sukūrimo projektus, didžioji dalis surinktų komunalinių atliekų vis dar šalinama sąvartyne. 2009 metais pašalinta daugiau kaip 90 procentų susidariusių komunalinių atliekų, o 2011 metais – apie 75 procentai, arba 337 kilogramai vienam gyventojui. Eurostato

duomenimis, 2010 metais Europos Sąjungoje sąvartynuose pašalintos komunalinės atliekos vienam gyventojui sudarė vidutiniškai 186 kilogramus. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais buvo perdirbta ar kitaip panaudota apie 23 procentai komunalinių atliekų, įskaitant jų perdirbimą ir apdorojimą užsienio valstybėse (žr. 6 pav.). 2011 metais apie 2 procentai susidariusių komunalinių atliekų liko nesutvarkyta.

6 pav. Komunalinių atliekų tvarkymas 2009–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

26. 2010 metais šalies mastu nebuvo įvykdyta nustatyta komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotis (574,5 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų). 2010 metais sąvartynuose pašalinta apie 621 tūkst. tonų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų (apie 81 procentas visų 2000 metais susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų – 766 tūkst. tonų). 2011 metais regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose pašalinta apie 505 tūkst. tonų (apie 66 procentai) komunalinių biologiškai skaidžių atliekų, tai yra apie 116 tūkst. tonų mažiau nei 2010 metais.

27. Sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis pradėta tirti 2012 metais. Šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėtis įvairiose savivaldybėse labai skiriasi, tačiau apibendrinti tyrimų rezultatai rodo, kad 2012 metais biologiškai skaidžios atliekos sudarė apie 46 procentus, o antrinės žaliavos – apie 30 procentų visų šalinamų mišrių komunalinių atliekų.

28. Savivaldybių duomenimis, 94,8 procento gyventojų buvo suteikta komunalinių atliekų tvarkymo paslauga. Paslaugos prieinamumo miestų ir kaimų gyventojams skirtumai mažėja: miestuose, turinčiuose daugiau kaip 500 gyventojų, paslauga teikiama apie 96 procentams, miesteliuose ir kaimuose, turinčiuose mažiau kaip 500 gyventojų, – 90 procentų gyventojų. 2011–2012 metais miestuose, turinčiuose daugiau kaip 1 000 gyventojų, paslauga buvo teikiama 97 procentams, o miesteliuose ir kaimuose, turinčiuose mažiau kaip 200 gyventojų, – 79 procentams gyventojų.

TREČIASIS SKIRSNIS
GAMYBOS IR KITOS ŪKINĖS VEIKLOS ATLIEKŲ TVARKYMO BŪKLĖ

Gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo būklė ir organizavimas

29. Gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymas apima organizacines ir technines priemones, kurias įgyvendina ūkio subjektai, turintys taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimus arba taršos leidimus, kurie rengiami ir išduodami teisės aktų nustatyta tvarka (toliau – leidimai) tvarkyti atliekas, ir (ar) kurių veiklos metu susidarančios atliekos nėra komunalinės atliekos, todėl šios atliekos nebūtinai tvarkomos savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose.

30. Gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekos apima gamybos atliekas, įskaitant pavojingąsias ir biologiškai skaidžias atliekas, statybos ir griovimo, medicinines ir farmacines atliekas, nuotekų dumblą ir kitas atliekas.

31. Gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymą valstybės mastu reguliuoja aplinkos apsaugos ir kiti normatyviniai dokumentai, specifinių atliekų srautų tvarkymo taisyklės, įrenginių eksploatacijai išduoti leidimai.

32. Ūkio subjektų veiksmus, kuriais diegiami gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo pajėgumai, pagal kompetenciją koordinuoja Lietuvos Respublikos ūkio ministerija (toliau – Ūkio ministerija), Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija) ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Žemės ūkio ministerija), atlikdamos Atliekų tvarkymo įstatyme nustatytas funkcijas.

33. Užtikrinti, kad gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekos būtų sutvarkytos, – ūkio subjektų pareiga, atliekama laikantis bendrųjų atliekų tvarkymo sistemos reikalavimų bei principų ir bendradarbiaujant su veikiančiais atliekų tvarkytojais.

34. Už gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų surinkimą, rūšiavimą, pakavimą, ženklinimą, apskaitą, laikymą ir perdavimą atliekų tvarkytojams atsako šių atliekų darytojai ir (ar) turėtojai, kurie pagal principą „teršėjas moka“ turi padengti visas atliekų tvarkymo išlaidas.

35. Gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymą įmonės organizuoja įrenginių eksploatacijai išduotuose leidimuose nustatyta tvarka, laikydamosi atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, taip pat imasi visų galimų ir ekonomiškai pateisinamų priemonių atliekų kiekiui mažinti, rengdamos aplinkosaugos veiksmų planus, diegdamos švaresnės gamybos principus ir mažaatliekes technologijas.

36. Įmonės, kurios savo vykdomai ūkinei veiklai ar įrenginių eksploatacijai neprivalo gauti leidimų, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymą organizuoja laikydamosi atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo (pagal galimybes), vadovaudamosi aplinkos apsaugos ir kitų teisės aktų reikalavimais ir bendradarbiaudamos su veikiančiais atliekų tvarkytojais.

37. Sudarytos galimybės apdorotas gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas, kurių neįmanoma perdirbti ar kitaip naudoti ir kurios atitinka teisės aktuose nustatytus atliekų,

priimtinų į nepavojingųjų atliekų sąvartynus, kriterijus ir ribines vertes, prireikus šalinti nepavojingųjų atliekų sąvartynuose.

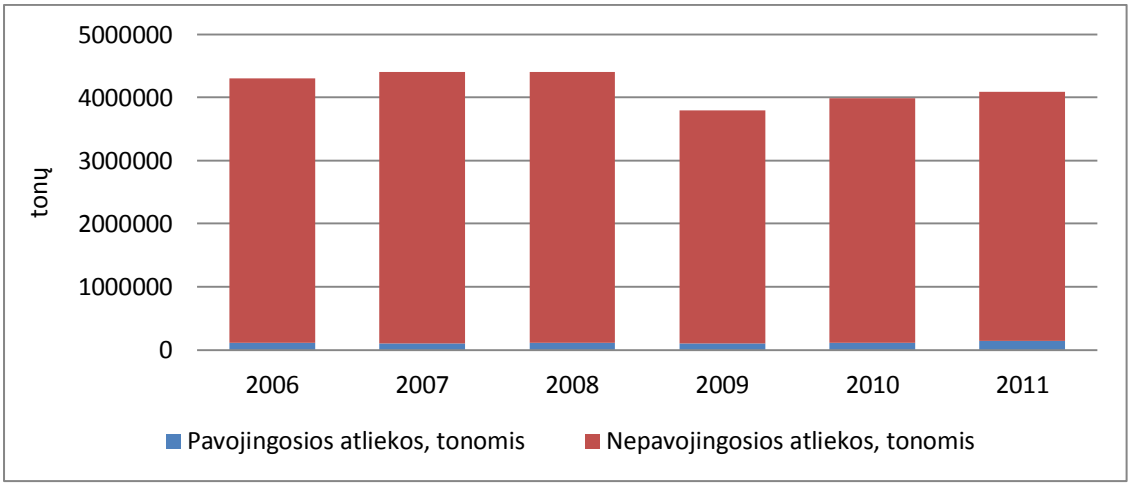
38. Pagrindinės gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo problemos yra šios:

38.1. trūksta bendro gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų identifikavimo ir klasifikavimo atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitoje; nepakankama atliekų susidarymo ir tvarkymo valstybinė kontrolė. Todėl nemaža dalis gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkoma ir apskaitoma kartu su komunalinėmis atliekomis, surenkamomis į bendrus komunalinių atliekų surinkimo konteinerius;

38.2. nors kasmet atliekamos įvairios studijos, nenumatyti gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų srautai, neišanalizuoti šių atliekų tvarkymo pajėgumai ir jų trūkumas. Pavyzdžiui, planuojama statyti atliekų (pavojingųjų ir nepavojingųjų) ir biokuro deginimo įrenginius, bet neišspręstas deginimo procesų pelenų ar kitų nedegių pavojingųjų atliekų tvarkymas arba jis neveiksmingas; iš atliekų gaminami produktai, iš anksto neišanalizavus jų paklausos ir panaudojimo galimybių.

Gamybos atliekų susidarymas ir tvarkymas

39. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais gamybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuje susidarė apie 4,09 mln. tonų atliekų (iš jų pavojingosios atliekos sudarė apie 3,4 procento). Šiame sektoriuje apie pusę atliekų sudaro fosfogipso atliekos – 2011 metais jų susidarė apie 2,1 mln. tonų (51,3 procento). Fosfogipso atliekos šalinamos specialiai įrengtame sąvartyne, nes dėl jo panaudojimo iki šiol nenuspręsta ne tik Lietuvoje, bet ir Europos Sąjungoje, nėra išplėtotos šių atliekų perdirbimo technologijos ir (ar) realizavimas rinkoje.

7 pav. Gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų susidarymas 2006–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

40. Eurostato duomenimis, 2010 metais Lietuvoje žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės sektoriuose susidarė 455,8 tūkst. tonų atliekų, kasybos ir karjerų eksploatavimo įmonėse – 6,8 tūkst. tonų atliekų, apdirbamosios gamybos pramonės įmonėse – 2,653 mln.

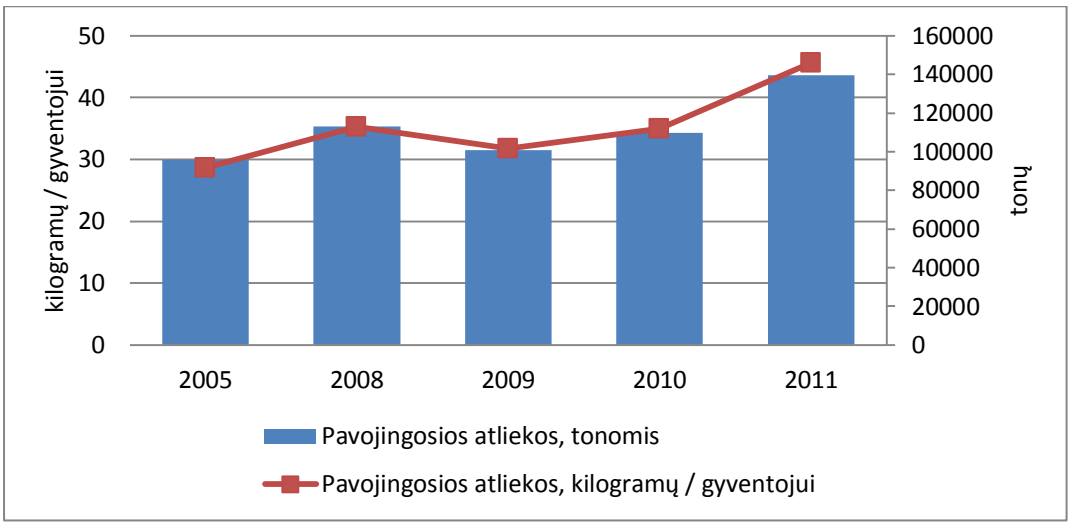
tonų atliekų, iš jų 16,9 tūkst. tonų pavojingųjų atliekų, energetikos sektoriaus įmonėse – 67,6 tūkst. tonų atliekų, vandens ruošimo ir nuotekų tvarkymo įmonėse – 90 tūkst. tonų atliekų, atliekų ir laužo didmeninės prekybos sektoriuje, įskaitant metalo laužą, – 477,6 tūkst. tonų atliekų, paslaugų ir prekybos sektoriuose – 67,7 tūkst. tonų atliekų ir 356,8 tūkst. tonų statybos ir griovimo atliekų. Europos Sąjungos valstybėse narėse susidarančių atliekų vienam šalies gyventojui vidurkis didesnis visuose pramonės ir verslo sektoriuose, išskyrus žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės, apdirbamosios gamybos pramonės, atliekų ir laužo didmeninės prekybos sektorius.

41. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais daugiausia gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų, skaičiuojant pagal surinktą kiekį, buvo pašalinta (D1, D2, D4–D6 (klasifikacija pagal Atliekų tvarkymo taisykles, patvirtintas aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Atliekų tvarkymo taisyklės) – 55 procentai, perdirbta (R2–R9) – 21 procentas, eksportuota (S4) – 15 procentų, kitaip panaudota (R10, R11) – 3 procentai, sudeginta išgaunant energiją (R1) – 2 procentai, sudeginta (D10) – 0,1 procento, apdorota (D8, D9, D14, R12, S5) – 2 procentai; liko nesutvarkyta 2 procentai atliekų. Tačiau atkreiptinas dėmesys, kad didžiąją dalį šalinamų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų sudarė fosfogipso atliekos (2,1 mln. tonų). Vertinant visų kitų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų (be fosfogipso) tvarkymo rodiklius pagal tvarkymo būdus, perdirbimas (R2–R9) sudarė 42 procentus, eksportas (S4) – 30 procentų, šalinimas (D1, D2, D4–D6) – 9 procentus, kitas naudojimas (R10, R11) – 7 procentus, deginimas išgaunant energiją (R1) – 5 procentus, deginimas (D10) – 0,2 procento, apdorojimas (D8, D9, D14, R12, S5) – 3 procentus; liko nesutvarkyta 3 procentai atliekų.

42. Esamos gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų surinkimo sistemos ir infrastruktūra pateiktos Plano 6 priede, atliekų rūšiavimo, apdorojimo ir perdirbimo pajėgumai – Plano 3 priede, o atliekų deginimo pajėgumai – Plano 4 priede.

Pavojingųjų gamybos atliekų susidarymas ir tvarkymas

43. Lietuvoje kasmet auga pavojingųjų atliekų rūšiuojamasis surinkimas. 2011 metais surinkta apie 139,4 tūkst. tonų (46 kilogramai vienam gyventojui) pavojingųjų gamybos atliekų ir apie 4,5 tūkst. tonų (1,5 kilogramo vienam gyventojui) komunalinių pavojingųjų atliekų. Eurostato duomenimis, 2010 metais Europos Sąjungoje vienam gyventojui susidarė vidutiniškai 198 kilogramai pavojingųjų atliekų. Palyginti su 2010 metais, 2011 metais labai padaugėjo užterštos žemės (daugiau kaip 11 kartų) ir rūšiavimo likučių – mechaninio atliekų apdorojimo atliekų (įskaitant medžiagų mišinius), kuriose susidaro pavojingosios cheminės medžiagos (daugiau kaip 60 procentų).

8 pav. Pavojingųjų gamybos atliekų susidarymas 2005–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

44. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais 4 procentai pavojingųjų gamybos atliekų buvo pašalinta, 3 procentai – sudeginta, 18 procentų – išvežta tvarkyti į kitas šalis, 47 procentai – perdirbta, o 38 procentai – apdorota (atliekos apdorotos D8, D9, D14, R12, S5 būdais, nurodytais Atliekų tvarkymo taisyklėse). 2011 metais buvo tvarkomos ne tik tais metais surinktos pavojingosios gamybos atliekos, bet ir saugomi atliekų likučiai, todėl sutvarkyta daugiau atliekų nei surinkta.

45. Pavojingųjų atliekų tvarkymo tikslai, uždaviniai ir jų įgyvendinimo priemonės nustatyti Valstybinėje pavojingų atliekų tvarkymo 2006–2008 metų programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. sausio 11 d. nutarimu Nr. 19 „Dėl Valstybinės pavojingų atliekų tvarkymo 2006–2008 metų programos patvirtinimo“.

Biologiškai skaidžių gamybos atliekų susidarymas ir tvarkymas

46. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, pramonėje 2011 metais susidarė daugiau kaip 450 tūkst. tonų biologiškai skaidžių atliekų, iš jų apie 93,2 tūkst. tonų – žemės ūkio ir gyvulininkystės atliekų, apie 34,7 tūkst. tonų – mėsos, žuvų ir kitų gyvūninės kilmės maisto gamybos ir perdirbimo atliekų, apie 67,1 tūkst. tonų – pieno pramonės atliekų, 54,6 tūkst. tonų – alkoholinių gėrimų gamybos atliekų, apie 185 tūkst. tonų – medienos perdirbimo, plokščių ir baldų gamybos atliekų. Valstybinėje atliekų apskaitoje neatsispindi mažų ir vidutinių maisto pramonės įmonių, kurioms nereikia gauti leidimų, duomenys apie biologiškai skaidžių atliekų susidarymą.

47. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 99 procentai šių atliekų buvo perdirbta ar kitaip panaudota, tačiau toks didelis perdirbimo ar kitokio naudojimo procentas gali būti pasiektas ir dėl nepakankamos atliekų apskaitos ir kontrolės.

48. Įmonėse, kurių ūkinėje komercinėje veikloje susidaro biologiškai skaidžios gamybos atliekos, įskaitant viešojo maitinimo ir kitose įstaigose susidarančias maisto ruošimo atliekas ir netinkamus vartoti maisto produktus, biologiškai skaidžios gamybos atliekos

išrūšiuojamos ir renkamos atskirai, jų nemaišant su kitomis atliekomis. Išrūšiuotos biologiškai skaidžios gamybos atliekos perdirbamos arba kitaip naudojamos vietoje, jeigu tai techniškai įmanoma, aplinkai ir visuomenės sveikatai saugiu būdu arba perduodamos kitiems atliekų tvarkytojams, laikantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo.

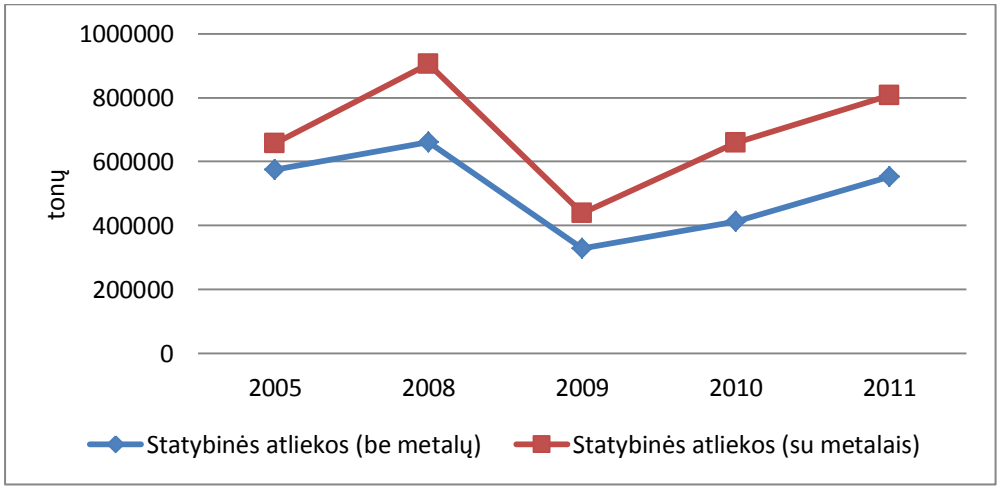
49. Šalutiniai gyvūninės kilmės produktai tvarkomi vadovaujantis Reglamente (EB) Nr. 1069/2009 nustatytais reikalavimais.

50. Skystas biologiškai skaidžias gamybos atliekas draudžiama šalinti sąvartynuose. Laikoma, kad dauguma maisto pramonės skystų atliekų patenka į nuotekas. Į nuotekas patenka kraujo, žarnų ir skrandžio turinio, smulkių gyvūninės kilmės atliekų. Jos laikomos nuotekomis, nusodinta frakcija vadinama nuotekų dumblu, o ištirpę teršalai išvalomi nuotekų valyklose arba patenka į gamtinę aplinką.

51. Gyvūninės kilmės maisto gamybos ir perdirbimo įmonėse, taip pat skerdyklose privaloma turėti riebalų gaudykles arba flotatorius, tačiau nepakanka surinktų riebalų ar flotatų (turinčių iki 30 procentų riebalų) perdirbimo pajėgumų. Didžioji dalis šių atliekų šalinama sąvartynuose arba kitose neleidžiamose vietose.

Statybos ir griovimo atliekų susidarymo bei tvarkymo būklė ir tvarkymo organizavimas

52. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais susidarė apie 806 tūkst. tonų (264 kilogramai vienam gyventojui) statybos ir griovimo atliekų. Eurostato duomenimis, 2010 metais Europos Sąjungoje vienam gyventojui susidarė vidutiniškai 1 708 kilogramai statybos ir griovimo atliekų. Kadangi metalo laužas ir atliekos, susidariusios ne tik statybos ir griovimo darbų metu, yra apskaitomi kaip statybinės atliekos, statybos ir griovimo atliekų realiai susidaro mažiau: 2010 metais – apie 413 tūkst. tonų, o 2011 metais – apie 553 tūkst. tonų, neįskaitant metalo laužo (žr. 9 pav.). Didžiausias statybinių atliekų kiekis susidaro statybos įmonėse: daugiausia – statinius griaunant, mažiau – rekonstruojant, remontuojant ir statant.

9 pav. Statybos ir griovimo atliekų susidarymas 2005–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

53. Statybos ir griovimo atliekų susidarymas priklauso nuo šalies ekonomikos būklės ir statybos sektoriaus vystymosi – 2009 metais sulėtėjus statyboms, statybos ir griovimo atliekų susidarė beveik perpus mažiau. Tikėtina, kad atsigaunant šalies ekonomikai ir statybos sektoriui šių atliekų daugės.

54. Didžioji dalis statybos ir griovimo atliekų perdirbama ar kitaip panaudojama. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais perdirbta ar kitaip panaudota 84 procentai (įskaitant ir metalų atliekas) nepavojingųjų statybos ir griovimo atliekų, išskyrus Atliekų tvarkymo taisyklių 2 priedo „Atliekų sąrašas“ 17 05 04 kategorijoje (gruntas ir akmenys, nenurodyti 17 05 03 kategorijoje) nurodytas natūraliai susidarančias medžiagas, arba atitinkamai 75 procentai nepavojingųjų statybos ir griovimo atliekų (neįskaitant metalų atliekų).

55. Statybos ir griovimo atliekų susidarymas ir tvarkymas planuojami jau statinio projektavimo etape. Šias atliekas perdirbti ar kitaip naudoti skatinama vykdant žaliuosius pirkimus. Statybos darbų žaliesiems pirkimams nustatyti statybos procesuose susidarančių atliekų mažinimo, pakartotinio naudojimo, perdirbimo ar kitokio naudojimo aplinkos apsaugos kriterijai.

Medicininių atliekų susidarymas ir tvarkymas

56. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2007 metais susidarė apie 1,2 tūkst. tonų, 2008 metais – apie 0,9 tūkst. tonų, 2009 metais – apie 1,35 tūkst. tonų, 2010 metais – apie 1,7 tūkst. tonų, 2011 metais – apie 1,3 tūkst. tonų medicininių atliekų.

57. Remiantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės valstybinio audito ataskaita, Lietuvoje vienai lovai tenka vidutiniškai apie 44–50 kilogramų medicininių atliekų per metus, tačiau panašaus lygio (pavyzdžiui, stacionare ar ambulatorijoje) sveikatos priežiūros įstaigose vienai lovai tenkantis medicininių atliekų kiekio skirtumas rodo, kad šios atliekos gali būti nevienodai klasifikuojamos, netinkamai tvarkomos ar skirtingai deklaruojamas jų kiekis.

58. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais iš visų sutvarkytų medicininių atliekų apie 18 procentų pašalinta sąvartynuose, apie 37 procentai – eksportuota, apie 32 procentai – sudeginta, apie 2 procentai – perdirbta, apie 10 procentų – apdorota kitais būdais, apie 1 procentas – nesutvarkyta. Pagrindinės medicininių infekuotų atliekų apdorojimo technologijos yra deginimas, šiluminė dezinfekcija (garais), apdorojimas mikrobangomis, cheminė dezinfekcija. Šie metodai (išskyrus deginimą) yra tik tarpiniai metodai, palengvinantys medicininių atliekų laikymą ir vežimą, tačiau iki galo neišsprendžiantys medicininių atliekų saugaus šalinimo problemos.

59. Siekiant tobulinti medicininių atliekų tvarkymo sveikatos priežiūros įstaigose sistemą, sveikatos apsaugos ministro 2009 m. vasario 20 d. įsakymu Nr. V-130 „Dėl Medicininių atliekų tvarkymo sveikatos priežiūros įstaigose 2009–2011 metų programos patvirtinimo“ patvirtinta Medicininių atliekų tvarkymo sveikatos priežiūros įstaigose 2009–2011 metų programa.

60. Sveikatos priežiūros įstaigoms skiriama valstybės parama tam tikriems medicininių atliekų nukenksminimo įrenginiams diegti. Be to, sukurta, tačiau neveikia medicininių atliekų deginimo infrastruktūra (Vilniuje pastatytas medicininių atliekų deginimo įrenginys veikė iki 2011 m. sausio 1 d., Šiauliuose pastatytas pavojingųjų atliekų deginimo įrenginys dar nepradėtas eksploatuoti). Nepaisydamos to, sveikatos priežiūros įstaigos stengiasi spręsti susidariusias problemas savarankiškai. Neužtikrinus galimybės visoms sveikatos priežiūros įstaigoms pasirinkti finansiškai prieinamą pavojingųjų medicininių atliekų tvarkymo būdą, tikėtina, kad didesnė dalis nenukenksmintų pavojingųjų medicininių atliekų pateks į sąvartynus ar kitas medicininių atliekų šalinimui netinkamas vietas, dėl to kiltų infekcinių ligų plitimo rizika.

Farmacinių atliekų susidarymas ir tvarkymas

61. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2007 metais susidarė 0,12 tūkst. tonų, 2008 metais – 0,06 tūkst. tonų, 2009 metais – 0,03 tūkst. tonų, 2010 metais – 0,08 tūkst. tonų, 2011 metais – 0,07 tūkst. tonų farmacinių atliekų. 2011 metais didžioji dalis (0,067 tūkst. tonų) farmacinių atliekų eksportuota sudeginti į specializuotus pavojingųjų atliekų deginimo įrenginius Vokietijoje.

62. Visuomenės vaistinės ir gamybinės visuomenės vaistinės nustatyta tvarka privalo iš gyventojų nemokamai priimti naikintinus vaistinius preparatus. Naikintinų vaistinių preparatų priėmimo iš gyventojų tvarką ir užmokestį už jų tvarkymą nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė ar jos įgaliota institucija – Sveikatos apsaugos ministerija. Už priimtus iš gyventojų naikintinus vaistinius preparatus ir veterinarinius vaistus sumokama iš valstybės biudžete patvirtintų bendrųjų asignavimų.

Nuotekų dumblo susidarymas ir tvarkymas

63. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2008 metais susidarė apie 54,21 tūkst. tonų, 2009 metais – apie 50,16 tūkst. tonų, 2010 metais – apie 51,31 tūkst. tonų, 2011 metais – apie 51,83 tūkst. tonų miesto komunalinių nuotekų valymo dumblo. 2011 metais sutvarkyta tik apie 21,6 tūkst. tonų komunalinių nuotekų valymo dumblo (iš jų apie 0,47 tūkst. tonų – pašalinta, apie 0,54 tūkst. tonų – eksportuota, apie 10,19 tūkst. tonų – perdirbta ir 10,40 tūkst. tonų – kitaip panaudota), todėl sukaupto dumblo kiekis toliau didėjo ir 2011 metų pabaigoje siekė 172,69 tūkst. tonų.

64. Plečiant miestuose ir kitose urbanizuotose teritorijose susidarančių nuotekų surinkimo sistemas ir didinant nuotekų valymo efektyvumą, nuotekų valymo metu susidarančio dumblo daugėja, tačiau dėl griežtėjančių pavojingųjų medžiagų išleidimo į kanalizacijos tinklus reikalavimų ir geresnės taršos kontrolės nuotekų dumblo kokybė gerėja.

65. Nuotekų valymo metu susidarančio dumblo tinkamą tvarkymą užtikrina šio dumblo turėtojai.

66. Lietuvoje 2007–2013 metais buvo kuriama nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra. Jos tikslas – apie 80 procentų Lietuvoje susidarančio dumblo, pritaikius modernias technologijas, tvarkyti pūdymo, džiovinimo ir kompostavimo įrenginiuose. Didžioji dalis lėšų šiems projektams įgyvendinti skirta iš Sanglaudos fondo.

67. Kuriant nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūrą, nebuvo išspręstas termiškai išdžiovinto ir granuliuoto dumblo iš dumblo apdorojimo įrenginių naudojimo klausimas, nes šio apdoroto dumblo deginimo pajėgumų nėra, be to, nežinoma, kokią įtaką dumblo deginimas turės vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainai. Nuotekų dumblo naudojimą laukams tręšti reguliuoja teisės aktuose nustatyti reikalavimai, tačiau dėl didelių sunkiųjų metalų koncentracijų nuotekų dumblas naudojamas ribotai.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
GAMINTOJO ATSAKOMYBĖS PRINCIPO ĮGYVENDINIMAS

Gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo būklė

68. Taikant gamintojo atsakomybės principą, gamintojai ir importuotojai atsakingi už jų vidaus rinkai tiekiamų gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai per visą būvio ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant surinkimo, vežimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą, informacijos apie gaminius, pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams, grąžinamų produktų ir juos panaudojus susidarančių atliekų priėmimą, tvarkymą ir finansinę atsakomybę už tokią veiklą.

69. Gamintojo atsakomybės principas taikomas tvarkant pakuočių, padangų, akumuliatorių, baterijų, vidaus degimo variklių degalų, tepalų, įsiurbimo oro filtrų, automobilių hidraulinių (tepalinių) amortizatorių, elektros ir elektroninės įrangos, transporto priemonių, alyvos atliekas.

70. Gamintojo atsakomybės principu pagrįsta gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo sistema organizuojama taikant:

70.1. ekonomines priemones (įvestas mokestis už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių, tokių kaip padangų, akumuliatorių, baterijų, vidaus degimo variklių degalų, tepalų, įsiurbimo oro filtrų, automobilių hidraulinių (tepalinių) amortizatorių ir pakuočių atliekomis, suteikiamos subsidijos ir dotacijos atliekoms tvarkyti);

70.2. administracines priemones (nustatomos atliekų ar atliekose esančių medžiagų pakartotinio naudojimo, perdirbimo ar naudojimo užduotys, taikoma užstato sistema pakartotinio naudojimo stiklo pakuotei, kuriamos gaminių grąžinimo platinimo vietose sistemos, nustatomi draudimai šalinti tam tikras atliekas sąvartyne, tiekimo rinkai apribojimai dėl pavojingųjų medžiagų naudojimo pakuotėse ar gaminiuose);

70.3. informacines priemones (numatomas ataskaitų teikimas atsakingoms institucijoms, gaminių ar jų sudedamųjų dalių ženklinimas, vartotojų ir (ar) gyventojų informavimas apie pakuočių ir gaminių ar atliekų tvarkymo poveikį aplinkai ar visuomenės sveikatai, informavimas apie rūšiuojamojo atliekų surinkimo vietas, atliekų tvarkytojų

informavimas apie gaminių ar jų sudėtinių dalių sudėtį ir pakartotinio panaudojimo, perdirbimo galimybes) ar pirmiau nurodytų priemonių derinius.

71. Gamintojai ir importuotojai jiems nustatytas pareigas gali vykdyti individualiai arba kolektyviai, išskyrus pakuočių gamintojus ir importuotojus, kurie savo pareigas gali vykdyti tik kolektyviai (išskyrus savo reikmėms sunaudotas pakuotes).

72. Gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo, kuriam taikomas gamintojo atsakomybės principas, kolektyviniam organizavimui, siekiant vykdyti nustatytas pareigas ir užduotis, gamintojų ir importuotojų iniciatyva steigiamos licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos – pelno nesiekiantys viešieji juridiniai asmenys. Jie steigiami vadovaujantis Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymo ar Lietuvos Respublikos viešųjų įstaigų įstatymo nustatyta tvarka. Licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų sąrašas pateikiamas Aplinkos ministerijos interneto svetainėje adresu http://www.am.lt.

73. Elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių gamintojai ir importuotojai atsakingi už jų tiektos vidaus rinkai elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti, naudojimo organizavimą ir išlaidų apmokėjimą, taip pat visuomenės švietimo bei informavimo organizavimą ir išlaidų apmokėjimą. Elektros ir elektroninės įrangos gamintojai ir importuotojai taip pat dalyvauja organizuojant elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, kuriose jie iš dalies finansuoja didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių eksploatavimo ir į jas priduodamų buitinės elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo išlaidas.

74. Pramoninių, automobiliams skirtų ar nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių gamintojai ir importuotojai atsakingi už tokios atliekų surinkimo sistemos sukūrimą, kuri užtikrintų vartotojams nemokamą šių atliekų grąžinimą.

75. Pakuočių gamintojai ir importuotojai atsakingi už visų pakuočių atliekų, kurios susidarė naudojant jų tiektus vidaus rinkai supakuotus gaminius, rūšiuojamojo surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti, naudojimo organizavimą ir išlaidų apmokėjimą, taip pat visuomenės švietimo bei informavimo organizavimą ir išlaidų apmokėjimą. Pakuočių gamintojai ir importuotojai taip pat dalyvauja organizuojant pakuočių atliekų tvarkymą savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, kuriose jie apmoka komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių atliekų surinkimo sistemos infrastruktūros plėtros ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti, naudojimo išlaidas.

76. Transporto priemonių gamintojai ir importuotojai atsakingi už patogios eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo sistemos sukūrimą, eksploatuoti netinkamų transporto priemonių surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti, naudojimo organizavimą ir išlaidų apmokėjimą, taip pat visuomenės švietimo bei informavimo organizavimą ir išlaidų apmokėjimą. Transporto priemonių gamintojai ir importuotojai, jų licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos ir eksploatuoti netinkamas transporto

priemones tvarkančios įmonės bendradarbiauja su savivaldybėmis, kad būtų pašalintos iš kiemų ir kitų teritorijų paliktos be priežiūros eksploatuoti netinkamos transporto priemonės.

77. Už kitų eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, nenurodytų Atliekų tvarkymo įstatyme (pavyzdžiui, specialios paskirties transporto priemonės, motorinės triratės transporto priemonės su simetriškai išdėstytais ratais, kaimo ir agrarinio sektoriaus transporto priemonės ir kita), tvarkymą ir tvarkymo finansavimą atsako šių eksploatuoti netinkamų transporto priemonių turėtojai.

78. Transporto priemonių dalių: padangų, vidaus degimo variklių degalų arba tepalų filtrų, vidaus degimo variklių įsiurbimo oro filtrų, automobilių hidraulinių (tepalinių) amortizatorių – gamintojai ir importuotojai atsakingi už šių gaminių atliekų, susidarančių eksploatuojant transporto priemones, surinkimo, vežimo, paruošimo naudoti, naudojimo organizavimą ir išlaidų apmokėjimą, taip pat visuomenės švietimo bei informavimo organizavimą ir išlaidų apmokėjimą, sistemos organizavimą taip, kad transporto priemonės turėtojas šias atliekas galėtų atiduoti nemokamai transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms.

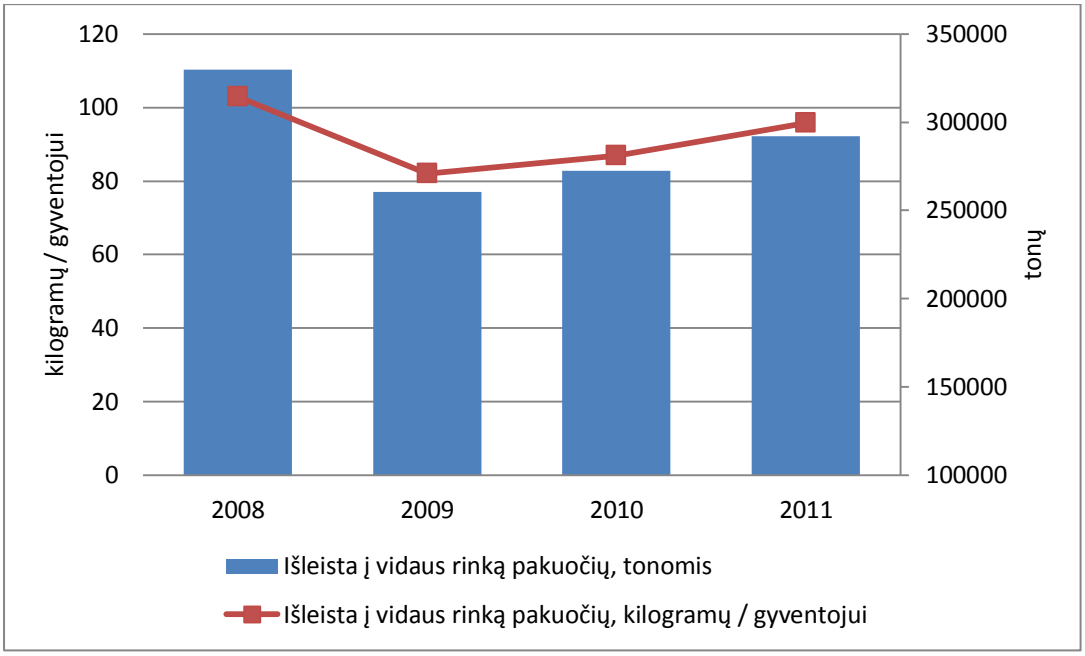
79. Alyvos gamintojai ir importuotojai atsako už neigiamą vertę ar neturinčių vertės alyvos atliekų surinkimo ir vežimo tvarkyti išlaidų kompensavimą transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančioms įmonėms ir atliekų tvarkytojams.

80. Pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių gamintojai ir importuotojai, siekdami įvykdyti jiems nustatytas užduotis ir organizuoti visų susidariusių pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos, baterijų ir akumuliatorių, apmokestinamųjų gaminių (išskyrus padangas) atliekų sutvarkymą, gali diegti savivaldybių komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančias sistemas.

81. 2012 metais pradėta ir nuo 2013 m. sausio 1 d. vykdoma gamintojo atsakomybės principo taikymo reforma – parengtas ir priimtas Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 2, 12, 30, 34, 34^3 straipsnių, aštuntojo^1 skirsnio pakeitimo ir papildymo, Įstatymo papildymo aštuntuoju^2, aštuntuoju^3, aštuntuoju^4, aštuntuoju^5, aštuntuoju^6, aštuntuoju^7, aštuntuoju^8, aštuntuoju^9, aštuntuoju^{10} skirsniais ir 16 straipsnio pripažinimo netekusiu galios įstatymas, Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo 2, 6, 7, 8, 9, 10 straipsnių pakeitimo ir papildymo bei Įstatymo papildymo 7^1 straipsniu įstatymas, Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo 2, 5, 8 straipsnių ir 3 priedėlio pakeitimo ir papildymo įstatymas ir jų įgyvendinamieji teisės aktai. Gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimas tobulinamas taip, kad būtų užtikrintas komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių ir gaminių atliekų surinkimas (rūšiavimas). Skatinant gamintojus ir importuotojus glaudžiau bendradarbiauti organizuojant atliekų, kurioms taikomas gamintojo atsakomybės principas, tvarkymą, siekiama užtikrinti nuolatinį gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymą visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje ir tinkamą šio tvarkymo finansavimą.

Pakuočių atliekų susidarymas ir tvarkymas

82. Pakuočių atliekos sudaro santykinai didelę atliekų (taip pat komunalinių) dalį, o ekonomikos augimo sąlygomis jų gausėja. Pastarųjų metų pakuočių tiekimo vidaus rinkai tendencijos pateiktos 10 pav. 2010 metais vidaus rinkai buvo patiekta apie 272,5 tūkst. tonų (87 kilogramai vienam gyventojui), 2011 metais – apie 292,3 tūkst. tonų (96 kilogramai vienam gyventojui) pakuočių. Europos Sąjungoje 2010 metais vienam gyventojui susidarė vidutiniškai 157 kilogramai pakuočių atliekų.

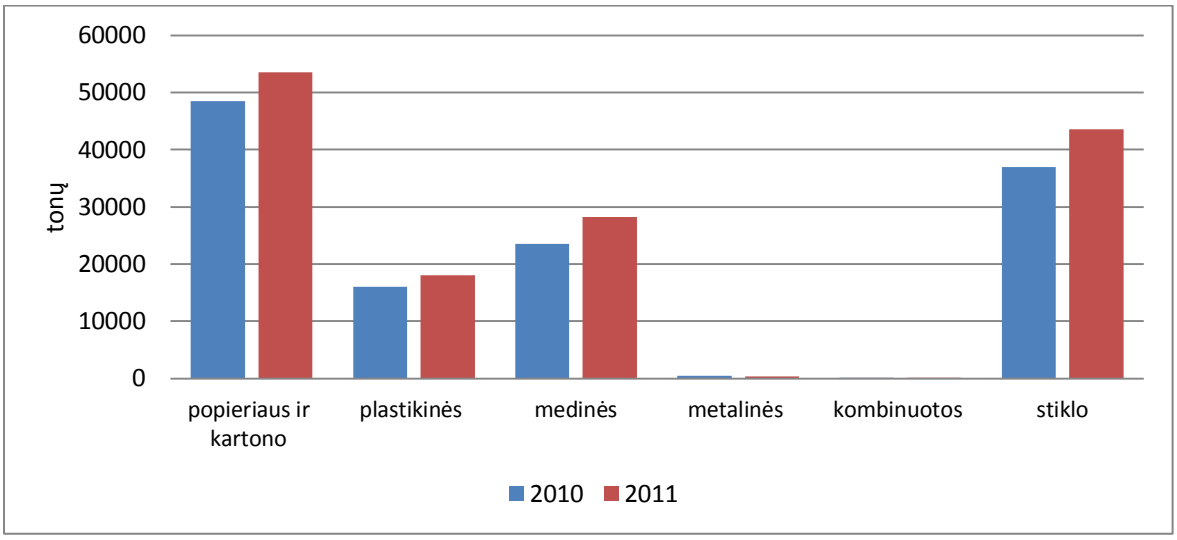
10 pav. Pakuočių tiekimas vidaus rinkai 2008–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

83. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2010 metais surinkta ir panaudota, įskaitant išvežimą naudoti į kitas šalis, apie 166 tūkst. tonų pakuočių atliekų (60,9 procento visų patiektų vidaus rinkai pakuočių), 2011 metais – apie 183,9 tūkst. tonų pakuočių atliekų (62,9 procento visų patiektų vidaus rinkai pakuočių), taigi įvykdyta valstybinė visų pakuočių atliekų surinkimo ir panaudojimo užduotis – surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį. Daugiausia Lietuvoje surenkama popieriaus ir kartono pakuočių atliekų (apie 83 procentus), skaičiuojant pagal visų patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį.

84. 2010 metais surinkta ir perdirbta, įskaitant išvežimą perdirbti į kitas šalis, apie 164,6 tūkst. tonų, 2011 metais – apie 181,9 tūkst. tonų pakuočių atliekų. 2011 metais buvo įvykdytos valstybinės pakuočių atliekų surinkimo ir perdirbimo užduotys pagal pakuočių medžiagas: stiklinių pakuočių surinkta ir perdirbta 74,1 procento, popierinių ir kartoninių – 83,7 procento, plastikinių – 38,9 procento, metalinių – 68,4 procento, medinių – 47,4 procento. Iš viso 2011 metais surinkta ir perdirbta 62,2 procento pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį.

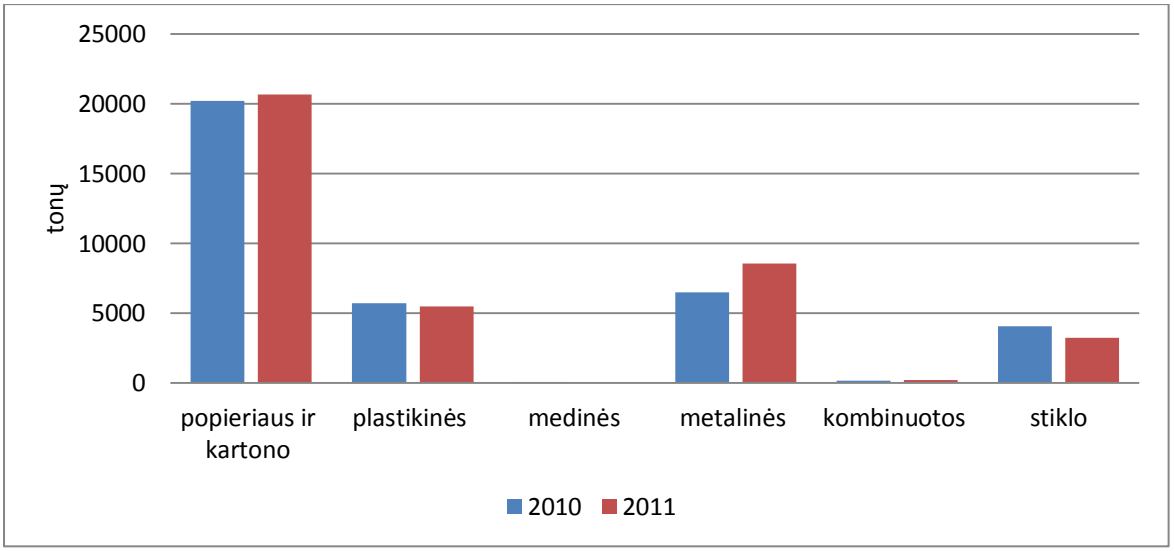
85. 2010 metais Lietuvoje perdirbta 125,5 tūkst. tonų, 2011 metais – 143,7 tūkst. tonų pakuočių atliekų. Daugiausia perdirbta popieriaus ir kartono, taip pat stiklo pakuočių atliekų (žr. 11 pav.). Dauguma medinių pakuočių atliekų perdirbta į medienos kurą (skiedras, briketus) ir vėliau panaudota energijai gauti (sudeginta). Lietuvoje mišrios pakuotės iš viso neperdirbamos, o kombinuotų pakuočių atliekų 2010 metais perdirbta vos 39 tonos, 2011 metais – 43 tonos. Didžioji dalis metalinių pakuočių išvežama perdirbti į kitas šalis, kaip ir kitos metalo laužo atliekos, nes Lietuvoje yra vos kelios nedidelės metalo laužo lydyklos.

11 pav. Pakuočių atliekų perdirbimas Lietuvoje 2010–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

86. 2011 metais perdirbti į kitas šalis daugiausia buvo išvežta popieriaus ir kartono pakuočių atliekų (apie 20 tūkst. tonų per metus) ir metalinių pakuočių atliekų (apie 6,5 tūkst. tonų per metus). Pakuočių atliekų eksporto 2010–2011 metų duomenys pateikti 12 pav.

12 pav. Pakuočių atliekų eksportas 2010–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

87. 2010 metais Lietuvoje įvykdytos visų didžiausią rinkos dalį sudarančių pakuočių atliekų tvarkymo užduotys, nustatytos gamintojams ir importuotojams, išskyrus kombinuotų ir kitoms priskiriamų pakuočių atliekas. 2011 metais neįvykdytos gamintojams ir importuotojams nustatytos kombinuotų pakuočių atliekų tvarkymo užduotys.

88. Pakuočių atliekoms ir kitoms antrinėms žaliavoms surinkti naudojamos sistemos ir priemonės pateiktos Plano 6 priede, pakuočių atliekų rūšiavimo, apdorojimo ir perdirbimo pajėgumai – Plano 3 priede, o atliekų deginimo pajėgumai – Plano 4 priede.

89. Ekspertiniais vertinimais, nepavojingųjų atliekų sąvartynuose 2010 metais galėjo būti pašalinta apie 108–258 tūkst. tonų pakuočių atliekų, tačiau neatlikta tyrimų, leidžiančių nustatyti, kiek pakuočių atliekų iš šio srauto buvo tinkamos perdirbti ar panaudoti.

90. Pagrindinės pakuočių atliekų tvarkymo problemos:

90.1. dėl nepakankamo visuomenės sąmoningumo ir atliekų rūšiavimo infrastruktūros trūkumo iš komunalinių atliekų srauto išrūšiuojama tik nedidelė pakuočių atliekų dalis; kadangi stiklinių pakuočių atliekos daugiausia susidaro komunalinių atliekų sraute, sunku įgyvendinti stiklinių pakuočių atliekų tvarkymo užduotis;

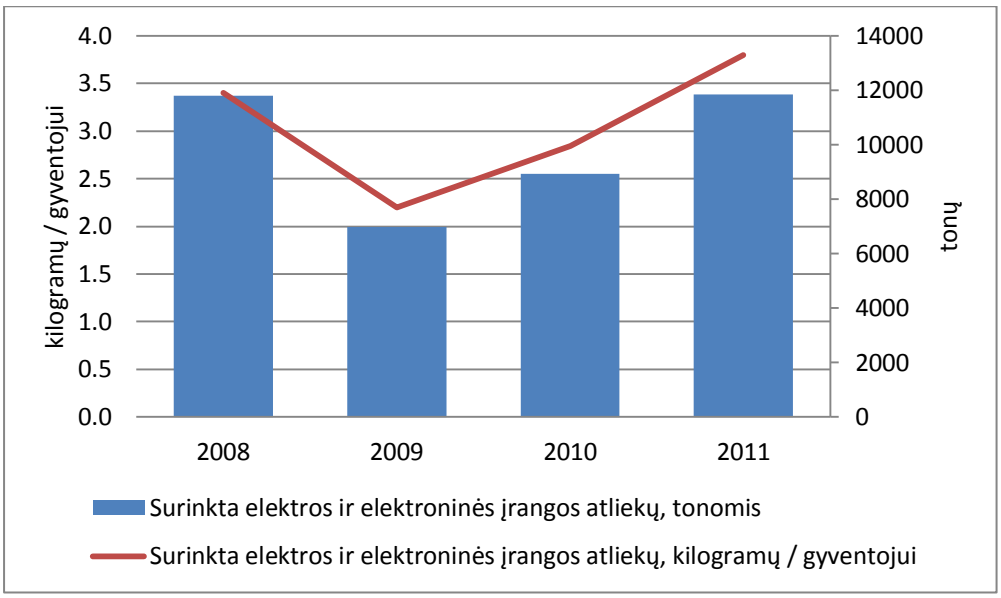
90.2. visiškai neįgyvendinamas gamintojo atsakomybės principas organizuojant pakuočių atliekų iš komunalinių atliekų srauto tvarkymą: gamintojų ir importuotojų organizacijos vėluoja pasirašyti bendradarbiavimo sutartis su savivaldybėmis ir trišales pakuočių atliekų tvarkymo organizavimo sutartis su pakuočių atliekų surinkėjais ir savivaldybėmis, todėl neužtikrinamas pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo iš komunalinių atliekų srauto finansavimas;

90.3. gamintojai ir importuotojai nepakankamai taiko ekologinio projektavimo principus, pasirinkdami gaminių pakuotes, todėl didelė dalis Lietuvos Respublikos vidaus rinkai tiekiamų pakuočių neperdirbamos;

90.4. pakuočių atliekomis teršiama aplinka, ypač turistų ir poilsiautojų lankomose vietose.

Elektros ir elektroninės įrangos atliekų susidarymas ir tvarkymas

91. 2011 metais vidaus rinkai patiekta apie 25,4 tūkst. tonų elektros ir elektroninės įrangos. Nuo 2009 metų, kuriais vidaus rinkai buvo patiekta beveik 2 kartus mažiau elektros ir elektroninės įrangos (apie 23,6 tūkst. tonų) nei 2008 metais (apie 42,6 tūkst. tonų), Lietuvoje kasmet nedaug didėja vidaus rinkai patiektos elektros ir elektroninės įrangos kiekis, gausiau surenkama elektros ir elektroninės įrangos atliekų (žr. 13 pav.). 2011 metais surinkta 45,6 procento elektros ir elektroninės įrangos atliekų, skaičiuojant pagal visą patiektą vidaus rinkai elektros ir elektroninę įrangą, o apdorota ir panaudota – 44,7 procento.

13 pav. Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimas 2008–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

92. 2011 metais nebuvo užtikrintas siekiamas buitinių elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo lygis – surinkti 4 kilogramus elektros ir elektroninės įrangos atliekų vienam gyventojui. Be to, 2010 metais neįvykdytos stambių namų apyvokos prietaisų ir automatinių daiktų išdavimo elektros ir elektroninės įrangos kategorijų atliekose esančių dalių ir medžiagų pakartotinio naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotys, taip pat stambių namų apyvokos prietaisų, informacinių technologijų ir telekomunikacijų įrangos, vartojimo įrangos, žaislų, laisvalaikio ir sporto įrangos, automatinių daiktų išdavimo įtaisų elektros ir elektroninės įrangos kategorijų atliekų naudojimo užduotys.

93. Pagrindinės elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo problemos:

93.1. nėra bendro kontroliuojančių institucijų sutarimo, kas pripažįstama elektros ir elektroninės įrangos atliekų perdirbimu, – tai sudaro sąlygas iškraipyti rinką ir skatina nesąžiningą konkurenciją;

93.2. neužtikrinamas visų elektros ir elektroninės įrangos atliekų naudojimo ir perdirbimo pagal atskiras kategorijas užduočių vykdymas ir nepakankama šių užduočių vykdymo kontrolė;

93.3. dėl nepakankamos elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo kontrolės elektros ir elektroninė įranga vis dar surenkama ir ardoma nelegaliai;

93.4. ne visi gamintojai ir importuotojai registruojasi Gamintojų ir importuotojų sąvade ir vykdo savo pareigas organizuojant elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymą, todėl sudaromos nelygios konkurencinės sąlygos tarp savo pareigas vykdančių ir nevykdančių elektros ir elektroninės įrangos gamintojų ir importuotojų.

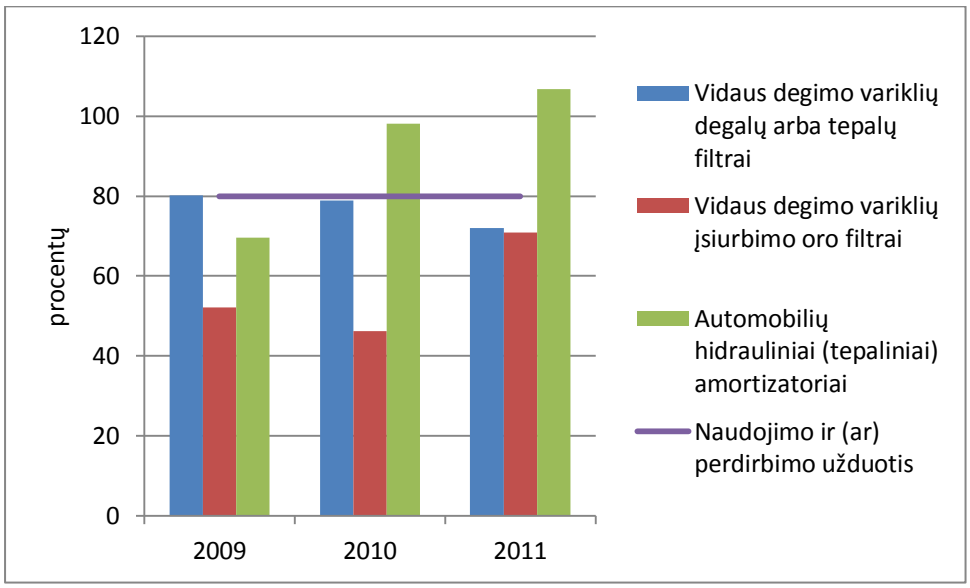
94. Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo sistemos pateiktos Plano 6 priede, elektros ir elektroninės įrangos atliekų apdorojimo pajėgumai – Plano 3 priede.

Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalių tvarkymas

95. 2008 metais susidarė ir buvo sutvarkyta (apdorota) apie 17,1 tūkst. tonų, 2009 metais – apie 14,3 tūkst. tonų, 2010 metais – apie 16,4 tūkst. tonų, 2011 metais – apie 21,2 tūkst. tonų eksploatuoti netinkamų transporto priemonių. Ekonominę ir socialinę naudą teikia Lietuvoje ypač išplėtotas transporto priemonių ir jų dalių paruošimo naudoti pakartotinai sektorius.

96. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2008 metais surinkta apie 18,7 tūkst. tonų, 2009 metais – apie 13,5 tūkst. tonų, 2010 metais – apie 16,6 tūkst. tonų, 2011 metais – apie 20 tūkst. tonų naudotų padangų. 2011 metais 93 procentai surinktų naudotų padangų buvo perdirbta ir panaudota energijai gaminti, tai sudarė 84,1 procento vidaus rinkai patiektų padangų kiekio.

97. Lietuvoje vidaus rinkai kasmet patiekiama apie 500 tonų vidaus degimo variklių degalų arba tepalų filtrų, apie 300 tonų vidaus degimo variklių įsiurbimo oro filtrų ir apie 550 tonų automobilių hidraulinių (tepalinių) amortizatorių. 2010 ir 2011 metais neįvykdytos vidaus degimo variklių degalų ir (ar) tepalų, vidaus degimo variklių įsiurbimo oro filtrų naudojimo ir (ar) perdirbimo užduotys, nustatytos šių apmokestinamųjų gaminių gamintojams ir importuotojams (žr. 14 pav.).

14 pav. Vidaus degimo variklių degalų arba tepalų filtrų, įsiurbimo oro filtrų ir automobilių hidraulinių (tepalinių) amortizatorių atliekų tvarkymo užduoties vykdymas 2009–2011 metais (duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

98. Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalių surinkimo sistemos pateiktos Plano 6 priede, pakartotinio naudojimo ir apdorojimo įrenginiai ir jų pajėgumai – Plano 3 priede.

99. Pagrindinės eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalių tvarkymo problemos:

99.1. 20 procentų apmokestinamųjų gaminių atliekų, tokių kaip vidaus degimo variklių degalų arba tepalų filtrai, įsiurbimo oro filtrai ar automobilių hidrauliniai (tepaliniai) amortizatoriai, taip pat nemažai bekamerinių padangų, kurių montavimas namų ūkio sąlygomis be specialios įrangos neįmanomas ar mažai tikėtinas, yra surenkama iš namų ūkių apvažiuojant ar didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse, nors šios atliekos gali susidaryti tik transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančiose įmonėse;

99.2. dauguma vidaus rinkai naudotas transporto priemones ir naudotas padangas tiekiančių asmenų nesiregistruoja Gamintojų ir importuotojų sąvade ir nedalyvauja organizuojant šių gaminių atliekų tvarkymą;

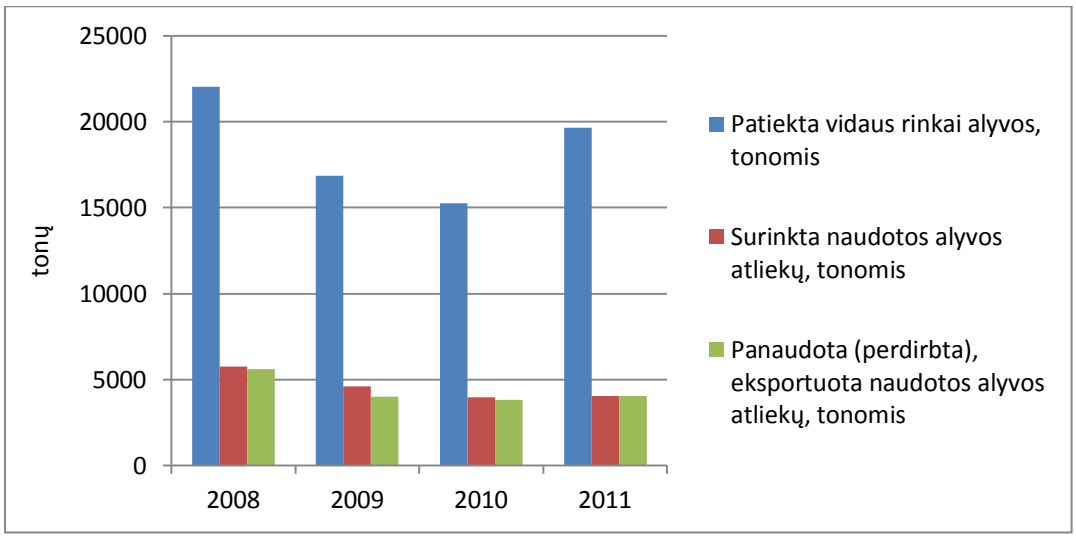
99.3. į Lietuvą kasmet įvežama nuo 300 iki 460 tūkst. vienetų naudotų transporto priemonių. Lietuvos autoverslininkų asociacijos duomenimis, nuo 30 iki 40 procentų įvežamų į šalį naudotų transporto priemonių yra netinkamos eksploatuoti. Eksploatuoti netinkamos transporto priemonės yra pavojingosios atliekos, todėl jų įvežimui turi būti taikomos 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (OL 2006 L 190, p. 1) nustatytos procedūros. Kontroliuojančios institucijos turėtų aktyviau bendradarbiauti tarpusavyje, kad užtikrintų efektyvesnę naudotų transporto priemonių įvežimo kontrolę;

99.4. dėl nepakankamos eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo kontrolės eksploatuoti netinkamos transporto priemonės vis dar surenkamos ir apdorojamos neturint leidimo ir pavojingųjų atliekų tvarkymo licencijos;

99.5. dėl nepakankamos transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančių įmonių kontrolės didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse vis dar surenkamas didelis naudotų padangų kiekis.

Alyvos atliekų susidarymas ir tvarkymas

100. 2011 metais vidaus rinkai buvo patiekta apie 19,6 tūkst. tonų alyvos, o surinkta tik 4 tūkst. tonų alyvos atliekų. Pastarųjų metų alyvos tiekimo vidaus rinkai ir alyvos atliekų tvarkymo kaita pateikta 15 pav. 2008 metais perdirbta ar kitaip panaudota 25,5 procento, 2009 metais – 23,7 procento, 2010 metais – 25 procentai, 2011 metais – 20,5 procento alyvos atliekų, skaičiuojant pagal vidaus rinkai per metus patiektos alyvos kiekį.

15 pav. Alyvos tiekimas vidaus rinkai ir alyvos atliekų tvarkymas 2008–2011 metais

(duomenų šaltinis – Aplinkos apsaugos agentūra)

101. Alyvos atliekų surinkimo sistemos pateiktos Plano 6 priede, alyvos atliekų naudojimo pajėgumai – Plano 3 priede.

102. Didžiausia alyvos atliekų tvarkymo problema yra žemas šių atliekų surinkimo lygis – surenkama tik apie 20 procentų viso patiekto vidaus rinkai alyvos kiekio. Kita susidariusi alyvos atliekų dalis, kaip krosninio kuro pakaitalas, naudojama patalpoms šildyti, kitoms reikmėms ir nelegaliai, teršiant aplinką, deginama įrenginiuose, nepritaikytuose pavojingosioms atliekoms deginti. Tai lemia panaudotos alyvos, kaip pigesnės krosninio kuro alternatyvos, paklausą rinkoje. Aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės institucijos tiek dėl žmogiškųjų išteklių stokos, tiek dėl ribotų galimybių patikrinti, ar transporto priemonių techninės priežiūros ir remonto paslaugas teikiančios įmonės teisingai apskaito panaudotą alyvą, nepajėgios efektyviai kontroliuoti alyvos atliekų surinkimo, nelegalios prekybos jomis ir neteisėto alyvos atliekų naudojimo.

Baterijų ir akumuliatorių atliekų susidarymas ir tvarkymas

103. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, vidaus rinkai 2011 metais patiekta 7 075 tonos automobiliams skirtų ir pramoninių baterijų ir akumuliatorių, 831 tona galvaninių elementų ir akumuliatorių (nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių). 2008 metais susidarė apie 9,7 tūkst. tonų, 2009 metais – 10,4 tūkst. tonų, 2010 metais – 15,7 tūkst. tonų, 2011 metais – 15,2 tūkst. tonų baterijų ir akumuliatorių atliekų.

104. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais perdirbta, panaudota ar eksportuota 14,57 tūkst. tonų automobiliams skirtų ir pramoninių baterijų ir akumuliatorių. Jau keletą metų stebima tendencija, kad Lietuvoje susidaro ir sutvarkoma (perdirbama) beveik 2 kartus daugiau automobiliams skirtų ir pramoninių baterijų ar akumuliatorių atliekų, nei šių gaminių patiekiama vidaus rinkai. 2011 metais perdirbta, panaudota ar eksportuota 328 tonos nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių.

105. Pagrindinės baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo problemos:

105.1. dėl nepakankamo teisinio reguliavimo nėra bendro kontroliuojančių institucijų sutarimo, kas pripažįstama baterijų ir akumuliatorių perdirbimu, – tai sudaro sąlygas iškraipyti rinką ir skatina nesąžiningą konkurenciją;

105.2. dėl nepakankamos kontrolės automobiliams skirtų ir pramoninių baterijų ir akumuliatorių atliekos vis dar surenkamos ir ardomos pažeidžiant teisės aktų reikalavimus;

105.3. dėl skirtingo baterijų ir akumuliatorių klasifikavimo Atliekų tvarkymo įstatyme ir Mokesčio už aplinkos teršimą įstatyme gamintojams ir importuotojams padidėja administracinė našta.

106. Baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo sistemos pateiktos Plano 6 priede, baterijų ir akumuliatorių atliekų apdorojimo ir perdirbimo pajėgumai – Plano 3 priede.

PENKTASIS SKIRSNIS
ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS FINANSAVIMAS

107. Atliekų tvarkymo srityje taikomas principas „teršėjas moka“, kuris reiškia, kad atliekų tvarkymo išlaidas apmoka pirminis atliekų darytojas arba esamas ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ir importuotojas.

Komunalinių atliekų tvarkymo sistemos finansavimas

108. Atliekų tvarkymo įstatymas valstybiniu lygiu nustato bendruosius komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodaros reikalavimus. Ši kainodara nustatoma vadovaujantis solidarumo, proporcingumo, nediskriminavimo, sąnaudų susigrąžinimo principais ir principu „teršėjas moka“.

109. Komunalinių atliekų tvarkymo sistema, įskaitant jos kūrimą ir plėtrą, finansuojama rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą lėšomis, savivaldybių skolintomis, valstybės paramos, Atliekų tvarkymo programos ar Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos, Europos Sąjungos struktūrinės paramos, gamintojų ir importuotojų lėšomis ir privačiomis atliekų tvarkymo įmonių lėšomis. Apibendrinta komunalinių atliekų tvarkymo apmokestinimo schema pateikta Plano 14 priede.

Punkto pakeitimai:
Nr. 151, 2016-02-18, paskelbta TAR 2016-02-24, i. k. 2016-03583

110. Komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūra daugiausia kuriama ir plėtojama Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis:

110.1. 2000–2006 metais įvykdyta 10 regioninių atliekų tvarkymo sistemų sukūrimo projektų, kurių bendra vertė – 432,8 mln. litų, iš jų apie 295 mln. litų sudaro Pasirengimo narystei struktūrinės politikos instrumentas (ISPA) arba Sanglaudos fondo parama (paramos intensyvumas – 50–85 procentai), 89,5 mln. litų – valstybės biudžeto lėšos, apie 48,3 mln. litų – paskolos arba savivaldybių lėšos. Šie projektai orientuoti į senų sąvartynų ir šiukšlynų uždarymą, naujų modernių regioninių nepavojingųjų komunalinių atliekų sąvartynų, didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių ir kompostavimo aikštelių įrengimą;

110.2. 2007–2013 metais vykdyti 28 regioniniai atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros projektai, kurių bendra vertė – apie 738,6 mln. litų, iš jų apie 655,9 mln. litų sudaro Sanglaudos fondo parama (paramos intensyvumas – 50–85 procentai), apie 20,2 mln. litų – valstybės biudžeto lėšos, apie 6,8 mln. litų – paskolos arba savivaldybių lėšos, apie 115,3 mln. litų – projektų vykdytojų ir (ar) partnerių privačios lėšos.

111. Savivaldybės, organizuojančios komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, yra atsakingos už komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainos, kuri turi būti pagrįsta būtinosiomis su komunalinių atliekų tvarkymu susijusiomis sąnaudomis, nustatymą; jos turi užtikrinti ilgalaikį komunalinėms atliekoms tvarkyti skirtos infrastruktūros eksploatavimą, jos atnaujinimą ir sudaryti komunalinių atliekų turėtojams priimtinas sąlygas dalyvauti komunalinių atliekų tvarkymo procese, taip pat mažinti aplinkos taršą.

112. Atliekų tvarkymo įstatymas nustato, kad savivaldybės, pasirinkdamos komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos apmokestinimo būdą, tai yra nustatydamos rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydį, turi atsižvelgti į Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 711 „Dėl Rinkliavos ar kitos įmokos už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą dydžio nustatymo metodikos patvirtinimo“. Vietinės rinkliavos apmokestinimo sistema Lietuvoje pradėta taikyti 2002 metais ir per pastaruosius 5 metus įdiegta Lietuvos savivaldybėse. 2013 metų balandžio mėnesį vietinė rinkliava už komunalinių atliekų surinkimą iš atliekų turėtojų ir atliekų tvarkymą buvo taikoma 36 savivaldybėse (56 procentai Lietuvos savivaldybių) 44 procentams Lietuvos gyventojų.

113. Lietuvoje skirtingose savivaldybėse bendra komunalinių atliekų tvarkymo kaina svyruoja nuo 130 iki 352 litų už toną, mišrių komunalinių atliekų šalinimo sąvartyne – nuo 49 iki 112 litų už toną. Vidutinės atliekų tvarkymo išlaidos, tenkančios vienam namų ūkiui per mėnesį, svyruoja nuo 8 iki 18 litų. Įvairiuose regionuose į atliekų tvarkymo kainą įtrauktos skirtingos atliekų tvarkymo sąnaudos, todėl atliekų tvarkymo kaina tarp regionų sunkiai palyginama.

114. Komunalinių atliekų sraute susidarančių pakuočių ir elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas finansuojamas gamintojų bei importuotojų ir savivaldybių sudaromų sutarčių pagrindu.

115. Po rūšiavimo likusių ir perdirbti netinkamų energinę vertę turinčių komunalinių atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumai kuriami privataus kapitalo, ES paramos, valstybės biudžeto, savivaldybių biudžetų ir kitomis lėšomis.

Punkto pakeitimai:
Nr. 888, 2015-08-19, paskelbta TAR 2015-08-26, i. k. 2015-13011

Gaminių ir pakuočių, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo finansavimas

116. Už gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų, gamybos ir kitos ūkinės veiklos pakuočių ir gaminių atliekų surinkimą, rūšiavimą, pakavimą, ženklinimą, apskaitą, saugojimą ir perdavimą atliekų tvarkytojams atsako šių atliekų darytojai ir (ar) turėtojai, kurie pagal principą „teršėjas moka“ turi padengti visas atliekų tvarkymo išlaidas.

117. Pavojingųjų atliekų surinkimo ir tvarkymo infrastruktūra daugiausia finansuota Pasaulio banko, Sanglaudos fondo lėšomis ar valstybės biudžeto lėšomis:

117.1. 1994–1998 metais Pasaulio banko ir valstybės lėšomis finansuotas 4 regioninių pavojingųjų atliekų surinkimo ir saugojimo aikštelių įrengimas;

117.2. 2000–2006 metais įgyvendintas pavojingųjų atliekų tvarkymo projektas, kurio vertė – apie 99,3 mln. litų, iš jų apie 72,3 mln. litų – Sanglaudos fondo lėšos (73 procentai), apie 26,8 mln. litų – valstybės biudžeto lėšos. Iš šių lėšų pastatytas pavojingųjų atliekų deginimo įrenginys (dar neatiduotas eksploatuoti) ir sutvarkyta praeities tarša;

117.3. 2013 metais pradėtas įgyvendinti pavojingųjų atliekų sąvartyno įrengimo projektas, kuriam skirta 10,8 mln. litų, iš jų 5,4 mln. litų – Sanglaudos fondo lėšos (50 procentų), 5,4 mln. litų – UAB „Toksika“ lėšos.

118. Taikant gamintojo atsakomybės principą, gamintojai ir importuotojai atsakingi už jų vidaus rinkai tiekiamų gaminių ir pakuočių atliekų surinkimo, vežimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir finansavimą, nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių įvykdymo, informacijos apie gaminius, pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimo šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams, grąžinamų produktų ir juos panaudojus susidarančių atliekų priėmimo, tvarkymo finansavimą. Kiek tai numato Atliekų tvarkymo įstatymas, šis principas taikomas pakuočių, padangų, akumuliatorių, baterijų, vidaus degimo variklių degalų, tepalų, įsiurbimo oro filtrų, automobilių hidraulinių (tepalinių) amortizatorių, elektros ir elektroninės įrangos, eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, alyvos atliekoms.

119. Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymas nustato mokestį už aplinkos teršimą gaminių, tokių kaip padangos, akumuliatoriai, baterijos (galvaniniai elementai), vidaus degimo variklių degalų ar tepalų filtrai, įsiurbimo oro filtrai, hidrauliniai (tepaliniai) amortizatoriai ir (ar) pakuotės, atliekomis. Šios lėšos kartu su lėšomis, gautomis pagal garantijas ar laidavimo draudimo sutartis ir kitus dokumentus, užtikrinančius atliekų tvarkymo finansavimą, elektros ir elektroninės įrangos, eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, alyvos tvarkymą, naudojamos finansuoti (iš atitinkamų atliekų srautų gautas lėšas skiriant tiems patiems atliekų srautams) Atliekų tvarkymo programos finansuojamiems projektams pagal kasmet Aplinkos ministerijos nustatomas finansavimo kryptis.

Punkto pakeitimai:
Nr. 151, 2016-02-18, paskelbta TAR 2016-02-24, i. k. 2016-03583

120. 2003–2013 metais Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo programos lėšomis finansuoti 64 taršos prevencijos ir atliekų tvarkymo projektai. Jų bendra subsidijų ir paskolų suma sudarė apie 33,1 mln. litų: 2003 metais finansuotas 1 projektas (subsidija sudarė 400 tūkst. litų), 2004 metais – 12 projektų (12,4 mln. litų), 2005 metais – 5 projektai (1,5 mln.

litų), 2006 metais – 14 projektų (5,0 mln. litų), 2007 metais – 12 projektų (3,6 mln. litų), 2008 metais – 10 projektų (5,2 mln. litų), 2009 metais – 5 projektai (3,3 mln. litų), 2010 metais – 1 projektas (124 tūkst. litų), 2013 metais – 4 prevenciniai projektai (1,6 mln. litų). Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšomis finansuota 11 projektų, bendra subsidijų vertė – 4,8 mln. litų (2010 metais – 5 projektai, 1,7 mln. litų; 2011–2013 metais – 6 projektai, 3,1 mln. litų).

121. 2002–2004 metais pesticidams saugiai šalinti Vokietijoje išleista 11,982 mln. litų, iš jų valstybės biudžeto lėšos sudarė 2,7 mln. litų, Aplinkos apsaugos rėmimo programos lėšos – 2,718 mln. litų, savivaldybių lėšos – 160,6 tūkst. litų ir Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo lėšos iš mokesčio už aplinkos teršimą dalies – 6,403 mln. litų. Įgyvendinant Pesticidų atliekų saugojimo vietų ir šiomis atliekomis užterštų teritorijų 2007–2013 metų tvarkymo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. balandžio 4 d. nutarimu Nr. 350 „Dėl Pesticidų atliekų saugojimo vietų ir šiomis atliekomis užterštų teritorijų 2007–2013 metų tvarkymo programos patvirtinimo“, ir Europos Sąjungos lėšomis finansuojamą užterštų teritorijų poveikio vertinimo projektą, atliktas pesticidų atliekų saugojimo vietų ir šiomis atliekomis užterštų teritorijų pavojingumo vertinimas, išrinktos teritorijos preliminariems ekogeologiniams tyrimams atlikti, įgyvendintas praeities taršos sutvarkymo projektas – jo metu surinktos ir sutvarkytos bankrutavusiose įmonėse sukauptos pavojingosios atliekos, inventorizuotos pesticidų atliekų saugojimo vietos ir šiomis atliekomis užterštos teritorijos, sudaryti pavojingiausių objektų sąrašai.

122. Po Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo didžioji dalis gamybos ir kitos ūkinės veiklos, gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo pajėgumų (įskaitant kuriamus pajėgumus, kurių paskirtis – po rūšiavimo likusias ir perdirbti netinkamas energinę vertę turinčias atliekas naudoti energijai gauti) sukurta privataus kapitalo lėšomis.

ŠEŠTASIS SKIRSNIS
ATLIEKŲ SURINKIMO SISTEMOS

123. Lietuvoje esamos ir (ar) kuriamos komunalinių, gaminių ir pakuočių, gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų surinkimo sistemos, jų organizavimo ir paslaugos teikimo subjektai, surinkimo būdai ir infrastruktūra, finansavimas, efektyvumo rodikliai ir papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis pateikti Plano 6 priede.

124. Savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose 2010–2011 metais 74 procentai komunalinių atliekų (taip pat didžiųjų ir kitų buityje susidarančių atliekų) surinkta į konteinerius, 5 procentai – apvažiuojant, 2 procentai – didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse. 5 procentai atliekų surinkta savivaldybių organizuojamose komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančiose sistemose.

125. Lietuvoje 2011 metų pradžioje veikė 110 komunalinių atliekų surinkimo paslaugas teikiančių įmonių ir 102 komunalinių atliekų tvarkymo sistemas papildančios sistemos 36 savivaldybėse.

126. 2006–2012 metais Aplinkos ministerija iš Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų finansavo antrinių žaliavų surinkimo konteinerių pirkimą, savivaldybėse įrengiant bendras antrinių žaliavų surinkimo aikšteles. 2012–2013 metais Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšomis numatyta dotuoti 70 000 antrinių žaliavų surinkimo konteinerių, kuriuos planuojama išdalyti individualių valdų savininkams, įsigijimą 18 savivaldybių. 2008 metais viena antrinių žaliavų surinkimo aikštelė teko vidutiniškai 456 gyventojams, 2011 metais – 388 gyventojams.

127. Naudojant Europos Sąjungos paramos lėšas, iš viso numatyta įrengti 83 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikšteles, 70 tokių aikštelių jau įrengta. Planuojama iki 2014 metų pabaigos įrengti dar 13 didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių. 2013 metais Lietuvoje veikė 169 atliekų priėmimo punktai.

128. Nuo 2012 metų pradėta skatinti biologiškai skaidžias atliekas kompostuoti individualiai jų susidarymo vietoje. 2012–2014 metais individualių valdų gyventojams numatyta išdalyti 157 899 individualaus kompostavimo dėžes. Iki 2014 m. kovo 25 d. išdalyta 84 320 individualaus kompostavimo dėžių Šiaulių, Telšių, Klaipėdos, Kauno, Alytaus, Panevėžio ir Tauragės regionuose.

129. Aplinkos apsaugos agentūros duomenimis, pavojingųjų atliekų tvarkymo (surinkimo, laikymo, šalinimo ir (ar) naudojimo) licencijas Lietuvoje turi daugiau nei 500 atliekas tvarkančių įmonių.

SEPTINTASIS SKIRSNIS
ATLIEKŲ APDOROJIMO ĮMONĖS IR ĮRENGINIAI, JŲ PAJĖGUMAI

130. Nuo 2014 m. kovo 1 d. atliekas tvarkančios įmonės registruojamos Atliekų tvarkytojų valstybės registre. Informacija apie atliekas tvarkančias įmones pateikiama Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje adresu http://www.gamta.lt.

131. Aplinkos ministerijos užsakymu parengtų studijų apibendrinti duomenys apie atliekų rūšiavimo, apdorojimo ir perdirbimo, naudojimo energijai gauti, deginimo ir šalinimo esamus bei planuojamus pajėgumus pateikti Plano 5, 13 ir 14 prieduose.

Atliekų rūšiavimo įrenginiai ir pajėgumai

132. Lietuvoje rūšiuoti mišrias komunalines atliekas rūšiavimo įrenginiuose pradėta tik 2008 metais. 2013 metais beveik visuose komunalinių atliekų tvarkymo regionuose, išskyrus Šiaulių regioną, veikė mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo linijos, įrengtos sąvartynuose arba atskirai esančiose gamybinėse bazėse. 13 rūšiavimo linijų pajėgumai siekia apie 273 tūkst. tonų per metus, tačiau antrinių žaliavų atskyrimas šiose rūšiavimo linijose ribotas, o antrinių žaliavų kokybė – žema.

133. Įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamus komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros, sukuriant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, projektus, iki 2015 metų pabaigos numatoma pastatyti 1 mechaninio apdorojimo ir 9 mechaninio rūšiavimo ir biologinio apdorojimo įrenginius. Įrenginių,

kuriuose iš mišraus atliekų srauto bus išskiriama ir apdorojama biologiškai skaidžių atliekų dalis (su priemaišomis), taip pat išskiriamos antrinės žaliavos ir perdirbti netinkamos, tačiau energinę vertę turinčios atliekos, bendri pajėgumai sudarys apie 1 mln. tonų mišrių komunalinių atliekų. Šiuose įrenginiuose atskirta perdirbti netinkama biologiškai skaidžių atliekų dalis taip pat gali būti naudojama energijai gaminti.

134. 2012 metais konvejerines antrinių žaliavų rūšiavimo linijas, kuriose antrinės žaliavos rūšiuojamos rankomis, eksploatavo 19 atliekas tvarkančių įmonių. Šių linijų rūšiavimo pajėgumai – apie 300 tūkst. tonų per metus. Kitose antrines žaliavas tvarkančiose įmonėse taikomas rankinis surinktų atliekų rūšiavimas ir presavimas.

135. Stiklo duženos rūšiuojamos 2 automatizuotose stiklo rūšiavimo linijose, kuriose stiklo duženos atskiriamos nuo priemaišų. Šių stiklo atliekų rūšiavimo linijų pajėgumai siekia 32 tūkst. tonų per metus.

136. Nors yra kelios automatinės rūšiavimo linijos, mišrios komunalinės atliekos ir antrinės žaliavos rūšiuojamos rankomis, tai yra naudojant techniniu požiūriu primityviausias technologijas. Išrūšiuotos antrinės žaliavos dažnai būna prastos kokybės, todėl atsiranda problema, kaip jas realizuoti, pavyzdžiui, jas priima ne visos popieriaus ar plastiko perdirbimo įmonės.

Atliekų naudojimo įmonės ir įrenginiai, jų pajėgumai

137. Iki 2015 metų pabaigos planuojama pastatyti 1 mechaninio apdorojimo ir 9 mechaninio rūšiavimo ir biologinio apdorojimo įrenginius: 4 regionuose (Alytuje, Panevėžyje, Telšiuose, Utenoje) numatoma pastatyti biologinio apdorojimo įrenginius su biodujų gavyba, Vilniuje numatoma biologiškai skaidžias atliekas apdoroti biodžiovinimo įrenginyje paruošiant jas deginti, Kauno, Marijampolės, Šiaulių regionuose numatoma biologiškai skaidžias atliekas apdoroti jas kompostuojant, Tauragės regione – kompostuoti naudojant specialią plėvelę.

138. Priklausomai nuo pasirinktos iš mišrių komunalinių atliekų srauto atskirtų biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo technologijos bus gaminamos biodujos, susidarys techninis kompostas, techninis raugas ir stabilatas. Jie bus naudojami vadovaujantis Reikalavimais techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui, patvirtintais aplinkos ministro 2012 m. rugsėjo 26 d. įsakymu Nr. D1-778 „Dėl Reikalavimų techninio komposto, techninio raugo ir stabilato kokybei ir naudojimui patvirtinimo“ .

139. Europos Sąjungos lėšomis numatyta įrengti 53 žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles, iš jų 49 jau įrengtos.

140. Remiantis Aplinkos ministerijos užsakymu parengtų studijų rezultatais, Lietuvoje sukurti pakuočių atliekų ir kitų antrinių žaliavų perdirbimo pajėgumai yra pakankami pakuočių atliekų tvarkymo užduotims įvykdyti:

140.1. popieriaus ir kartono, įskaitant pakuočių, atliekas perdirba 10 įmonių, kurių bendri perdirbimo pajėgumai viršija 260 tūkst. tonų per metus;

140.2. plastikinių pakuočių atliekas perdirba 24 įmonės, kurių bendri pajėgumai – apie 72 tūkst. tonų per metus, iš jų PET (polietileno tereftalato) pakuočių atliekų perdirbimo pajėgumai – apie 4,4 tūkst. tonų per metus;

140.3. stiklo, įskaitant pakuočių, atliekas perdirba 4 įmonės, dar 2 įmonės stiklo atliekas rūšiuoja ir smulkina. Bendri perdirbimo pajėgumai siekia apie 54,7 tūkst. tonų per metus, o automatinio rūšiavimo ir smulkinimo pajėgumai – apie 65 tūkst. tonų per metus;

140.4. medienos, įskaitant pakuočių, atliekas perdirba 25 įmonės (bendri perdirbimo pajėgumai siekia 434 tūkst. tonų per metus). Daugiausia medienos, įskaitant pakuočių, atliekos perdirbamos į biokurą, kuris vėliau sudeginamas;

140.5. kombinuotų pakuočių atliekas perdirba 1 įmonė, kurios pajėgumai – 240 tonų per metus;

140.6. išplėtoti metalų atliekų ir laužo, kitų antrinių žaliavų paruošimo perdirbti ir eksportuoti pajėgumai.

141. Siekiant išlaikyti esamą antrinių žaliavų perdirbimo lygį, būtina nuolat modernizuoti esamas technologijas ir įrenginius. Dauguma antrinių žaliavų perdirbimo įmonių neturi techninių galimybių perdirbti užterštas ir žemos kokybės atliekas.

142. Remiantis Aplinkos ministerijos užsakymu parengtų studijų rezultatais, Lietuvoje sukurti pakankami toliau nurodytų gaminių atliekų perdirbimo pajėgumai:

142.1. elektros ir elektroninės įrangos atliekas apdoroja 8 įmonės, kurių bendri apdorojimo pajėgumai pakankami – siekia 45 tūkst. tonų per metus, tačiau nėra kineskopų stiklo, naujos kartos elektros ir elektroninės įrangos tvarkymo pajėgumų;

142.2. eksploatuoti netinkamas transporto priemones apdoroja 252 įmonės, kurių bendri apdorojimo pajėgumai siekia 80 tūkst. tonų per metus ir jų pakanka, tačiau būtina modernizuoti demontavimo ir nukenksminimo įrangą; trūksta presavimo įrangos;

142.3. alyvos atliekas perdirba 8 įmonės, kurių bendri perdirbimo pajėgumai sudaro apie 46,9 tūkst. tonų per metus. Esami alyvos atliekų perdirbimo į kurą pajėgumai pakankami, tačiau nėra šių atliekų regeneravimo, tai yra perdirbimo į alyvą, pajėgumų;

142.4. naudotas padangas perdirba 2 įmonės, kurių bendri perdirbimo pajėgumai siekia 31,9 tūkst. tonų per metus – jų užtenka visoms Lietuvoje susidarančioms naudotoms padangoms perdirbti;

142.5. automobiliams skirtų akumuliatorių apdorojimo (perdirbimo) įrenginius eksploatuoja 4 įmonės, kurių bendri perdirbimo pajėgumai – apie 40 tūkst. tonų per metus ir jų pakanka Lietuvoje susidarančioms automobiliams skirtų akumuliatorių atliekoms perdirbti. Lietuvoje nėra nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių perdirbimo pajėgumų, tačiau šios atliekos eksportuojamos perdirbti į kitas šalis;

142.6. automobilinių filtrų ir amortizatorių perdirbimo įrenginius eksploatuoja 2 įmonės, kurių bendri perdirbimo pajėgumai – apie 1,28 tūkst. tonų per metus ir jų pakanka.

143. Maisto pramonėje susidarančias biologiškai skaidžias atliekas tvarko pačios įmonės, specializuotos atliekas tvarkančios įmonės arba jos naudojamos žemės ūkyje (pavyzdžiui, tręšiami laukai ar šeriami gyvūnai), nepažeidžiant Reglamento (EB)

Nr. 1069/2009 reikalavimų. Kai kuriose pieno perdirbimo įmonėse įdiegta įranga (pavyzdžiui, ultrafiltracija) tik iš dalies išsprendžia atliekų / nuotekų tvarkymo problemą. Skystas biologiškai skaidžias atliekas gali perdirbti tik 3 įmonės, tačiau viena iš jų nuo 2012 metų neveikia dėl ekonominių priežasčių. Dalis skystų biologiškai skaidžių atliekų eksportuojama. Iš viso įrengta 10 biologiškai skaidžių atliekų (įskaitant mėšlą ir nuotekų dumblą) naudojimo biodujoms gaminti įrenginių (bendra elektrinė galia didesnė kaip 9 MW). Ne visiems biologiškai skaidžių gamybos atliekų srautams užtikrinami pakankami tvarkymo pajėgumai.

144. Iki 2015 metų pabaigos, įgyvendinant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamus nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūros projektus, planuojama sukurti pakankamus komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo pajėgumus, kurie sudarys apie 115,5 tūkst. tonų per metus. 66 procentus pajėgumų sudarys dumblo pūdymo ir džiovinimo ar tik džiovinimo įrenginiai, kitus 34 procentus pajėgumų – kompostavimo aikštelės.

145. Valstybinės atliekų apskaitos duomenimis, 2011 metais pavojingąsias atliekas naudojo 19 pavojingųjų atliekų tvarkymo įmonių, o apdorojo (ruošė naudoti ir (ar) šalinti) 176 įmonės.

146. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos registro duomenimis, 2013 metais Lietuvoje šalutinius gyvūninius produktus tvarkė 1 deginimo įmonė, 1 pirmos kategorijos (klasifikacija pagal Reglamentą (EB) Nr. 1069/2009) perdirbimo įmonė, 3 trečios kategorijos perdirbimo įmonės, 1 biodujų gamybos įmonė, 5 kompostavimo įmonės, 7 gyvūnų (augintinių) ėdalo gamybos įmonės, 35 šalutinių gyvūninių produktų / šalutinių gyvūninių produktų gaminių tvarkymo ne pašaro grandinės įmonės (iš jų 24 šalutinių gyvūninių produktų gaminius naudojančios dirvoms tręšti), 135 įmonės, naudojančios šalutinius gyvūninius produktus / šalutinių gyvūninių produktų gaminius šėrimui ir specialiai paskirčiai, 12 surinkimo centrų, 35 tarpinę veiklą vykdančios ir (ar) šalutinių gyvūninių produktų saugojimo įmonės, 11 šalutinių gyvūninių produktų gaminių saugojimo įmonių, 2 organinių trąšų gamybos įmonės, 19 šalutinių gyvūninių produktų / šalutinių gyvūninių produktų gaminių komercinių vežėjų ir 31 įmonė, prekiaujanti šalutiniais gyvūniniais produktais / šalutinių gyvūninių produktų gaminiais.

147. Sveikatos priežiūros įstaigose ar atliekų tvarkymo įmonėse privataus kapitalo ir Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo lėšomis sukurti ar papildomai kuriami medicininių atliekų apdorojimo ir nukenksminimo įrenginiai, kurių bendri pajėgumai – apie 1,5 tūkst. tonų per metus.

Atliekų deginimo (naudojimo energijai gauti) pajėgumai

148. Planuojant atliekas naudoti energijai gauti, vadovaujamasi Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos ir Nacionalinės klimato kaitos valdymo politikos strategijos nuostatomis. Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje numatyta komunalinių atliekų deginimo įmones, kuriose būtų galima pagaminti apie 0,8 TWh šilumos energijos per metus, pirmiausia statyti didžiuosiuose šalies miestuose arba prie jų. Kitos

galimos atliekų deginimo įmonių vietos bus numatomos nacionaliniu lygiu užtikrinant pakankamą kuro kiekį šioms įmonėms.

149. 2013 metais pradėta eksploatuoti pirmoji biokuro ir atliekų termofikacinė jėgainė Klaipėdoje. Jos projektinis kuro poreikis – 245 tūkst. tonų per metus, iš jų leidžiama panaudoti energijai gauti 180 tūkst. tonų atliekų per metus.

150. Iki 2016 metų įdiegus suplanuotus mišrių komunalinių atliekų mechaninio biologinio apdorojimo ar mechaninio apdorojimo įrenginius, po rūšiavimo likusių ir perdirbti netinkamų energinę vertę turinčių komunalinių atliekų, kurios galėtų būti naudojamos energijai gauti atliekų deginimo ir (ar) bendro atliekų deginimo įrenginiuose, potencialas 2020 metais sudarys apie 360–530 tūkst. tonų per metus. Taip pat numatoma statyti po rūšiavimo likusių ir perdirbti netinkamų energinę vertę turinčių nepavojingųjų komunalinių ir gamybos atliekų, įskaitant kietąjį atgautąjį kurą, naudojimo energijai gauti įrenginius Kauno ir Vilniaus regionuose. Atsižvelgiant į energinę vertę turinčių komunalinių atliekų, likusių po rūšiavimo ir netinkamų perdirbti, kiekio prognozes ir šiuo metu veikiančio įrenginio pajėgumus, šių atliekų potencialas Lietuvoje – 230–400 tūkst. tonų per metus.

151. Lietuvoje nėra pajėgumų, kurie naudotų aukštos kokybės (trečios ir aukštesnės kokybės klasės pagal Lietuvos standartą LST EN 15359:2012 „Kietasis atgautasis kuras. Techniniai reikalavimai ir klasės“) kietąjį atgautąjį kurą energijai gauti, tačiau ateityje tą planuoja daryti cemento gamykla. Numatoma cementui gaminti naudoti per metus 150 tūkst. tonų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų, apie 18 tūkst. tonų pavojingųjų atliekų ir 45 tūkst. tonų kitų atliekų, išskyrus naudotas padangas. 2014 metais planuojamoje pradėti eksploatuoti naujoje sauso būdo klinkerio krosnyje bus galima sudeginti 21 tūkst. tonų padangų atliekų per metus.

152. Medienos atliekų naudojimo energijai gauti pajėgumai intensyviai auga ir šiuo metu siekia 165 tūkst. tonų per metus.

Atliekų šalinimo įrenginiai ir jų pajėgumai, senų sąvartynų uždarymas ir priežiūra po uždarymo

153. Lietuvoje atliekos šalinamos 11 regioninių nepavojingųjų atliekų sąvartynų, atitinkančių aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus. Bendri veikiančių regioninių nepavojingųjų atliekų sąvartynų pajėgumai – apie 1,25 mln. tonų per metus.

154. Atliekų šalinimas aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkančiuose sąvartynuose nuo 2009 m. liepos 16 d. nutrauktas. Europos Sąjungos lėšomis įgyvendinant atliekų tvarkymo sistemos sukūrimo projektus, iki 2013 metų pabaigos sutvarkyti 708 nepavojingųjų atliekų sąvartynai ir atliekų šalinimo vietos. Kitus 99 numatoma sutvarkyti iki 2014 metų pabaigos.

155. Sąvartyno biodujų surinkimo ir naudojimo energijai gauti įrenginiai veikia 3 veikiančiuose ir 6 uždarytuose sąvartynuose. 1 sąvartyne biodujos deginamos fakele.

156. Nuo 2006 metų Vilniuje veikė medicininių atliekų deginimo įrenginiai (pajėgumas – 2 tūkst. tonų per metus), tačiau 2011 metais dėl teisės aktų pažeidimų jų veiklai išduotas leidimas panaikintas.

157. Nuo 2014 metų II ketvirčio Šiaulių regione numatoma pradėti eksploatuoti pavojingųjų atliekų deginimo įrenginį (projektinis pajėgumas – 8 tūkst. tonų per metus), nuo 2014 metų III ketvirčio – pavojingųjų atliekų sąvartyną (projektinis pajėgumas – 9 tūkst. tonų per metus, I sekcijos talpa – 35 tūkst. tonų).

158. Lietuvoje veikia 3 inertinių atliekų sąvartynai, kurių bendri pajėgumai siekia 106 tūkst. tonų per metus. Be to, remiantis Atliekas tvarkančių įmonių registro duomenimis, teisę šalinti statybines ir kitas inertines atliekas turi visi regioniniai nepavojingųjų atliekų sąvartynai, išskyrus Utenos regioninį nepavojingųjų atliekų sąvartyną.

AŠTUNTASIS SKIRSNIS
ADMINISTRACINĖS, EKONOMINĖS IR INFORMACINĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PRIEMONĖS

159. Pagrindinės taikomos administracinės atliekų tvarkymo priemonės yra šios: žalieji pirkimai, draudimas sąvartyne šalinti tam tikras ir neapdorotas atliekas, reikalavimas taikyti rūšiuojamojo surinkimo priemones, rūšiuojamojo surinkimo sistemų diegimas, atliekų ar atliekose esančių medžiagų pakartotinio naudojimo, perdirbimo ar naudojimo užduočių nustatymas, gaminių grąžinimo platinimo vietose taikymas, taikomi produktų ir atliekų tvarkymo standartai, tiekimo vidaus rinkai apribojimai dėl pavojingųjų medžiagų naudojimo produktuose.

160. Pagrindinės ekonominės priemonės, taikomos atliekų tvarkymui Lietuvoje, yra šios: įmokos už komunalinių atliekų tvarkymą, mokesčiai už aplinkos teršimą apmokestinamųjų gaminių ir pakuočių atliekomis, užstatas pakartotinio naudojimo stiklo pakuotei, subsidijos ir dotacijos atliekų tvarkymui.

161. Pagrindinės informacinės priemonės, taikomos atliekų prevencijai, gaminių naudojimo ir atliekų tvarkymo metu, yra šios: aplinkosauginis ženklinimas, gaminių ir atliekų ženklinimas atliekų tvarkymo tikslais, visuomenės švietimas ir informavimas tvaraus vartojimo bei atliekų tvarkymo klausimais, gaminių ir pakuočių vartotojų ir atliekų tvarkytojų informavimas apie tolesnį gaminio panaudojimą ir atliekų surinkimo vietas, atliekose esančias pavojingąsias medžiagas, ataskaitų teikimas atsakingoms institucijoms.

III SKYRIUS
ATLIEKŲ TVARKYMO STIPRYBIŲ, SILPNYBIŲ, GALIMYBIŲ IR GRĖSMIŲ ANALIZĖ

PIRMASIS SKIRSNIS
STIPRYBĖS

162. Pastaraisiais metais augant šalies ekonomikai, atliekų susidarymas auga lėčiau. Dėl susiklosčiusios ekonominės padėties ir vartojimo įgūdžių Lietuvoje vienam šalies gyventojui susidaro mažiau komunalinių atliekų, palyginti su Europos Sąjungos valstybių

narių vidurkiu. Daugelyje pramonės šakų atliekų susidaro taip pat mažiau nei kitose valstybėse. Nors ir gana ribotai skatinamos, šalyje vis dėlto taikomos atliekų prevencijos priemonės gaminių projektavimo, gamybos, platinimo, vartojimo ir naudojimo etapuose.

163. Nuolat tobulinama atliekų tvarkymo teisinė bazė – nustatomi nacionaliniai reikalavimai ir perkeliamos Europos Sąjungos atliekų tvarkymą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos. Taikant gamintojo atsakomybės principą gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymui, sukurtos ekonominės ir teisinės prielaidos mažinti gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai ir plėtoti atliekų surinkimo, perdirbimo ir naudojimo sistemas. Be to, sudarytos teisinės prielaidos savivaldybėms bendradarbiauti su gamintojų ir importuotojų organizacijomis, siekiant kuo efektyviau tvarkyti pakuočių, elektros ir elektroninės įrangos atliekas, susidarančias komunalinių atliekų sraute, tobulinama komunalinių atliekų tvarkymo paslaugų kainodara – taip atliekų turėtojai skatinami rūšiuoti atliekas.

164. Bendradarbiaujant savivaldybėms, sukurtos ir sėkmingai plėtojamos regioninės atliekų tvarkymo sistemos: Europos Sąjungos struktūrinės paramos lėšomis atliekos šalinamos tik moderniuose teisės aktų reikalavimus atitinkančiuose regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose, o iki 2014 metų pabaigos planuojama uždaryti visus likusius aplinkosaugos ir sveikatos reikalavimų neatitinkančius nepavojingųjų atliekų sąvartynus bei atliekų šalinimo vietas ir įrengti pakankamus komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo pajėgumus; plėtojama komunalinių atliekų surinkimo infrastruktūra ir plečiamas centralizuotos paslaugos teikimas; kuriamas tankus ir gyventojams prieinamas antrinių žaliavų surinkimo aikštelių tinklas, įrengiamos didelių gabaritų atliekų surinkimo ir žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės.

165. Privataus kapitalo lėšomis, iš dalies panaudojant valstybės ar Europos Sąjungos teikiamą paramą, sukurti pakankami gaminių ir pakuočių atliekų, kitų antrinių žaliavų apdorojimo ir perdirbimo pajėgumai, be to, beveik visuose komunalinių atliekų tvarkymo regionuose veikia mišrių komunalinių atliekų rūšiavimo įrenginiai. 2013 metais pradėjo veikti pirmoji privataus kapitalo biokuro ir atliekų termofikacinė jėgainė.

166. Duomenys, gauti sąvartynuose nustatant šalinamų mišrių komunalinių atliekų svorį ir tiriant jų sudėtį, savivaldybėms kartu su gamintojais ir importuotojais vykdant atliekų rūšiavimo eksperimentus, naudojami atliekų tvarkymo planavimui ir atliekų tvarkymo paslaugai tobulinti.

167. Kuriama ir tolygiai auga atliekų tvarkymo sektoriaus kompetencija: efektyviai bendradarbiauja suinteresuotos šalys; sukurta nuolatinė pavojingųjų atliekų tvarkytojų kvalifikacijos tobulinimo sistema; atliekų tvarkytojai ir regioninių atliekų tvarkymo centrų darbuotojai kvalifikaciją tobulina dalyvaudami įvairiuose renginiuose Lietuvoje ir užsienyje; aukštosios mokyklos rengia atliekų tvarkymo ir aplinkos apsaugos specialistus.

168. Intensyviai informuojama ir šviečiama visuomenė įvairiais atliekų tvarkymo klausimais, didėja visuomenės sąmoningumas atliekų rūšiavimo srityje, vis daugiau gyventojų aktyviai ir noriai rūšiuoja namų ūkiuose susidarančias atliekas, dalyvauja visuomeninėse akcijose. Auga įmonių atsakomybės už savo veiksmus suvokimas, daugėja įmonių, diegiančių

kokybės ir aplinkos vadybos sistemas, taip pat įgyvendinančių tvarios veiklos ir socialinės atsakomybės idėjas versle.

ANTRASIS SKIRSNIS
SILPNYBĖS

169. Atliekos tvarkomos neatsižvelgiant į atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą. Apie 60 procentų visų susidarančių atliekų (atitinkamai apie 75 procentai susidarančių komunalinių atliekų) šalinama sąvartynuose. Kadangi vis dar netaikomos efektyvios ekonominės priemonės, šalinimas sąvartynuose tebėra pigiausias atliekų tvarkymo būdas, todėl atliekų rūšiavimas, perdirbimas ir kitoks naudojimas nėra ekonomiškai efektyvūs. Lietuvoje nepakankamai išplėtotos atliekų rūšiavimo ir rūšiuojamojo surinkimo sistemos. Atliekų prevencijos rodikliai pasiekti ekonominės recesijos sąlygomis, bet ne dėl valstybės taikomų priemonių.

170. Vėluojama įgyvendinti Europos Sąjungos lėšomis finansuojamus atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimo projektus: vis dar neatiduotas eksploatuoti pavojingųjų atliekų deginimo įrenginys ir neįrengtas pavojingųjų atliekų sąvartynas; aštuoniuose iš dešimties komunalinių atliekų tvarkymo regionų neįvykdyti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimo viešieji pirkimai. Valstybės, savivaldybių institucijoms bei konsultantams trūksta patirties ir kompetencijos tiek planuojant, tiek įgyvendinant atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimo projektus.

171. Gamintojo atsakomybės principas kol kas taikomas nepakankamai efektyviai. Dauguma gamintojų ir importuotojų dėl sąmoningumo trūkumo gamintojo atsakomybę vis dar supranta kaip kuo pigesnės atliekų tvarkymo paslaugos įsigijimą. Dauguma vidaus rinkai tiekiamų gaminių gaminami ne Lietuvoje, – tai sunkina gamintojo atsakomybės principo taikymą, importuotojai nesuinteresuoti prisiimti atsakomybės už gaminių būvio ciklo poveikį aplinkai, neturi galimybių taikyti ekologinio projektavimo, nesuinteresuoti jungtis, organizuoti, investuoti ir kurti ilgalaikių atliekų surinkimo sistemų ir bendradarbiauti su savivaldybėmis.

172. Vis dar nesukurta bendra gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos sistema, tinkama atliekų tvarkymui planuoti, atliekų tvarkymo efektyvumui ir atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimui vertinti, trūksta patikimų atliekų susidarymo ir tvarkymo duomenų, reguliarios ir sisteminės jų analizės. Stokojama žmogiškųjų ir finansinių išteklių gaminių ir pakuočių tiekimo rinkai ir atliekų tvarkymo įrenginių kontrolei užtikrinti, administracinių teisės pažeidimų baudų sistema neadekvati kai kurių atliekų srautų tvarkymo pažeidimams. Nemažai problemų kelia nedeklaruojamas atliekų importas, kai atliekos įtraukiamos į atliekų apskaitą kaip Lietuvoje susidariusios atliekos.

173. Dalis ataskaitų ir kitų dokumentų vis dar teikiama popierine forma, dėl to didėja administracinė našta ūkio subjektams ir susijusių valstybės institucijų darbo krūvis. Taip pat dėl tokios dokumentų pateikimo formos gali atsirasti dubliuojamų duomenų, atsitiktinių įvedimo ir kitų klaidų. Šiuo metu nėra integracijos sąsajų tarp gaminių ir pakuočių atliekų

apskaitos informacinės sistemos, dėl to susidaro „informacijos salų“ problema – informacija prieinama tik naudojant atitinkamą informacinę sistemą ir nėra galimybių panaudoti automatizuotą prieigą Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentų ir Aplinkos apsaugos agentūros gaminių ir pakuočių apskaitos duomenų kontrolei efektyviai vykdyti.

174. Nors atliekų tvarkymas reglamentuojamas valstybės lygiu, sunkiai vyksta tarpinstitucinis bendradarbiavimas, ne visos institucijos įgyvendina savo funkcijas atliekų tvarkymo srityje. Trūksta kvalifikuotų specialistų valstybės ir savivaldybių institucijose efektyviam atliekų tvarkymo planavimui, komunalinių ir gamintojų bei importuotojų kuriamų atliekų tvarkymo sistemų priežiūrai ir kontrolei užtikrinti, mažai bendradarbiaujama su kitų šalių institucijomis, menkai taikoma geroji praktika. Savivaldybės, perduodamos joms priskirtas atliekų tvarkymo funkcijas regioniniams atliekų tvarkymo centrams, nepakankamai dalyvauja atliekų tvarkymo planavimo procese ir kontroliuoja regioninių atliekų tvarkymo centrų veiklą, įskaitant Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimą.

175. Lietuvoje pastaruoju metu visuomenė gana intensyviai šviečiama ir informuojama įvairiais atliekų tvarkymo klausimais, tačiau informavimas nėra sistemingas ir nuoseklus, neatliekami jo poveikio efektyvumo tyrimai. Visuomenė nepakankamai aiškiai ir tiksliai informuojama apie gaminių būvio ciklą ir poveikį aplinkai įvairiuose būvio ciklo etapuose, atliekų prevencijos, gaminių pakartotinio naudojimo svarbą, atliekų tvarkymo sistemų organizavimą, atliekų turėtojų pareigas ir teises reikalauti kokybiškos atliekų tvarkymo paslaugos.

TREČIASIS SKIRSNIS
GALIMYBĖS

176. Įgyvendinus Valstybinę atliekų prevencijos programą, patvirtintą aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1-782 „Dėl Valstybinės atliekų prevencijos programos patvirtinimo“ (toliau – Valstybinė atliekų prevencijos programa), ir įvykdžius atliekų prevencijos priemones valstybiniu lygiu, sumažės susidarančių ir nenaudojamų atliekų, racionaliau bus naudojami gamtos ištekliai ir medžiagos, sumažės neigiamo atliekų poveikio visuomenės sveikatai ir aplinkai rizika.

177. 2014–2020 metų Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos gali būti panaudotos atliekų prevencijai skatinti, trūkstamiems atliekų perdirbimo pajėgumams sukurti ir esamiems modernizuoti, valstybės, savivaldybių institucijų ir įmonių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti. Europos Sąjungos ir nacionalinės paramos lėšomis būtų galima sutvarkyti sukauptą senąjį komunalinių nuotekų valymo dumblą (turintį netipinių naujam dumblui savybių).

178. Ekonominių priemonių (pavyzdžiui, mokesčio už sąvartynuose šalinamas atliekas) taikymas, rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemų plėtra ir trūkstamos atliekų perdirbimo ir naudojimo infrastruktūros sukūrimas leis sukurti efektyvią atliekų tvarkymo sistemą, paremtą atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu, ir įgyvendinti nustatytas atliekų tvarkymo užduotis. Be to, planuojama diegti bendra gaminių, pakuočių ir

atliekų apskaitos sistema sudarys prielaidas efektyviai planuoti ir kontroliuoti atliekų tvarkymą visais lygiais.

179. Dėl besiplečiančių antrinių žaliavų naudojimo rinkų pasaulyje galima geriau įgyvendinti gamintojo atsakomybės principą, nes Lietuvoje neperdirbamas atliekas galima išvežti (eksportuoti) naudoti į kitas valstybes.

180. Iškastinio kuro brangimas ir esama centralizuoto šilumos tiekimo sistema sudaro palankias ekonomines ir technines sąlygas energiją gaminti iš atliekų ir efektyviai ją panaudoti.

181. Plėtojamas valstybės, savivaldybių, licencijuotų gamintojų ir importuotojų organizacijų, nevyriausybinių organizacijų ir bendruomenių, atliekų tvarkytojų visuomenės aplinkosauginis švietimas ir informavimas skatins visuomenę aktyviau prisidėti prie atliekų prevencijos, veiksmingesnio atliekų tvarkymo; nuolat didės visuomenės ekologinis sąmoningumas.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
GRĖSMĖS

182. Atsigavus Lietuvos ekonomikai ir didėjant vartojimui, dėl nepakankamo visuomenės sąmoningumo gali augti ir atliekų susidarymas, mažėti vartotojų noras gaminius ir pakuotes naudoti pakartotinai.

183. Esant nepatikimiems atliekų apskaitos duomenims ir neefektyviam atliekų tvarkymo planavimui, nacionalinės ir (ar) Europos Sąjungos paramos lėšomis sukurti atliekų tvarkymo pajėgumai gali būti neišnaudojami kaip pertekliniai ar neveikiantys. Veiklos vykdytojai komunalinių nuotekų valymo metu susidariusį dumblą gali tvarkyti ir kitais būdais, todėl regioniniai dumblo apdorojimo įrenginiai, diegiami tam, kad aptarnautų kelias savivaldybes, ne visada bus visiškai išnaudojami.

184. Vėluojant sukurti regioninę komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą (mechaninio ir mechaninio biologinio apdorojimo ir naudojimo pajėgumus), taip pat valstybei neužtikrinus tinkamo atliekų tvarkymo sistemos reguliavimo (pavyzdžiui, artimiausiu metu neįvedus mokesčio už sąvartynuose šalinamas atliekas) ir nenustačius mechanizmo, kaip savivaldybės galėtų būti motyvuojamos diegti efektyvias atliekų tvarkymo sistemas, gali kilti grėsmė neįvykdyti Europos Sąjungos nustatytų komunalinių atliekų tvarkymo užduočių ir toliau atliekas tvarkyti ne pagal atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą.

185. Savivaldybėms per mažai dėmesio skiriant regioniniam bendradarbiavimui ir regioninių komunalinių atliekų tvarkymo sistemų plėtrai, neužtikrinus jų tinkamos kontrolės ir laiku neįgyvendinus Europos Sąjungos finansuojamų biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimo projektų, viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos kaina ir kokybė gali tapti nepriimtinos gyventojams ir kitiems atliekų turėtojams.

186. Neišplėtojus komunalinių atliekų (pakuočių, maisto / virtuvės, pavojingųjų ir kitų atliekų) rūšiuojamojo surinkimo sistemų, bus sunku didinti atliekų perdirbimą ir kitokį naudojimą, gaminti kokybiškus gaminius iš atliekų, vykdyti nustatytas atliekų tvarkymo

užduotis, dauguma buityje susidarančių pavojingųjų atliekų ir toliau bus šalinama nepavojingųjų atliekų sąvartynuose arba deginama atliekų kogeneracinėse jėgainėse. Pasirinkus ir įdiegus neefektyvias mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir mechaninio biologinio apdorojimo technologijas, nebus pasiektas planuojamas aplinkosaugos efektas – žemos kokybės techninis kompostas bus šalinamas sąvartynuose, kietasis atgautasis kuras neatitiks aukštos kokybės standarto reikalavimų ir bus deginamas mišrių atliekų deginimo įrenginiuose, o iš mišraus srauto išskirtos antrinės žaliavos bus netinkamos perdirbti.

IV SKYRIUS
ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAVIMAS 2014–2020 METAIS

PIRMASIS SKIRSNIS
ATLIEKŲ PREVENCIJOS IR TVARKYMO PRIORITETŲ EILIŠKUMAS IR PRINCIPAI

187. Atliekų tvarkymo sistemos planavimas vykdomas vadovaujantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumu ir pagrindiniais atliekų tvarkymo principais.

Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumas

188. Atliekų prevencijos ir tvarkymo srityje taikomas toks prioritetų eiliškumas:

188.1. prevencija;

188.2. paruošimas naudoti pakartotinai, prieš tai atskyrus produktus ar jų sudedamąsias dalis, netinkamus naudoti pakartotinai;

188.3. perdirbimas, prieš tai atskyrus atliekas, netinkamas perdirbti;

188.4. kitoks naudojimas, pavyzdžiui, naudojimas energijai gauti, prieš tai atskyrus atliekas, netinkamas perdirbti ar kitaip panaudoti;

188.5. šalinimas, prieš tai atskyrus perdirbti ar kitaip naudoti tinkamas atliekas.

189. Visi atliekų tvarkymo veikloje dalyvaujantys subjektai, įskaitant valstybinio, regioninio ir savivaldybių reguliavimo, planavimo, organizavimo, kontrolės subjektus, gamybos ir prekybos įmones, gamintojus ir importuotojus bei jų organizacijas, atliekų tvarkymo subjektus, atliekų turėtojus ir darytojus, turi imtis visų galimų priemonių laikytis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo.

190. Laikantis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, pirmiausia turi būti vengiama atliekų susidarymo ir taikomos kitos atliekų prevencijos priemonės, o atliekos, kurių neįmanoma išvengti, paruošiamos naudoti pakartotinai, perdirbamos ar kitaip naudojamos tokiais būdais, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose ir kituose atliekų šalinimo įrenginiuose.

191. Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumas taikomas atsižvelgiant į bendruosius aplinkos apsaugos principus – atsargumą, tvarumą, technines galimybes ir ekonominį pagrįstumą, išteklių apsaugą, taip pat į bendrą poveikį aplinkai, visuomenės sveikatai, ekonomikai ir socialinei aplinkai.

192. Siekiant užtikrinti aplinkai ir visuomenės sveikatai palankiausių atliekų tvarkymo būdų taikymą, atsižvelgiant į techninį įgyvendinamumą ir ekonominį gyvybingumą, gali būti taikomi visuomenės sveikatai ir aplinkai saugiausi sprendimai, nesilaikant nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, juos pagrindžiant būvio ciklo požiūriu. Šis požiūris reikalauja, kad poveikio aplinkai sumažinimas viename būvio ciklo etape nepadidintų poveikio aplinkai kitame etape. Kaip pavyzdį galima paminėti Lietuvoje susidarančias fosfogipso atliekas, kurių per metus susidaro daugiau kaip 2 mln. tonų. Šios atliekos susidaro gaminant fosforo rūgštį iš fosfatinės žaliavos. Fosfogipso atliekoms netaikomas atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumas, nes jų panaudojimo klausimas iki šiol nėra išspręstas ne tik Lietuvoje, bet ir kitose valstybėse. Lietuvoje šios atliekos šalinamos specialiai įrengtame sąvartyne.

Atliekų prevencija

193. Atliekų prevencijos tikslas – vengti atliekų susidarymo, mažinti susidarančių ir nenaudojamų atliekų, taip pat kenksmingų medžiagų kiekį medžiagose ir produktuose, naudoti produktus pakartotinai ar pailginti jų gyvavimo ciklą, taip mažinti neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai.

194. Atliekų prevencijos praktinį įgyvendinimą užtikrina Valstybinė atliekų prevencijos programa.

195. Valstybinės atliekų prevencijos programos įgyvendinimo priemonių planas apima 2014–2020 metų laikotarpį. Valstybinėje atliekų prevencijos programoje nustatyti atliekų prevencijos tikslai, uždaviniai, numatytos atliekų prevencijos priemonės, nustatyti kiekybiniai atliekų prevencijos priemonių kriterijai, skirti pagal numatytas priemones daromai pažangai stebėti ir įvertinti. Valstybinėje atliekų prevencijos programoje numatytomis priemonėmis siekiama nutraukti ryšį tarp ekonomikos augimo ir su atliekų susidarymu susijusio poveikio aplinkai.

Paruošimas naudoti pakartotinai

196. Paruošimo naudoti pakartotinai tikslas – tikrinant, valant ar taisant parengti atliekomis tapusius produktus ar jų sudedamąsias dalis, kad jie būtų vėl tinkami naudoti be pradinio apdirbimo. Siekiama daugiau naudoti tokių produktų ir jų sudėtinių dalių, skatinant paruošimo naudoti pakartotinai veiklą ir nustatant gaminių atliekų paruošimo naudoti pakartotinai užduotis.

197. Produktų ir jų sudėtinių dalių paruošimo naudoti pakartotinai veiklą skatinančios priemonės numatytos Valstybinėje atliekų prevencijos programoje.

Atliekų perdirbimas

198. Atliekų perdirbimo tikslas – naudoti atliekas tos pačios arba kitos paskirties produktams ar medžiagoms gaminti ir taip mažinti gamtinių ir kitų išteklių naudojimą.

199. Atliekų perdirbimas skatinamas šiais būdais:

199.1. vykdomi žalieji pirkimai pagal aplinkos ministro 2013 m. balandžio 16 d. įsakymą Nr. D1-266 „Dėl Žaliųjų pirkimų įgyvendinimo 2013–2015 metų priemonių patvirtinimo“;

199.2. atliekos rūšiuojamos jų susidarymo vietose, diegiamos antrinių žaliavų, biologiškai skaidžių atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos ir rūšiavimo linijos;

199.3. plečiami antrinių žaliavų perdirbimo, biologiškai skaidžių atliekų apdorojimo pajėgumai ir produktų ar medžiagų, pagamintų iš antrinių žaliavų, rinkos;

199.4. diegiama gaminių ir medžiagų, gautų perdirbus atliekas, sertifikavimo sistema;

199.5. taikomos teisinės ir ekonominės priemonės, skatinančios atliekas perdirbti ar kitaip naudoti, kad kuo mažiau jų būtų šalinama sąvartynuose (pavyzdžiui, mokestis už sąvartynuose šalinamas atliekas, atliekų nebelaikymo atliekomis kriterijai);

199.6. taikomas gamintojo atsakomybės principas ir ekonominės priemonės (pavyzdžiui, mokestis už aplinkos teršimą gaminių ir pakuočių atliekomis, administracinė atsakomybė, užstato sistemos);

199.7. visuomenė šviečiama ir informuojama apie atliekų rūšiavimą ir jo svarbą, kuriama palanki jos nuomonė apie gaminių iš atliekų naudojimą.

Kitoks atliekų naudojimas

200. Kitokio atliekų naudojimo tikslas – naudoti atliekas Atliekų tvarkymo įstatyme nurodytais būdais (išskyrus perdirbimą) ir taip mažinti atliekų keliamą pavojų aplinkai ir visuomenės sveikatai, gamtinių ir kitų išteklių naudojimą, sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį.

201. Kitoks atliekų naudojimas skatinamas teisinėmis ir ekonominėmis priemonėmis, kad taptų konkurencingas (pavyzdžiui, mokesčio už sąvartynuose šalinamas atliekas įvedimas (žr. 262 punktą).

Atliekų šalinimas

202. Atliekas, kurių nepavyksta išvengti, jų dalis ar medžiagas, kurių nepavyksta pakartotinai panaudoti, o vėliau – perdirbti ar kitaip naudoti, leidžiama šalinti tik atliekų šalinimo įrenginiuose, įrengtuose ir eksploatuojamuose pagal teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

203. Atliekų šalinimas, nekeliantis pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai, užtikrinamas šiais būdais:

203.1. įrengiami aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkantys atliekų šalinimo įrenginiai;

203.2. draudžiama atliekas šalinti sąvartynuose ir deginti įrenginiuose, neatitinkančiuose aplinkos apsaugos ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų;

203.3. uždaromi visi aplinkos apsaugos ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimų neatitinkantys sąvartynai;

203.4. diegiamos efektyvios monitoringo priemonės sąvartyno veiklos metu ir po sąvartyno uždarymo;

203.5. atliekos apdorojamos taip, kad atitiktų atliekų priėmimo į sąvartynus kriterijus ir ribines vertes.

Atliekų tvarkymo principai

204. Pagrindiniai atliekų tvarkymo principai – savarankiškumo ir artumo, atsargumo ir tvarumo, techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo, visuotinumo, „teršėjas moka“ ir gamintojo atsakomybės principai.

Savarankiškumo ir artumo principai

205. Atliekų tvarkymas turi būti organizuojamas taip, kad būtų atsižvelgta į gamtinių išteklių apsaugą, bendrą poveikį aplinkai, visuomenės sveikatai, ekonomikai ir socialinei aplinkai.

206. Atliekų tvarkymo sistemos veiksmingumas tiesiogiai priklauso nuo savarankiškumo ir artumo principų taikymo. Vadovaujantis artumo principu, siekiama, kad mišrios komunalinės atliekos būtų naudojamos, o netinkamos perdirbti ar kitaip naudoti atliekos – šalinamos atitinkamai viename iš artimiausių tinkamai įrengtame atliekų šalinimo įrenginyje. Siekiama, kad Lietuvoje būtų sukurti pakankami mišrių komunalinių atliekų naudojimo ir atliekų šalinimo įrenginių pajėgumai, atsižvelgiant į geriausiai prieinamas technologijas.

207. Siekiant užtikrinti, kad atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiuose būtų naudojamos, o atliekų šalinimo įrenginiuose – šalinamos Lietuvoje susidariusios atliekos, gali būti taikomi atliekų, skirtų naudoti šiuose įrenginiuose, importo (įvežimo) apribojimai.

208. Atliekų importui (įvežimui) į Lietuvos Respubliką, eksportui (išvežimui) iš Lietuvos Respublikos ir atliekų vežimui tranzitu taikomi Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinių pervežimų bei jų tvarkymo kontrolės, kurią Lietuvos Respublikos Seimas ratifikavo Lietuvos Respublikos 1989 m. kovo 22 d. Bazelio konvencijos dėl pavojingų atliekų tarpvalstybinio pervežimo bei jų tvarkymo kontrolės ratifikavimo įstatymu Nr. VIII-1002, ir 2006 m. birželio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1013/2006 dėl atliekų vežimo (OL 2006, L 190, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. kovo 20 d. Komisijos reglamentu 255/2013 (OL 2013 L 79, p. 19), reikalavimai.

209. Vadovaujantis savarankiškumo principu ir atsižvelgiant į tam tikrų rūšių atliekoms reikalingus specialius įrenginius, kai nėra galimybių atliekas šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti įrenginiuose Lietuvoje, gali būti svarstoma galimybė atliekas

šalinti, o mišrias komunalines atliekas naudoti Europos Sąjungos valstybėse narėse esančiuose įrenginiuose.

210. Artumo ir savarankiškumo principai nereikalauja, kad Lietuva turėtų visą spektrą atliekų galutinio naudojimo ar šalinimo įrenginių.

Atsargumo ir tvarumo principai

211. Atsargumo principas reiškia, kad tuo atveju, kai medžiaga ar objektas gali kelti riziką ir nėra tai paneigiančių faktų, būtina imtis priemonių visuomenės sveikatos ir aplinkos apsaugai užtikrinti ir jas taikyti, kol atsiras riziką paneigiančių įrodymų. Vadovaujantis tvarumo principu, tvarkant atliekas turi būti palaikomas stabilumas ir vientisumas.

Techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo principai

212. Techninio galimumo ir ekonominio gyvybingumo principai teigia, kad kuriant ir plėtojant atliekų tvarkymo infrastruktūrą turi būti įvertintos techninės ir ekonominės galimybės.

Visuotinumo principas

213. Vadovaujantis visuotinumo principu, viešoji komunalinių atliekų tvarkymo paslauga turi būti siūloma ir teikiama visiems komunalinių atliekų turėtojams.

Principas „teršėjas moka“

214. Efektyviai atliekų tvarkymo sistemai sukurti taikomas principas „teršėjas moka“, reiškiantis, kad visas atliekų tvarkymo išlaidas turi apmokėti pirminis atliekų darytojas arba dabartinis ar ankstesnis atliekų turėtojas ir (ar) produktų, dėl kurių naudojimo susidaro atliekos, gamintojas ar importuotojas. Produktų gamintojai ir (ar) importuotojai, platintojai, taip pat pakuočių naudotojai ir (ar) importuotojai, pardavėjai gali pasidalyti produktų ir pakuočių atliekų tvarkymo išlaidas.

215. Principas „teršėjas moka“ Lietuvoje taikomas:

215.1. kuriant komunalinių atliekų tvarkymo sistemą;

215.2. tvarkant gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekas;

215.3. organizuojant gamintojo atsakomybės principu pagrįstą gaminių ir pakuočių atliekų, susidarančių komunalinių atliekų sraute, gamyboje ir vykdant kitą ūkinę veiklą, tvarkymą.

Gamintojo atsakomybės principas

216. Siekiant mažinti gaminių ir pakuočių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, vadovaujamasi gamintojo atsakomybės principu, pagal kurį gamintojams ir importuotojams teisės aktuose įtvirtinama atsakomybė už jų vidaus rinkai

patiektų gaminių ir pakuočių poveikį aplinkai per visą būvio ciklą nuo gamybos iki saugaus atliekų sutvarkymo, įskaitant gaminių ir pakuočių atliekų surinkimo, vežimo, perdirbimo, naudojimo ir šalinimo sistemos organizavimą ir (ar) finansavimą, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų gaminių ir pakuočių atliekų tvarkymo užduočių įgyvendinimą, informacijos apie gaminius, pakuotes ir jų atliekų tvarkymą teikimą šių gaminių naudotojams ir atliekų tvarkytojams.

217. Gamintojo atsakomybės principas taikomas siekiant:

217.1. išvengti pavojingųjų medžiagų naudojimo gaminių ir pakuočių gamybai;

217.2. skatinti diegti švaresnę gamybą;

217.3. skatinti kurti ilgalaikius, pakartotinio naudojimo ir lengvai perdirbamus gaminius, uždarus ciklus;

217.4. taikyti ekologinį projektavimą;

217.5. užtikrinti kuo didesnį gaminių ir pakuočių atliekų rūšiuojamąjį surinkimą bei perdirbimą ir antrinių žaliavų naudojimą;

217.6. mažinti atliekų tvarkymo išlaidas, tenkančias gyventojams, perkeliant jas vartotojui;

217.7. mažinti atliekų tvarkymo išlaidas savivaldybėms.

ANTRASIS SKIRSNIS
ATLIEKŲ TVARKYMO PLANAVIMO PRIELAIDOS IR ATLIEKŲ SUSIDARYMO VERTINIMAS

218. Vadovaujantis atlikta stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių analize, joje nustatytomis pagrindinėmis problemomis ir galimybėmis, taip pat atsižvelgiant į Europos Sąjungos lėšomis finansuojamų atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimo projektų įgyvendinimą, 2014–2020 metų planavimo laikotarpiu bus išlaikomas esamos atliekų tvarkymo politikos ir suplanuotos atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtros tęstinumas ir nuoseklumas.

219. Planuojant komunalinių atliekų tvarkymą, daroma prielaida, kad 2014–2020 metų planavimo laikotarpiu komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo ir komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo administravimo funkcijos nesikeis ir išliks priskirtos savivaldybėms. Valstybinės komunalinių atliekų tvarkymo užduotys bus vykdomos per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ar savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtas regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas.

220. Daroma prielaida, kad biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros sukūrimo projektai bus įgyvendinti, nors gali tekti keisti finansavimo šaltinius, technologinius sprendinius, pratęsti projektų įgyvendinimo terminus ar numatyti kitus finansavimo šaltinius, jeigu projektų finansavimas Europos Sąjungos lėšomis bus nutrauktas ar sumažintas paramos intensyvumas.

221. Susidarančių atliekų kiekis 2014–2020 metais priklausys nuo daugelio veiksnių – ypač nuo gyventojų skaičiaus, ekonomikos augimo ir vartojimo pokyčių. Atliekų susidarymas

kasmet nedaug (apie 1 procentą) gali augti, tačiau 2020 metais bendras atliekų kiekis, palyginti su 2011 metais susidariusių atliekų kiekiu, neturėtų padidėti daugiau kaip 11 procentų ir galėtų siekti apie 6,1 mln. tonų. Atliekų susidarymo prognozės pateiktos Plano 7 priede.

222. Atliekų susidarymo prognozės pagrįstos Lietuvos ekonominių rodiklių projekcijomis ir gyventojų skaičiaus kitimo prognozėmis:

222.1. Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2013 metų balandžio mėnesio duomenimis, numatomas BVP augimas: 2013 metais – 3 procentais, 2014 metais – 3,4 procento, 2015 metais – 4,3 procento, o nuo 2016 metų – 4 procentais;

222.2. atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus statistinius duomenis ir pastarųjų metų jo kitimo tendencijas, prognozuojama, kad 2013–2020 metais gyventojų Lietuvoje kasmet mažės vidutiniškai 1 procentu.

223. Vertinant komunalinių atliekų susidarymą 2014–2020 metais, daroma prielaida, kad šiuo laikotarpiu bus tobulinama atliekų tvarkymo kontrolė ir atliekų apskaita ir vis mažiau gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų pateks į komunalinių atliekų tvarkymo sistemą.

224. Vertinant gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų susidarymo tendencijas ateityje, atsigaunant ir augant šalies ekonomikai, bendras šių atliekų kiekis turėtų didėti. Prognozuojama, kad sparčiausiai šalyje gali daugėti statybinių atliekų, pelenų (įskaitant ir lakiuosius) ir šlako, nes iki 2020 metų planuojama modernizuoti šalies šilumos ūkį, naudojant daugiau biokuro šilumai gaminti katilinėse, o 2013 metais pradėtos naudoti energijai gauti po rūšiavimo likusios ir perdirbti netinkamos energinę vertę turinčios komunalinės atliekos ir nepavojingosios gamybos atliekos. Taip pat daroma prielaida, kad atliekos energijai gaminti Vilniaus ir Kauno regionuose bus pradėtos naudoti 2016 metais.

225. Tikėtina, kad artimiausiais metais susidarančių gamybos atliekų kiekio ir BVP santykis, augant šalies ekonomikai, bus stabilus arba nedaug mažės, kaip ir pastaraisiais metais.

TREČIASIS SKIRSNIS
STRATEGINIAI ATLIEKŲ TVARKYMO IKI 2020 METŲ TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

226. Ilgalaikis strateginis atliekų tvarkymo tikslas – mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip mažinti gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose.

227. Numatomi šie strateginiai atliekų tvarkymo tikslai ir uždaviniai iki 2020 metų:

227.1. siekti, kad, augant pramonei, ekonomikai ir vartojimui, gamybos ir kitos ūkinės veiklos ir komunalinių atliekų susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio; šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

227.1.1. skatinti atliekų prevenciją gamybos ir kitos ūkinės veiklos sektoriuose;

227.1.2. didinti medžiagų ir išteklių naudojimo efektyvumą;

227.1.3. tobulinti įmonių, ūkininkų, žemės ūkio bendrovių ir kontroliuojančių institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje;

227.1.4. tobulinti atliekų tvarkymo srities teisės aktus – nustatyti komunalinių atliekų sraute susidarančių atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo reikalavimus;

227.1.5. skatinti tausojantį vartojimą;

227.1.6. skatinti gaminių pakartotinį naudojimą ir paruošimo naudoti pakartotinai veiklą;

227.1.7. didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti savivaldybių darbuotojų kvalifikaciją atliekų prevencijos srityje;

227.2. mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį, plėtojant racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą; šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

227.2.1. skatinti perdirbti ir naudoti atliekas, taikant ekonomines priemones;

227.2.2. nustatyti teisines priemones, užtikrinančias skaidrias ūkio subjektų, naudojančių atliekas energijai gaminti, veiklos ir energijos gamybos sąlygas;

227.2.3. sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus;

227.2.4. plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas;

227.2.5. skatinti produktų, pagamintų iš atliekų, rinkas;

227.2.6. plėsti sąvartynuose draudžiamų šalinti atliekų sąrašą;

227.3. užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas; šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

227.3.1. užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga;

227.3.2. užtikrinti efektyvų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymą;

227.3.3. vykdyti nacionalinės paramos atliekų tvarkymui efektyvumo vertinimą;

227.4. tobulinti gaminių, pakuočių ir atliekų susidarymo bei tvarkymo apskaitos sistemą; šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

227.4.1. sukurti gaminių, pakuočių ir atliekų susidarymo bei tvarkymo apskaitos ir atliekų vežimo kontrolės sistemą;

227.4.2. tobulinti atliekų tvarkymo užduočių įvertinimo teisinį reguliavimą ir stiprinti atliekų tvarkymo metodinę bazę;

227.5. efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę; šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

227.5.1. tobulinti atliekų tvarkymo valstybinį reglamentavimą ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo srityje;

227.5.2. tobulinti atliekų tvarkymo sistemų efektyvumo ir duomenų patikimumo vertinimą;

227.5.3. griežtinti atsakomybę ir atskaitomybę už atliekų tvarkymą;

227.5.4. stiprinti gamintojų ir importuotojų bei jų organizacijų veiklos kontrolę;

227.6. didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje; šiam tikslui įgyvendinti numatomi tokie uždaviniai:

227.6.1. didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje;

227.6.2. tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kompetenciją atliekų tvarkymo klausimais.

228. Priemonės strateginiams atliekų tvarkymo iki 2020 metų tikslams ir uždaviniams pasiekti pateiktos Plano 2 priede.

229. Plano įgyvendinimo vertinimo kriterijai pateikti Plano 1 priede.

KETVIRTASIS SKIRSNIS
ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS PLĖTROS KRYPTYS IR VALSTYBINĖS UŽDUOTYS PAGAL ATSKIRUS ATLIEKŲ SRAUTUS

Komunalinių atliekų tvarkymas

230. Komunalinių atliekų tvarkymo sistemų organizavimo ir komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimo kontrolės funkcijos ir toliau išlieka priskirtos savivaldybėms. Savivaldybės atsakingos už Plane nustatytų valstybinių komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą:

230.1. užtikrinti, kad sąvartynuose šalinamos komunalinės biologiškai skaidžios atliekos iki 2020 metų sudarytų ne daugiau kaip 35 procentus 2000 metais susidariusių komunalinių biologiškai skaidžių atliekų;

230.2. iki 2016 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 45 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);

230.3. iki 2020 metų perdirbti ar kitaip panaudoti ne mažiau kaip 65 procentus komunalinių atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį);

230.4. užtikrinti, kad iki 2020 metų mažiausiai 50 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų būtų paruošiama naudoti pakartotinai ir perdirbti.

231. Komunalinių atliekų tvarkymo užduotys vykdomos per savivaldybių organizuojamas komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ar savivaldybėms bendradarbiaujant – per sukurtas regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas. Apibendrinta planuojama komunalinių atliekų tvarkymo sistemos organizacinė ir atliekų srautų schema pateikta Plano 9 priede.

232. Siekiant mažinti atliekų šalinimą sąvartynuose ir įgyvendinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą:

232.1. būtina sukurti reikiamą komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūrą, pradedant rūšiuojamojo atliekų surinkimo priemonėmis, baigiant mechaninio ir mechaninio biologinio atliekų apdorojimo, atskirai surinktų biologiškai skaidžių atliekų anaerobinio apdorojimo ir po rūšiavimo likusių ir perdirbti netinkamų atliekų naudojimo energijai gauti įrenginiais;

232.2. regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose turi būti numatytas (suplanuotas) visų tvarkomų komunalinių atliekų kiekis, įskaitant po rūšiavimo likusių ir perdirbti netinkamų energinę vertę turinčių komunalinių atliekų kiekį, taip pat turi būti numatyti šių atliekų tvarkymo būdai ir įrenginiai. Jeigu viename komunalinių atliekų tvarkymo regione susidarančias komunalines atliekas numatoma tvarkyti kito regiono teritorijoje esančiuose atliekų tvarkymo įrenginiuose, tokio tvarkymo sąlygos turi būti nustatytos abiejų komunalinių atliekų tvarkymo regionų regioniniuose atliekų tvarkymo planuose;

232.3. draudžiama įvežti (importuoti) į Lietuvą iš kitų valstybių atliekas ir iš atliekų pagamintą kietąjį atgautąjį kurą, skirtus šalinti ir (arba) naudoti energijai gauti.

233. Įgyvendinant komunalinių atliekų tvarkymo infrastruktūros projektus, savivaldybės skatinamos bendradarbiauti kuriant įvairaus lygio regionines atliekų tvarkymo sistemas, taip pat skatinamas viešojo ir privataus sektorių bendradarbiavimas.

234. Kuriant regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, turi būti vadovaujamasi solidarumo principu, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos prieinamos sąlygos naudotis komunalinių atliekų tvarkymo paslaugomis nepriklausomai nuo atstumo iki atliekų tvarkymo įrenginių.

Sąvartynuose šalinamų biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimas

235. Biologiškai skaidžių atliekų irimo produktai daro didelį poveikį klimato kaitai, todėl šių atliekų tvarkymui skiriamas ypač didelis dėmesys.

236. Siekiant įvykdyti Lietuvos Respublikai nustatytas biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo užduotis, regionams ir savivaldybėms nustatomos pereinamosios 2014–2015, 2016–2017, 2018–2019 ir 2020 metų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartyne mažinimo užduotys (Plano 230.1 papunktyje nurodyta užduotis), nustatytos pagal gyventojų skaičių.

237. Savivaldybės joms nustatytas užduotis gali vykdyti savarankiškai arba bendradarbiaudamos tarpusavyje, kurdamos regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas ir naudodamos regioninius komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo įrenginius. Tokiu atveju turi būti įvykdyta bendra komunalinių atliekų tvarkymo regionui nustatyta komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduotis. Savivaldybių susitarimas dėl komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimo sąvartynuose mažinimo užduočių (Plano 8 priedas) įvykdymo regiono mastu turi būti numatytas regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose.

238. Siekiant mažinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų šalinimą sąvartynuose, planuojama:

238.1. skatinti biologiškai skaidžių atliekų surinkimo ir tvarkymo infrastruktūros sukūrimą ir plėtrą, įskaitant ir bandomųjų biologiškai skaidžių atliekų rūšiuojamojo surinkimo ir tvarkymo projektų vykdymą (Plano 2 priedo 2.3.3–2.3.6, 2.4.4, 2.5.1, 3.2.8, 3.3.1, 4.2.2, 4.2.3 ir 5.2.2 papunkčiuose numatytos priemonės);

238.2. įvesti mokestį už sąvartynuose šalinamas atliekas (Plano 2 priedo 2.1.1 papunktyje numatyta priemonė);

238.3. skatinti komposto rinką, parengti mažos apimties kompostavimo tvarką – nustatyti joje kompostavimo vietų įrengimo ir žaliųjų atliekų tvarkymo reikalavimus (Plano 2 priedo 2.3.2 papunktyje numatyta priemonė);

238.4. šviesti ir informuoti visuomenę apie biologiškai skaidžių atliekų rūšiavimo ir tvarkymo svarbą (Plano 2 priedo 6.1.1 ir 6.1.2 papunkčiuose numatytos priemonės).

239. Savivaldybės ir regionų plėtros tarybos, atsižvelgdamos į kiekvienos savivaldybės ir regiono specifiką ir regionų bendradarbiavimo galimybes, įvertinusios esamus ir (ar) planuojamus atliekų tvarkymo įrenginių pajėgumus, privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos šios biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys:

239.1. iki 2016 metų gyventojams ir kitiems asmenims (pavyzdžiui, gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kita), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą jų susidarymo vietoje (Plano 2 priedo 2.3.1 papunktyje numatyta priemonė);

239.2. iki 2016 metų baigti įrengti mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos biologiškai skaidžios atliekos, arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose biologiškai skaidžios atliekos būtų apdorojamos prieš jas perduodant naudoti energijai gauti (Plano 2 priedo 2.3.3 papunktyje numatyta priemonė);

239.3. iki 2019 metų įdiegti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir įrengti pakankamus pajėgumus atskirai surinktoms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti (Plano 2 priedo 2.3.4–2.3.6 papunkčiuose numatytos priemonės);

239.4. biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtrą pagal galimybes suderinti su komunalinių nuotekų dumblo tvarkymo infrastruktūra.

240. Biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo infrastruktūros ir rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemos plėtros užduotys turi būti vykdomos kompleksiškai. Savivaldybės šias užduotis gali vykdyti savarankiškai arba regioniniu principu bendradarbiaudamos tarpusavyje.

241. Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai turi kontroliuoti sąvartynuose šalinamų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio mažinimo užduočių vykdymą.

Atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo įgyvendinimas

242. Savivaldybės privalo taip planuoti ir organizuoti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą, kad regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose būtų numatytos ir vykdomos Plano 230.2 ir 230.3 papunkčiuose nurodytos komunalinių atliekų perdirbimo ir kitokio naudojimo užduotys.

243. Siekiant įgyvendinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, ypatingą dėmesį skiriant atliekų pakartotiniam naudojimui ir atliekų prevencijai, planuojama:

243.1. įgyvendinti Valstybinėje atliekų prevencijos programoje numatytas priemones, skatinančias komunalinių atliekų prevenciją;

243.2. taikyti atliekų perdirbimą ir naudojimą skatinančias ekonomines priemones: įvesti mokestį už sąvartynuose šalinamas atliekas; įvertinti mokesčių už mechaninio ir (ar) mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose apdorojamas atliekas ir atliekų deginimo arba bendro atliekų deginimo įrenginiuose naudojamas energijai gauti atliekas įvedimo tikslingumą (Plano 2 priedo 2.1.1–2.1.4, 2.2.1 ir 2.2.2 papunkčiuose numatytos priemonės);

243.3. plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo ir tvarkymo sistemas (Plano 2 priedo 2.3.5, 2.3.6, 2.4.1–2.4.4 ir 6.1.1 papunkčiuose numatytos priemonės).

244. Komunalinių atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumui įgyvendinti į regioninius ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus turi būti įtraukiamos ir vykdomos Valstybinėje atliekų prevencijos programoje numatytos ir kitos atliekų prevenciją skatinančios priemonės.

Rūšiuojamojo atliekų surinkimo plėtra

245. Savivaldybės, taikydamos įvairius atliekų surinkimo būdus ir priemones, privalo užtikrinti, kad jų valdomose komunalinių atliekų tvarkymo sistemose, asmenims rūšiuojant atliekas jų susidarymo vietoje, atskirai būtų surenkamos šios komunalinės atliekos:

245.1. pavojingosios atliekos;

245.2. biologiškai skaidžios atliekos (žaliosios atliekos ir maisto / virtuvės atliekos);

245.3. antrinės žaliavos – popierius ir kartonas, stiklas, plastikas, metalas, įskaitant pakuočių atliekas;

245.4. elektros ir elektroninės įrangos atliekos;

245.5. naudotos padangos;

245.6. didelių gabaritų komunalinės atliekos (pavyzdžiui, baldai ir kitos);

245.7. statybos ir griovimo atliekos;

245.8. tekstilės atliekos;

245.9. mišrios komunalinės atliekos (po rūšiavimo likusios atliekos).

246. Kad būtų sukurta efektyviai veikianti komunalinių atliekų tvarkymo sistema, savivaldybės į atliekų tvarkymo planus turi įtraukti ir vykdyti Plano 230.4 papunktyje nurodytą valstybinę ir šias užduotis:

246.1. iki 2015 m. sausio 1 d. patvirtinti konteinerių aikštelių išdėstymo schemas, o pasikeitus teisės aktuose nustatytiems antrinių žaliavų surinkimo reikalavimams – jas atnaujinti;

246.2. užtikrinti, kad būtų pastatyti specialūs konteineriai, skirti antrinėms žaliavoms surinkti, pagal šiuos minimalius reikalavimus:

246.2.1. įrengti didžiųjų miestų savivaldybių (Alytaus, Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Vilniaus) gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 600 gyventojų šalia

mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;

246.2.2. įrengti kitų Plano 246.2.1 papunktyje nenurodytų savivaldybių gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę 800 gyventojų šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;

246.2.3. vidutiniai atstumai iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių nustatomi rengiant (atnaujinant) ir tvirtinant konteinerių aikštelių išdėstymo schemas;

246.2.4. savivaldybių gyvenamuosiuose individualių namų kvartaluose, kai individualių namų savininkai neaprūpinti individualiais pakuočių ir stiklo atliekų surinkimo konteineriais, ir miesteliuose, sodų ir garažų savininkų bendrijų teritorijose įrengti ne mažiau kaip po vieną antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelę prie pagrindinio išvažiavimo iš tokio kvartalo ar bendrijos teritorijos arba įvažiavimo į juos, šalia mišrių komunalinių atliekų konteinerių ar kitose gyventojams (bendrijų nariams) patogiose, estetiškai įrengtose ir visuomenės sveikatos saugos reikalavimus atitinkančiose vietose;

246.3. pastatyti specialius antrinių žaliavų surinkimo konteinerius viešosiose vietose, kuriose dėl dažno gyventojų lankymosi ir aptarnavimo specifikos susidaro daug antrinių žaliavų, taip pat laikinuosius specialius konteinerius viešųjų renginių metu. Konteineriai ir jų pastatymo vietos turi būti estetiški ir patogūs lankytojams, atitikti visuomenės sveikatos saugos reikalavimus;

246.4. jeigu nėra techninių galimybių pastatyti specialių konteinerių arba juos naudoti ekonomiškai netikslinga, taikyti kitas priemones ir būdus (pavyzdžiui, antrinių žaliavų surinkimas į specialius maišus, antrinių žaliavų turėtojų apvažiavimas ar kita);

246.5. atsižvelgdamos į savivaldybių teritoriją ir atliekų tvarkymo specifiką ir faktinį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių poreikį, taikyti griežtesnius už nustatytuosius specialių konteinerių, skirtų antrinėms žaliavoms surinkti, pastatymo reikalavimus;

246.6. atliekų rūšiavimui skatinti ne rečiau kaip kartą per metus informuoti gyventojus apie antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų surinkimą savivaldybės teritorijoje – pateikti informaciją apie surinktą kiekį ir surinkimo kaitą, taip pat informuoti apie numatomas per artimiausius metus įdiegti ir (ar) vykdyti antrinių žaliavų ir pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo priemones. Pastaroji prievolė pagal sutartį gali būti pavesta gamintojų ir importuotojų organizacijoms.

247. Rekomenduojama savivaldybėms:

247.1. iki 2016 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne didesnis kaip 150 metrų;

247.2. iki 2018 metų užtikrinti, kad visų miestų gyvenamuosiuose daugiabučių namų rajonuose vidutinis atstumas iki antrinių žaliavų surinkimo konteinerių aikštelių būtų ne didesnis kaip 100 metrų;

247.3. naudoti tokių spalvų antrinių žaliavų surinkimo konteinerius: popieriaus – mėlynus, plastiko ir kitų pakuočių – geltonus, stiklo – žalius. Naudojami konteineriai turi atitikti Europos Sąjungos ir kitus standartus, taikomus antrinių žaliavų surinkimo konteineriams.

248. Savivaldybės, siekdamos užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimo ir rūšiavimo galimybę ir priemones visiems komunalinių atliekų turėtojams, į regioninius ir savivaldybių atliekų tvarkymo planus turi įtraukti ir taikyti šias priemones:

248.1. užtikrinti, kad būtų eksploatuojama ne mažiau kaip po vieną didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelę 50 000 gyventojų, tačiau ne mažiau kaip po vieną tokią aikštelę savivaldybės teritorijoje;

248.2. užtikrinti didelių gabaritų atliekų surinkimą apvažiuojant ne mažiau kaip 2 kartus per metus.

249. Savivaldybės turi užtikrinti buityje susidarančių pavojingųjų atliekų (išskyrus baterijų ir akumuliatorių atliekas) rūšiuojamąjį surinkimą ir tai, kad jų organizuojamose atliekų tvarkymo sistemose nebūtų atsisakoma iš gyventojų priimti baterijų ir akumuliatorių atliekas.

250. Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelėse.

251. Savivaldybės ne rečiau kaip 2 kartus per metus turi pateikti visiems gyventojams išsamią informaciją apie pavojingųjų atliekų tvarkymą ir šią informaciją skelbti savivaldybės interneto svetainėje. Pateikiamoje informacijoje turi būti nurodyta pavojingųjų atliekų tvarkymo svarba, pavojingųjų atliekų surinkimo savivaldybės teritorijoje vietos (nurodytos surenkamos atliekos, darbo laikas, kontaktinė informacija, kainos, jeigu tokios nustatytos), gyventojų teisės perduodant pavojingąsias atliekas atitinkamų gaminių platinimo vietose.

252. Savivaldybės turi užtikrinti pavojingųjų atliekų surinkimą apvažiuojant ne rečiau kaip 2 kartus per metus.

253. Savivaldybės, sudarydamos su gamintojais ir importuotojais, jų įsteigtomis organizacijomis sutartis dėl komunalinių atliekų tvarkymo sistemą papildančių atliekų tvarkymo sistemų, turi siekti, kad pavojingųjų atliekų srautai, kuriuos techniškai ir organizaciniu požiūriu galima surinkti, būtų surenkami tiesiogiai iš atliekų turėtojų, įrengiant specialius konteinerius įmonių, įstaigų ar organizacijų patalpose.

Visuotinės komunalinių atliekų tvarkymo gyventojams paslaugos užtikrinimas

254. Savivaldybės iki 2016 metų privalo užtikrinti, kad visiems savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga.

255. Viešosios komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos visuotinumui, kokybei ir prieinamumui užtikrinti savivaldybės turi imtis šių priemonių:

255.1. registruoti komunalinių atliekų turėtojus;

255.2. nustatyti vietinę rinkliavą už komunalinių atliekų tvarkymą ir (ar) sudaryti komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos sutartis su visais nekilnojamojo turto objektų savininkais arba jų įgaliotais atstovais;

255.3. visiems savivaldybės teritorijoje esantiems atliekų turėtojams sudaryti sąlygas naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, atitinkančia minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija (Plano 2 priedo 3.1.1 papunktyje numatyta priemonė);

255.4. pagal galimybes komunalinių atliekų tvarkymo paslaugos teikimą organizuoti kuriant regionines komunalinių atliekų tvarkymo sistemas, kooperuojantis 2 ar daugiau savivaldybių (siekiant mažinti atliekų tvarkymo paslaugų kainą). Išlaidos už komunalinių atliekų tvarkymą negali viršyti 1 procento disponuojamų namų ūkio pajamų.

Gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymas

256. Pagrindinė užduotis – išlaikyti 2011 metais pasiektą gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų perdirbimo ir kitokio naudojimo lygį, tai yra perdirbti ir kitaip panaudoti ne mažiau kaip 90 procentų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų (vertinant pagal atliekų kiekį, išskyrus fosfogipso atliekas). Tobulinant gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo organizavimą ir reglamentavimą, planuojama sudaryti darbo grupę aktualiems gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo klausimams spręsti (Plano 2 priedo 5.1.1 ir 5.1.3 papunkčiuose numatytos priemonės).

257. Planuojama ekonominėmis priemonėmis skatinti ūkio subjektus, kurių gamybos ir kitos ūkinės veiklos metu susidaro atliekos, pasirenkant galutinį atliekų sutvarkymo būdą, laikytis nustatyto atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo, mažinti gamybos atliekų susidarymą ir siekti, kad kuo daugiau gamybos atliekų būtų perdirbama; taip pat planuojama skatinti ne tik gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų pakartotinį naudojimą ir (ar) perdirbimą, bet ir produktų, gautų iš šių atliekų, vartojimą (Plano 2 priedo 2.5.1–2.5.3, 3.2.1, 3.2.2 ir 3.3.2 papunkčiuose numatytos priemonės).

258. Kad būtų užtikrinta tinkama gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų apskaita ir kontrolė nuo susidarymo vietos iki galutinio sutvarkymo, planuojama periodiškai atlikti pasirinktų atliekų srautų susidarymo ir tvarkymo statistinius tyrimus (už jų vykdymą bus atsakinga Aplinkos apsaugos agentūra) ir pasirinktų atliekų srautų tvarkymo sistemų efektyvumo tyrimus (Plano 2 priedo 4.1.1, 4.1.3 ir 5.2.1 papunkčiuose numatytos priemonės).

259. Plėtojant įvairių gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų (įskaitant verslo sektorių) rūšiuojamąjį surinkimą, numatoma griežtinti rūšiuojamojo atliekų surinkimo apskaitos ir kontrolės reikalavimus. Planuojama tobulinti ir plėsti biologiškai skaidžių gamybos atliekų, įskaitant viešojo maitinimo ir kitose įstaigose susidarančias maisto ruošimo atliekas, rūšiuojamojo surinkimo sistemas, susidarymo ir tvarkymo kontrolę (Plano 2 priedo 4.1.1–4.1.4, 5.1.2, 5.2.1 ir 5.3.3 papunkčiuose numatytos priemonės).

260. Kuriant biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo sistemą, planuojama parengti komposto, raugo, gautų iš biologiškai skaidžių atliekų, kokybės reikalavimus (kriterijus) ir

naudojimo rekomendacijas, biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo priemonių planą, kuriuose būtų numatyta (Plano 2 priedo 2.5.1 ir 3.2.8 papunkčiuose numatytos priemonės):

260.1. pirmenybę teikti atskiram neužterštų biologiškai skaidžių atliekų surinkimui ir kompostavimui arba biodujų gamybai ir likutinio substrato kompostavimui ir (ar) naudojimui;

260.2. įgyvendinti priemones, skatinančias naudoti žemės ūkyje produktus, pagamintus iš biologiškai skaidžių atliekų.

261. Siekiant efektyviau tvarkyti nuotekų valymo metu susidariusias atliekas (pavyzdžiui, gaudyklėse susidariusius riebalus), numatyta pakeisti Nuotekų tvarkymo reglamentą, patvirtintą aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. 236 „Dėl Nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“, – nustatyti, kad šios atliekos būtų perduodamos atliekų tvarkytojams ir tvarkomos laikantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumo (Plano 2 priedo 3.2.10 papunktyje numatyta priemonė).

262. Kad Lietuvoje būtų sukurta efektyvi pavojingųjų atliekų tvarkymo sistema, turi būti įgyvendintos Plano 2 priedo 3.2.5–3.2.7, 3.2.12, 4.1.1, 4.1.4–4.1.6, 4.2.1 ir 5.2.3 papunkčiuose numatytos priemonės.

Statybos ir griovimo atliekų tvarkymas

263. Statybos ir griovimo atliekų tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad iki 2020 metų mažiausiai 70 procentų (vertinant pagal atliekų kiekį) nepavojingųjų statybos ir griovimo atliekų, išskyrus Atliekų tvarkymo taisyklių 2 priedo „Atliekų sąrašas“ 17 05 04 kategorijoje (gruntas ir akmenys, nenurodyti 17 05 03 kategorijoje) nurodytas natūraliai susidarančias medžiagas, būtų paruošiama naudoti pakartotinai, perdirbti ir kitaip naudoti, įskaitant užpildymo veiklos rūšis, naudojant atliekas vietoj kitų medžiagų.

264. Siekiant įgyvendinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą ir vykdyti statybos ir griovimo atliekų paruošimo naudoti pakartotinai, perdirbimo ir kitokio naudojimo užduotis, planuojama:

264.1. įgyvendinti Valstybinėje atliekų prevencijos programoje numatytas statybos ir griovimo atliekų prevenciją skatinančias priemones (Plano 2 priedo 1.1.1 papunktyje numatyta priemonė);

264.2. taikyti atliekų perdirbimą ir naudojimą skatinančias ekonomines priemones – įvesti mokestį už sąvartynuose šalinamas atliekas, įskaitant statybos ir griovimo atliekas (Plano 2 priedo 2.1.1 papunktyje numatyta priemonė);

264.3. atlikti statybos ir griovimo atliekų susidarymo statistinį tyrimą, siekiant patikslinti metalų atliekų ir laužo susidarymo statybos ir griovimo darbų metu duomenis ir tobulinti statybos ir griovimo atliekų apskaitą.

Medicininių atliekų tvarkymas

265. Plėtojant sveikatos priežiūros paslaugas ir gerinant jų kokybę, naudojama vis daugiau vienkartinių ligonių sveikatos priežiūros priemonių, todėl daugėja medicininių

atliekų. Siekiant, kad šios atliekos būtų tvarkomos nepertraukiamu režimu, saugiai, nekeliant pavojaus aplinkai bei visuomenės sveikatai ir šių atliekų turėtojams ekonomiškai priimtinu būdu, planuojama sukurti ilgalaikę, integruotą ir stabiliai veikiančią medicininių atliekų tvarkymo sistemą (Plano 2 priedo 3.2.3 papunktyje numatyta priemonė), kurioje:

265.1. nukenksmintos medicininės atliekos būtų surenkamos atskirai, nemaišant su kitomis atliekomis, ir naudojamos arba deginamos teisės aktų reikalavimus atitinkančiuose atliekų apdorojimo arba deginimo įrenginiuose, jeigu jos atitiks teisės aktuose nustatytus atliekų deginimo aplinkosaugos reikalavimus. Tik neturint galimybių šias atliekas panaudoti ar deginti, nukenksmintos medicininės atliekos galės būti šalinamos sąvartynuose, jeigu jos atitiks teisės aktuose nustatytus atliekų priėmimo į sąvartynus kriterijus ir ribines vertes;

265.2. sveikatos priežiūros įstaigose būtų palaipsniui atsisakyta cheminės dezinfekcijos būdo, kuris nukenksmintų medicininių atliekų keliamą pavojų pakeičia iš infekcinio į cheminį ir gali kelti grėsmę aplinkai bei visuomenės sveikatai, be to, sunkina tolesnį nukenksmintų atliekų tvarkymą;

265.3. nacionalinėmis, Europos Sąjungos ir privačiomis lėšomis finansuoti pajėgumai (medicininių atliekų nukenksminimo įranga asmens sveikatos priežiūros įstaigose, pavojingųjų atliekų deginimo gamykla, medicininių atliekų deginimo įrenginys) būtų racionaliai išnaudojami. Pavojingųjų atliekų deginimo gamykloje būtų galima deginti visas Lietuvoje susidarančias medicinines atliekas, tačiau medicininių atliekų tvarkymo sistemos stabilumui ir konkurencingumui užtikrinti planuojama turėti alternatyvų šių atliekų tvarkymo būdą, nes infekuotos medicininės atliekos pasižymi specifine tarša, ribotu nenukenksmintų infekuotų atliekų sandėliavimo terminu ir ribota eksportavimo galimybe.

266. Siekiant tinkamai tvarkyti iš gyventojų priimtus naikintinus vaistinius preparatus ir veterinarinius vaistus, planuojama parengti farmacinių atliekų surinkimo ir tvarkymo finansavimo galimybių studiją ir pateikti pasiūlymus dėl teisės aktų pakeitimų projektų (Plano 2 priedo 3.2.4 ir 6.1.1 papunkčiuose numatytos priemonės).

Nuotekų dumblo tvarkymas

267. Komunalinių nuotekų tvarkymo sistemų valdytojai turi taip organizuoti nuotekų užterštumo kontrolę ir nuotekų dumblo apdorojimą, kad apdorotas dumblas būtų tinkamas kuo įvairiau ir saugiau naudoti, atsižvelgiant į nuotekų dumblo kokybę. Pasirenkant komunalinių nuotekų valymo metu susidarančio dumblo tvarkymo būdą, turi būti siekiama efektyviai išnaudoti Europos Sąjungos ir valstybės lėšomis sukurtus dumblo tvarkymo pajėgumus, maksimaliai panaudojant dumblo energinį potencialą ir jame esančias maistines medžiagas.

268. Turi būti ieškoma galimybių nuotekų dumblą naudoti miškininkystėje (miškams tręšti, ypač naujai įveistiems plantaciniams miško želdiniams tręšti mažiau palankiose ūkininkauti žemėse) (Plano 2 priedo 3.2.11 papunktyje numatyta priemonė).

269. Siekiant sutvarkyti dumblo laikymo aikštelėse ar kitokiose talpyklose sukauptą senąjį dumblą, planuojama parengti komunalinių nuotekų valymo metu susidarančio dumblo

saugojimo aikštelėse sukaupto dumblo sutvarkymo galimybių studiją – išanalizuoti joje galimus dumblo tvarkymo būdus ir finansavimo šaltinius (Plano 2 priedo 3.2.9 papunktyje numatyta priemonė).

270. Komunalinių nuotekų valymo metu susidarančio dumblo šalinimas sąvartynuose, dumblo aikštelėse ar kitokiose talpyklose turi būti nutrauktas įdiegus atitinkamus regioninius dumblo tvarkymo pajėgumus, bet ne vėliau kaip nuo 2015 m. sausio 1 d. (Plano 2 priedo 2.6.1 papunktyje numatyta priemonė).

Gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimas

271. Siekiant mažinti gaminių ir pakuočių atliekų neigiamą poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai, atliekų tvarkymo išlaidas gyventojams ir savivaldybėms ir plėsti gaminių ir pakuočių rūšiuojamojo surinkimo sistemas, planuojama:

271.1. išnagrinėti teisės aktus, reglamentuojančius gaminių ir pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijų veiklą, kontrolę ir licencijavimo procesus, ir prireikus parengti atitinkamų teisės aktų pakeitimų projektus (Plano 2 priedo 5.4.3 papunktyje numatyta priemonė);

271.2. sukurti bendrą gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinę sistemą (Plano 2 priedo 4.1.1 papunktyje numatyta priemonė);

271.3. atlikti pasirinktų atliekų srautų, kuriems taikomas gamintojo atsakomybės principas, susidarymo, surinkimo ir tolesnio tvarkymo, atliekų tvarkymo užduočių vykdymo ir atliekų tvarkymo sistemų efektyvumo tyrimus (Plano 2 priedo 5.2.1 papunktyje numatyta priemonė);

271.4. parengti Lietuvoje ir kitose šalyse taikomų gaminių atliekų perdirbimo technologijų ir teismų praktikos analizę, siekiant tiksliau apibrėžti sudėtinių gaminių atliekų perdirbimo ir kitas atliekų tvarkymo būdų sąvokas, ir prireikus parengti atitinkamų teisės aktų pakeitimų projektus (Plano 2 priedo 4.2.1 papunktyje numatyta priemonė).

Pakuočių atliekų tvarkymas

272. Pakuočių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad:

272.1. būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir panaudoti ne mažiau kaip 60 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektų vidaus rinkai pakuočių kiekį;

272.2. būtų sudarytos organizacinės ir (ar) techninės sąlygos kasmet surinkti ir perdirbti (eksportuoti (išvežti) perdirbti) 55–80 procentų pakuočių atliekų, skaičiuojant pagal patiektą vidaus rinkai pakuočių kiekį, atitinkamai pagal šias pakuočių medžiagas:

272.2.1. stiklinių – ne mažiau kaip 60 procentų;

272.2.2. popierinių ir kartoninių – ne mažiau kaip 60 procentų;

272.2.3. plastikinių – ne mažiau kaip 22,5 procento, skaičiuojant tik medžiagą, kuri vėl perdirbama į plastiką;

272.2.4. metalinių – ne mažiau kaip 50 procentų;

272.2.5. medinių – ne mažiau kaip 15 procentų.

273. Siekiant mažinti sąvartynuose šalinamų pakuočių atliekų kiekį ir įgyvendinti pakuočių atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, sukurti efektyvią pakuočių atliekų tvarkymo sistemą ir vykdyti jų surinkimo, perdirbimo ir (ar) kitokio naudojimo užduotis, planuojama:

273.1. įgyvendinti Valstybinėje atliekų prevencijos programoje numatytas pakuočių atliekų prevencijos priemones;

273.2. atsižvelgiant į pakuočių atliekų tvarkymo būklę, peržiūrėti pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo ir (ar) kitokio naudojimo užduotis gamintojams ir importuotojams (Plano 2 priedo 5.2.5 papunktyje numatyta priemonė);

273.3. nustatyti privalomą užstatą vienkartinėms gėrimų pakuotėms (Plano 2 priedo 2.1.5 papunktyje numatyta priemonė);

273.4. plėtoti pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo iš komunalinių atliekų srauto sistemos infrastruktūrą (Plano 2 priedo 2.4.1 papunktyje numatyta priemonė);

273.5. šviesti visuomenę pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo, jo naudos klausimais; skatinti keistis gerąja patirtimi pakuočių atliekų rūšiuojamojo surinkimo srityje (Plano 2 priedo 6.1.1 papunktyje numatyta priemonė);

273.6. įvertinti galimybes taikyti teisines, ekonomines ir kitas priemones gamintojams ir importuotojams, tiekiantiems rinkai pakuotes, kurių atliekas perdirbančių technologijų nėra arba kurias perdirbti sudėtinga (Plano 2 priedo 2.1.6 papunktyje numatyta priemonė).

Elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymas

274. Elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimas ir tolesnis tvarkymas organizuojamas taip, kad elektros ir elektroninės įrangos atliekų šalinimas kartu su nerūšiuotomis komunalinėmis atliekomis būtų sumažintas iki minimumo ir būtų pasiektas aukštas visų elektros ir elektroninės įrangos atliekų, visų pirma temperatūros keitimo įrenginių, kuriuose yra ozono sluoksnį ardančių medžiagų ir fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, gyvsidabrio turinčių fluorescensinių lempų, fotovoltinių plokščių ir smulkios elektros ir elektroninės įrangos, rūšiuojamojo surinkimo lygis:

274.1. iki 2015 m. gruodžio 31 d. būtų surenkama ne mažiau kaip 4 kilogramai vienam gyventojui per metus buitinių elektros ir elektroninės įrangos atliekų arba toks pat kiekis elektros ir elektroninės įrangos atliekų, surinktų vidutiniškai per 3 ankstesnius metus, išreikštas svoriu, atsižvelgiant į tai, kuris yra didesnis;

274.2. nuo 2016 metų būtų surenkama ne mažiau kaip 45 procentai (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos atliekų, skaičiuojant pagal elektros ir elektroninės įrangos kiekį, patiektą vidaus rinkai. Minimalus šių atliekų surinkimo lygis turi būti skaičiuojamas pagal ankstesniais 3 kalendoriniais metais patiektos vidaus rinkai elektros ir elektroninės įrangos svorio vidurkį;

274.3. nuo 2020 metų būtų surenkama ne mažiau kaip 65 procentai (masės procentais) elektros ir elektroninės įrangos atliekų, skaičiuojant pagal elektros ir elektroninės įrangos kiekį, patiektą vidaus rinkai. Minimalus šių atliekų surinkimo lygis turi būti skaičiuojamas pagal ankstesniais 3 kalendoriniais metais patiektos vidaus rinkai elektros ir elektroninės įrangos svorio vidurkį arba turi sudaryti 85 procentus (masės procentais) susidariusių elektros ir elektroninės įrangos atliekų šalies teritorijoje.

275. Siekiant mažinti sąvartynuose šalinamų elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekį ir įgyvendinti elektros ir elektroninės įrangos atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, tobulinti esamą elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo sistemą ir vykdyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo, paruošimo naudoti pakartotinai, perdirbimo ir naudojimo užduotis, planuojama:

275.1. įgyvendinti Valstybinėje atliekų prevencijos programoje numatytas elektros ir elektroninės įrangos atliekų prevencijos priemones;

275.2. atsižvelgiant į elektros ir elektroninės įrangos atliekų susidarymą, surinkimo infrastruktūrą, tvarkymo būklę, peržiūrėti elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo, paruošimo naudoti pakartotinai, perdirbimo ir naudojimo užduotis gamintojams ir importuotojams (Plano 2 priedo 5.2.6 papunktyje numatyta priemonė);

275.3. skatinti bendradarbiauti elektros ir elektroninės įrangos gamintojus, importuotojus, elektros ir elektroninės įrangos atliekų perdirbimo įmones, siekiant palengvinti elektros ir elektroninės įrangos atliekų, jų dalių ir medžiagų pakartotinį naudojimą, išardymą ir naudojimą (Plano 2 priedo 6.1.1 papunktyje numatyta priemonė);

275.4. įvertinti elektros ir elektroninės įrangos atliekų (ypač smulkios elektros ir elektroninės įrangos) rūšiuojamojo surinkimo sistemą ir prireikus nustatyti elektros ir elektroninės įrangos atliekų rūšiuojamojo surinkimo sistemos plėtros reikalavimus (Plano 2 priedo 5.2.6 papunktyje numatyta priemonė);

275.5. šviesti visuomenę elektros ir elektroninės įrangos atliekų rūšiuojamojo surinkimo, jo naudos klausimais; skatinti keistis gerąja patirtimi elektros ir elektroninės įrangos atliekų rūšiuojamojo surinkimo srityje (Plano 2 priedo 6.1.1 papunktyje numatyta priemonė);

275.6. efektyvinti elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo įmonių ir įmonių, importuojančių ir (ar) eksportuojančių elektros ir elektroninės įrangos atliekas, kontrolę (Plano 2 priedo 3.2.7 papunktyje numatyta priemonė).

276. Aplinkos ministerija, bendradarbiaudama su kitų Europos Sąjungos valstybių narių atsakingomis institucijomis ir Europos Komisija, keisis informacija apie 2012 m. liepos 4 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2012/19/ES dėl elektros ir elektroninės įrangos atliekų įgyvendinimą. Šis bendradarbiavimas apims prieigos prie atitinkamų dokumentų ir informacijos, įskaitant visų tikrinimų, atliktų laikantis valstybėje narėje, kurios institucijų prašoma bendradarbiauti, galiojančių duomenų apsaugos teisės aktų nuostatų, rezultatus, suteikimą.

Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalių tvarkymas

277. Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad būtų imtasi visų priemonių, užtikrinančių visų surinktų eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalių perdirbimą ar kitokį naudojimą, kad:

277.1. 2014 metais būtų įvykdytos šios užduotys:

277.1.1. pakartotinio naudojimo ir naudojimo procentas (pagal vienos transporto priemonės vidutinį svorį) – 85;

277.1.2. pakartotinio naudojimo ir perdirbimo procentas (pagal vienos transporto priemonės vidutinį svorį) – 80;

277.2. nuo 2015 metų kasmet būtų vykdomos šios užduotys:

277.2.1. pakartotinio naudojimo ir naudojimo procentas (pagal vienos transporto priemonės vidutinį svorį) – 95;

277.2.2. pakartotinio naudojimo ir perdirbimo procentas (pagal vienos transporto priemonės vidutinį svorį) – 85.

278. Siekiant mažinti sąvartynuose šalinamų transporto priemonių dalių atliekų kiekį ir įgyvendinti eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ar jų dalių atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, tobulinti esamą eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalių atliekų tvarkymo sistemą, vykdyti pakartotinio naudojimo ir naudojimo užduotis, planuojama:

278.1. sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę naudotų transporto priemonių ir jų dalių, eksploatuoti netinkamų transporto priemonių įvežimo ir tvarkymo kontrolei užtikrinti ir pasiūlymams dėl teisės aktų tobulinimo teikti (pavyzdžiui, dėl draudimo įvežti transporto priemonę, jeigu transporto priemonės savininkui išduotas eksploatuoti netinkamos transporto priemonės sunaikinimo pažymėjimas, transporto priemonių išregistravimo sugriežtinimo) (Plano 2 priedo 5.4.1 papunktyje numatyta priemonė);

278.2. parengti Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių identifikavimo ir įvežimo (importo) kontrolės tvarkos aprašą (Plano 2 priedo 5.4.2 papunktyje numatyta priemonė);

278.3. efektyvinti eksploatuoti netinkamų transporto priemonių apdorojimo įmonių, neturinčių leidimo, ir nelegalaus vežimo kontrolę (Plano 2 priedo 3.2.6 papunktyje numatyta priemonė);

278.4. šviesti visuomenę eksploatuoti netinkamų transporto priemonių ir jų dalių nelegalaus importo ir tvarkymo padarinių, susijusių su aplinkosauga, klausimais (Plano 2 priedo 6.1.1 papunktyje numatyta priemonė).

Alyvos atliekų tvarkymas

279. Siekiant, kad kuo didesnė alyvos atliekų dalis būtų surenkama ir tvarkoma pagal teisės aktų reikalavimus, nekeliant pavojaus visuomenės sveikatai ir aplinkai, planuojama:

279.1. sudaryti darbo grupę, kuri teiktų pasiūlymus dėl gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimo, alyvos atliekų tvarkymo sistemos tobulinimo bei sugriežtinimo, galimų ekonominių ir administracinių priemonių taikymo (išanalizuotų mokesčio už aplinkos teršimą alyvos atliekomis, privalomo užstato alyvai nustatymo ir kitų ekonominių ir administracinių priemonių, užtikrinančių efektyvų alyvos atliekų surinkimą ir tvarkymą, taikymo galimybes, taip pat kitas ekonomines ir administracines priemones, kurių taikymas užtikrintų efektyvų alyvos atliekų surinkimą ir tvarkymą) (Plano 2 priedo 3.2.12 papunktyje numatyta priemonė);

279.2. efektyvinti alyvos atliekų tvarkymo įmonių ir įmonių, importuojančių ir (ar) eksportuojančių alyvos atliekas, kontrolę (Plano 2 priedo 3.2.7 ir 5.3.2 papunkčiuose numatytos priemonės);

279.3. kasmet rengti visuomenės informavimo kampanijas atskiroms tikslinėms grupėms (transporto priemonių savininkams ir valdytojams, transporto priemonių remontą ir priežiūrą atliekantiems ūkio subjektams), skirtas informuoti apie nelegalaus alyvos atliekų naudojimo neigiamas pasekmes aplinkai ir visuomenės sveikatai, galimybes tinkamai tvarkyti alyvos atliekas (Plano 2 priedo 6.1.1 papunktyje numatyta priemonė).

280. Planuojamas alyvos atliekų surinkimo ir tinkamo tvarkymo tolygus didėjimas, procentais, skaičiuojant pagal visą patiektą vidaus rinkai kiekį (sistemos efektyvumo rodiklis): 2015 metais – 24 procentai, 2016 metais – 27 procentai, 2017 metais – 30 procentų, 2018 metais – 33 procentai, 2019 metais – 36 procentai, 2020 metais – 40 procentų (Plano 2 priedo 5.3.2 papunktyje numatyta priemonė).

Baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymas

281. Baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo ir tvarkymo sistema turi būti organizuota taip, kad:

281.1. 2014–2015 metais būtų surenkami 25 procentai nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių atliekų. Minimalus šių atliekų surinkimo lygis turi būti skaičiuojamas pagal einamaisiais kalendoriniais metais ir ankstesniais 2 kalendoriniais metais patiektų vidaus rinkai nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių svorio vidurkį;

281.2. nuo 2016 metų būtų surenkami 45 procentai nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių atliekų. Minimalus šių atliekų surinkimo lygis turi būti skaičiuojamas pagal einamaisiais kalendoriniais metais ir ankstesniais 2 kalendoriniais metais patiektų vidaus rinkai nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių svorio vidurkį;

281.3. nuo 2014 metų būtų užtikrintas toks baterijų ir akumuliatorių atliekų perdirbimo efektyvumas:

281.3.1. perdirbami 65 procentai švino rūgštinių baterijų ir akumuliatorių atliekų pagal vidutinį švino rūgštinių baterijų ir akumuliatorių svorį, įskaitant švino perdirbimą tiek, kiek tai techniškai įmanoma be pernelyg didelių išlaidų;

281.3.2. perdirbami 75 procentai nikelio kadmio baterijų ir akumuliatorių atliekų pagal vidutinį nikelio kadmio baterijų ir akumuliatorių svorį, įskaitant kadmio perdirbimą tiek, kiek tai techniškai įmanoma be pernelyg didelių išlaidų;

281.3.3. perdirbama 50 procentų kitų baterijų ir akumuliatorių atliekų pagal vidutinį kitų baterijų ir akumuliatorių svorį.

282. Siekiant įgyvendinti baterijų ir akumuliatorių atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą, tobulinti baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo sistemą, taip pat vykdyti nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo, baterijų ir akumuliatorių atliekų perdirbimo efektyvumo užduotis, planuojama:

282.1. įgyvendinti Valstybinėje atliekų prevencijos programoje numatytas baterijų ir akumuliatorių atliekų prevencijos priemones;

282.2. siekiant vykdyti nešiojamųjų baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo užduotis, peržiūrėti Atliekų tvarkymo įstatymo ir Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nuostatas, taip pat gamintojams ir importuotojams Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo užduotis (Plano 2 priedo 5.2.4 papunktyje numatyta priemonė);

282.3. efektyvinti baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo įmonių ir įmonių, importuojančių ir (ar) eksportuojančių baterijų ir akumuliatorių atliekas, kontrolę (Plano 2 priedo 3.2.7 papunktyje numatyta priemonė);

282.4. šviesti visuomenę atskiro baterijų ir akumuliatorių atliekų surinkimo, jo naudos klausimais (Plano 2 priedo 6.1.1 papunktyje numatyta priemonė).

PENKTASIS SKIRSNIS
PLANUOJAMOS ADMINISTRACINĖS, EKONOMINĖS ATLIEKŲ TVARKYMO PRIEMONĖS IR SUSITARIMAI

283. Kad būtų pasiekti strateginiai atliekų tvarkymo iki 2020 metų tikslai, numatoma taikyti šias ekonomines atliekų tvarkymo priemones: įvesti mokestį už sąvartynuose šalinamas atliekas, įvertinti mokesčių už atliekų apdorojimą mechaninio ir (ar) mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose, atliekų naudojimą energijai gauti įvedimo tikslingumą, taikyti diferencijuotą komunalinių atliekų tvarkymo apmokestinimą, įvesti užstato vienkartinei gėrimų pakuotei sistemą (Plano 2 priedo 2.1.1–2.1.6 ir 5.3.1 papunkčiuose numatytos priemonės).

284. Viena iš svarbiausių priemonių, užtikrinančių atliekų, tarp jų biologiškai skaidžių, šalinimo sąvartyne mažinimą, yra sąvartyne šalinamų atliekų apmokestinimas. Atsižvelgiant į tai, numatoma parengti Mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų, nustatančių mokestį už sąvartynuose šalinamas atliekas, projektus. Mokesčio už sąvartynuose šalinamas atliekas tikslas – siekiant mažinti jų kiekį, skatinti vengti naudoti pavojingąsias medžiagas ir įgyvendinti atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eiliškumą. Laikantis šio eiliškumo, atliekų šalinimas sąvartynuose turi tapti bene brangiausiu atliekų tvarkymo būdu. Mokestį už sąvartynuose šalinamas atliekas numatoma įvesti nuo 2016 metų ir nuosekliai jį didinti.

285. Mokesčių už atliekų apdorojimą mechaninio ir (ar) mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose ir naudojimą energijai gauti tikslingumą numatoma įvertinti 2016–2017 metais, atsižvelgiant į poreikį skatinti atliekų prevenciją ir antrinių žaliavų, žaliųjų ir maisto atliekų rūšiuojamąjį surinkimą.

286. Atliekų ar iš jų pagaminto kietojo atgautojo kuro naudojimą energijai gauti numatoma reguliuoti įvertinus administracinių ir (ar) ekonominių priemonių taikymą.

287. Naujų administracinių ar informacinių priemonių taikyti neplanuojama, tačiau, atsižvelgiant į prioritetus ir kryptis, numatomas kryptingas visuomenės švietimas ir informavimas atliekų prevencijos ir pakartotinio naudojimo, atliekų tvarkymo srityse, išskiriant nacionalinio lygio informavimo ir regioninio švietimo bei informavimo temas.

288. Vadovaujantis kitų šalių gerąja praktika, pirmiausia turi būti ieškoma ne teisinių ir administracinių priemonių, kurios didintų administracinę naštą ūkio subjektams, o kitų bendradarbiavimo su nevyriausybinėmis organizacijomis ar verslu formų ir savanoriškų pramonės, prekybos, atliekų tvarkymo sektorių iniciatyvų. Savanoriškus susitarimus siūloma pradėti taikyti Lietuvoje įgyvendinant Valstybinės atliekų prevencijos programos tikslus ir Plane numatytas visuomenės informavimo ir švietimo priemones, skatinančias bendradarbiavimą su nevyriausybinėmis organizacijomis.

289. Naujuoju 2021–2028 metų planavimo laikotarpiu būtina įvertinti administracinių ir ekonominių priemonių, susitarimų tarp nevyriausybinių organizacijų, verslo, pramonės, prekybos, atliekų tvarkymo sektoriaus dalyvių efektyvumą.

V SKYRIUS
PLANO ĮGYVENDINIMAS, PERŽIŪRA IR ATSKAITOMYBĖ

290. Planą įgyvendina ir už Plano priemonių vykdymą pagal kompetenciją atsako Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Žemės ūkio ministerija, Lietuvos Respublikos energetikos ministerija ir kitos institucijos. Aplinkos ministerija atsakinga už Plano ir jo įgyvendinimo priemonių vykdymo koordinavimą. Savivaldybės atsakingos už Plane joms nustatytų užduočių vykdymą.

291. Plano įgyvendinimo priemonės finansuojamos iš bendrųjų valstybės biudžeto asignavimų, numatytų jas įgyvendinančioms institucijoms, taip pat Europos Sąjungos paramos ir kitų teisėtai gautų lėšų. Rekomenduojama savivaldybėms dalyvauti įgyvendinant Planą, naudojant savivaldybių biudžetų lėšas.

292. Planą įgyvendinančios institucijos pasibaigus biudžetiniams metams, iki kitų metų vasario 1 d., teikia Aplinkos ministerijai ataskaitas, kaip vykdomos Plano įgyvendinimo 2014–2020 metų priemonės. Ataskaitose sujungiama praėjusių ir ankstesnių metų informacija, taip pat nurodomos priežastys, kodėl priemonės neįgyvendintos.

293. Aplinkos ministerija, kasmet teikdama Lietuvos Respublikos Vyriausybei metinę veiklos ataskaitą, atsiskaito už Plano įgyvendinimą.

294. Aplinkos ministerija kasmet iki birželio 1 d. organizuoja viešą Plano pasiekimų ataskaitos pristatymą valstybinį atliekų tvarkymą reguliuojančioms institucijoms ir kitiems atliekų tvarkymo sistemos dalyviams.

Priedo pakeitimai:
Nr. 1224, 2007-10-31, Žin., 2007, Nr. 122-5003 (2007-11-27), i. k. 1071100NUTA00001224
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
1 priedas

VALSTYBINIO ATLIEKŲ TVARKYMO 2014–2020 METŲ PLANO ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJŲ IR JŲ SIEKIAMŲ REIKŠMIŲ SĄRAŠAS

Tikslas	Vertinimo kriterijus	Rodikliai			Institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus įgyvendinimą
		pradinė rodiklio reikšmė – 2011 metų	2016 metų	2020 metų	
Ilgalaikis strateginis atliekų tvarkymo tikslas – mažinti susidarančių atliekų kiekį, užtikrinti žmonių sveikatai ir aplinkai saugų atliekų tvarkymą ir racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą, taip mažinti gamtos, kitų išteklių naudojimą ir atliekų šalinimą sąvartynuose	bendras atliekų kiekis bendrojo vidaus produkto (toliau – BVP) vienetui	47,97 tonų / mln. litų	138,28 tonų / mln. eurų	*	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija) (institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus koordinavimą), Lietuvos Respublikos ūkio ministerija (toliau – Ūkio ministerija)
	komunalinių atliekų, šalinamų sąvartynuose, kiekis, procentais	75[1]	55	35	savivaldybės
	padidėjęs visuomenės pasitikėjimas atliekų tvarkymo sistema, procentais[2]	–[2]	10[2]	20[2]	Aplinkos ministerija
1. Siekti, kad, augant pramonei, ekonomikai ir vartojimui, gamybos ir kitos ūkinės veiklos ir komunalinių atliekų susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio	vienam gyventojui tenkantis komunalinių atliekų kiekis, neviršijantis Europos Sąjungos vidurkio, kilogramais	448[3]	neviršyti Europos Sąjungos vidurkio	neviršyti Europos Sąjungos vidurkio	Aplinkos ministerija
	gamybos atliekų kiekis BVP vienetui	35,95 tonų / mln. litų	105,21 tonų / mln. eurų	*	Ūkio ministerija

Tikslas	Vertinimo kriterijus	Rodikliai			Institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus įgyvendinimą
		pradinė rodiklio reikšmė – 2011 metų	2016 metų	2020 metų	
2. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą	įrengti ir veikiantys mišrių komunalinių atliekų mechaninio ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiai, vienetais	0	10	10	savivaldybės, regioniniai atliekų tvarkymo centrai
	visų per metus susidariusių atliekų dalis, kurią sudaro perdirbtos ar kitaip panaudotos komunalinės atliekos, procentais	23[1]	45	65	Aplinkos ministerija (institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus koordinavimą)
	komunalinių atliekų sraute esančių popieriaus ir kartono, metalų, plastikų ir stiklo atliekų kiekis, kuris būtų paruošiamas naudoti pakartotinai ir perdirbti, procentais	17 (2010)	30	50	Aplinkos ministerija (institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus koordinavimą)
	sąvartynuose pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis, palyginti su 2000 metų kiekiu, procentais	66	45	35	savivaldybės
3. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas	užtikrinta komunalinių atliekų tvarkymo paslauga, procentais	94,8	100	100	savivaldybės
	perdirbtų ir kitaip panaudotų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų (išskyrus fosfogipso atliekas) kiekis, procentais	90	ne mažiau kaip 91	ne mažiau kaip 92	Ūkio ministerija
4. Tobulinti gaminių, pakuočių ir atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos sistemą	iki 2018 metų sukurta bendra gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos sistema, leidžianti vykdyti atliekų srautų judėjimo kontrolę ir užtikrinti operatyvius ir patikimus duomenis				Aplinkos ministerija

Tikslas	Vertinimo kriterijus	Rodikliai			Institucija, atsakinga už vertinimo kriterijaus įgyvendinimą
		pradinė rodiklio reikšmė – 2011 metų	2016 metų	2020 metų	
5. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę	sąvartynuose pašalintų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų (išskyrus fosfogipso atliekas) kiekis, procentais	10	9	8	Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai
	atliekų tvarkymo sistemos ūkio subjektų konsultacijų ir patikrinimų skaičiaus santykis, procentais	–	30	50	Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai
6. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje	padidėjęs komunalines atliekas rūšiuojančių gyventojų skaičius, procentais	–[2]	10[2]	20[2]	Aplinkos ministerija
	padidėjęs gyventojų informuotumas atliekų tvarkymo srityje, procentais	–[2]	10[2]	20[2]	Aplinkos ministerija

* Lietuvos ekonominių rodiklių projekcijose pateikiamas BVP iki 2016 metų (šaltinis http://www.finmin.lt/web/finmin/aktualus_duomenys/makroekonomika#2, žiūrėta 2014 m. balandžio 2 d.).

[1] Valstybinės atliekų apskaitos duomenys.
[2] Visuomenės pasitikėjimo atliekų tvarkymo sistema tyrimai iki 2014 metų nebuvo atliekami. Tokius tyrimus numatoma atlikti 2015, 2016 ir 2020 metais.
[3] 2010 metų Europos Sąjungos vidurkis – 502 kilogramai vienam gyventojui.

Priedo pakeitimai:
Nr. 96, 2004-01-29, Žin., 2004, Nr. 18-546 (2004-02-03), i. k. 1041100NUTA00000096
Nr. 290, 2005-03-17, Žin., 2005, Nr. 36-1180 (2005-03-19), i. k. 1051100NUTA00000290
Nr. 8, 2006-01-09, Žin., 2006, Nr. 4-104 (2006-01-12), i. k. 1061100NUTA00000008
Nr. 1224, 2007-10-31, Žin., 2007, Nr. 122-5003 (2007-11-27), i. k. 1071100NUTA00001224
Nr. 393, 2009-04-29, Žin., 2009, Nr. 57-2236 (2009-05-16), i. k. 1091100NUTA00000393
Nr. 1050, 2010-07-14, Žin., 2010, Nr. 87-4607 (2010-07-22), i. k. 1101100NUTA00001050

Nr. 1746, 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 146-7486 (2010-12-14), i. k. 1101100NUTA00001746
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989
Nr. 888, 2015-08-19, paskelbta TAR 2015-08-26, i. k. 2015-13011

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
2 priedas

VALSTYBINIO ATLIEKŲ TVARKYMO 2014–2020 METŲ PLANO ĮGYVENDINIMO PRIEMONIŲ PLANAS

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
1. Siekti, kad, augant pramonei, ekonomikai ir vartojimui, gamybos ir kitos ūkinės veiklos ir komunalinių atliekų susidarymas augtų lėčiau, o susidarančių atliekų kiekis neviršytų Europos Sąjungos valstybių narių vidurkio	1.1. uždaviniai numatyti Valstybinėje atliekų prevencijos programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1-782 „Dėl Valstybinės atliekų prevencijos programos patvirtinimo“	1.1.1. priemonės numatytos Valstybinėje atliekų prevencijos programoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. spalio 22 d. įsakymu Nr. D1-782 „Dėl Valstybinės atliekų prevencijos programos patvirtinimo“				
2. Mažinti sąvartynuose šalinamų atliekų kiekį – plėtoti racionalų atliekų medžiaginių ir energinių išteklių naudojimą	2.1. skatinti perdirbti ir naudoti atliekas, taikant ekonomines priemones	2.1.1. Lietuvos Respublikos Seimui pritarus Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIP-1428, parengti įstatymo įgyvendinamųjų teisės aktų, nustatančių mokestį už sąvartynuose šalinamas atliekas, projektus	2015 metai	Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija (toliau – Aplinkos ministerija)	–	–
		2.1.2. vykdyti sąvartynuose šalinamų atliekų apskaitos ir mokesčio už sąvartynuose šalinamas atliekas apskaičiavimo kontrolę	2015–2020 metai	Aplinkos ministerija (regionų aplinkos apsaugos departamentai)	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		2.1.3. įvertinti mokesčio už atliekų deginimo arba bendro atliekų deginimo įrenginiuose naudojamas energijai gauti atliekas įvedimo tikslingumą	2016–2017 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		2.1.4. įvertinti mokesčio už mechaninio ir (ar) mechaninio biologinio apdorojimo įrenginiuose apdorojamas atliekas įvedimo tikslingumą	2016–2017 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		2.1.5. parengti Lietuvos Respublikos pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų pakeitimų, nustatančių privalomąjį užstatą vienkartinėms gėrimų pakuotėms, projektus	2014 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		2.1.6. įvertinti galimybes taikyti teisines, ekonomines ir kitas priemones gamintojams ir importuotojams, tiekiantiems rinkai pakuotes, kurių atliekas perdirbančių technologijų nėra arba kurias perdirbti sudėtinga	2018 metai	Aplinkos ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	14 481
	2.2. nustatyti teisines priemones, užtikrinančias skaidrias ūkio subjektų, naudojančių atliekas energijai gaminti, veiklos ir energijos gamybos sąlygas	2.2.1. parengti pasiūlymus dėl teisės aktų, reglamentuojančių atliekas energijai gaminti naudojančių ūkio subjektų pareigas ir iš atliekų gaminamos energijos kainodarą	2015–2016 metai	Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Energetikos ministerija), Aplinkos ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	37 651
		2.2.2. reglamentuoti atliekas energijai gaminti naudojančių ūkio subjektų ir valstybės / savivaldybių susitarimų dėl ilgalaikių atliekas energijai gaminti naudojančių ūkio subjektų įsipareigojimų atliekų deginimo srityje sudarymo sąlygas	2015–2016 metai	Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	11 585

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
	2.3. sukurti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo pajėgumus	2.3.1. gyventojams ar kitiems asmenims (pavyzdžiui, gėlių parduotuvėms, kapinėms ir kita), kurių atliekų tvarkymą organizuoja savivaldybės, užtikrinti žaliųjų atliekų surinkimą ir tvarkymą arba tokių atliekų tvarkymą susidarymo vietoje	2015 metai	savivaldybės	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, savivaldybių biudžetų lėšos, kitos lėšos	8 109 361 (pastaba: dalis lėšų arba visos lėšos, skirtos individualaus kompostavimo dėžėms įsigyti, turi būti panaudotos iki 2015 metų IV ketvirčio)
		2.3.2. parengti mažos apimties kompostavimo tvarką, nustatyti joje kompostavimo vietų įrengimo, žaliųjų atliekų tvarkymo reikalavimus	2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		2.3.3. įrengti mechaninio biologinio arba mechaninio apdorojimo įrenginius, kuriuose būtų atskiriamos ir apdorojamos arba perduodamos toliau apdoroti biologiškai skaidžios atliekos	2015 metai	savivaldybės	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, savivaldybių biudžetų lėšos, kitos lėšos	130 329 008 (pastaba: dalis lėšų arba visos lėšos turi būti panaudotos iki 2015 metų IV ketvirčio)
		2.3.4. parengti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimų, nustatančių maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamojo surinkimo reikalavimus, projektus	2016 metai	Aplinkos ministerija	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		2.3.5. organizuoti maisto / virtuvės atliekų rūšiuojamąjį surinkimą ir (ar) individualų kompostavimą, įrengti pakankamus pajėgumus šioms maisto / virtuvės atliekoms apdoroti	2018 metai	savivaldybės	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, savivaldybių biudžetų lėšos, mokesčio už sąvartynuose šalinamas atliekas lėšos, kitos lėšos	5 792 400
		2.3.6. teikti finansinę paramą bandomiesiems biologiškai skaidžių atliekų rūšiuojamojo surinkimo (ir tvarkymo) projektams, apimantiems visuomenės švietimą ir gerosios praktikos sklaidą	2015–2016 metai	Aplinkos ministerija, savivaldybės	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	28 962
	2.4. plėtoti rūšiuojamojo atliekų surinkimo sistemas	2.4.1. pastatyti nustatytais atstumais reikiamą kiekį antrinių žaliavų surinkimo konteinerių arba taikyti kitas antrinių žaliavų surinkimo priemones	2014–2017 metai	savivaldybės	gamintojų ir importuotojų organizacijų lėšos, Atliekų tvarkymo programos lėšos, savivaldybių lėšos, Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	15 060 241
		2.4.2. didinti didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelių skaičių arba taikyti kitas atliekų surinkimo priemones (pavyzdžiui, apvažiuojant)	2014–2020 metai	savivaldybės	–	–
		2.4.3. regioniniuose ir savivaldybių atliekų tvarkymo planuose numatyti ir taikyti buityje susidarančių pavojingųjų ir tekstilės atliekų surinkimo priemones, taip pat ir surinkimą apvažiuojant	2014–2020 metai	savivaldybės	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		2.4.4. parengti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. gruodžio 16 d. įsakymo Nr. D1-1004 „Dėl Reikalavimų regioniniams ir savivaldybių atliekų tvarkymo planams patvirtinimo“ pakeitimo projektą – įpareigoti įtraukti tekstilės ir pavojingųjų atliekų surinkimo priemones į regioninius ir (ar) savivaldybių atliekų tvarkymo planus	2014 metai	Aplinkos ministerija	–	–
	2.5. skatinti produktų, pagamintų iš atliekų, rinkas	2.5.1. parengti komposto, raugo, pagamintų iš biologiškai skaidžių atliekų, kokybės reikalavimus (kriterijus) ir naudojimo rekomendacijas	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija (toliau – Žemės ūkio ministerija)	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos (Klimato kaitos specialioji programa)	52 132
		2.5.2. nustatant ar keičiant produktų grupių, kurių viešiesiems pirkimams taikytini aplinkos apsaugos kriterijai, sąrašus, įvertinti galimybes ir numatyti atliekų perdirbimo ar kitokio naudojimo kriterijus, taip pat produktų, pagamintų iš atliekų, naudojimo kriterijus (sąrašai peržiūrimi kasmet ir prireikus rengiami jų pakeitimai)	2014–2020 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		2.5.3. parengti koncepciją ir organizuoti iš antrinių žaliavų pagamintų produktų viešinimo konkursą „Metų gaminys iš antrinių žaliavų“	2016–2017 metai	Lietuvos Respublikos ūkio ministerija (toliau – Ūkio ministerija)	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	43 443

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
	2.6. plėsti sąvartynuose draudžiamų šalinti atliekų sąrašą	2.6.1. parengti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2000 m. spalio 18 d. įsakymo Nr. 444 „Dėl Atliekų sąvartynų įrengimo, eksploatavimo, uždarymo ir priežiūros po uždarymo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo projektą – uždrausti sąvartynuose šalinti nuotekų dumblą	2014 metai	Aplinkos ministerija	–	–
3. Užtikrinti visuomenės sveikatai ir aplinkai saugų visų atliekų srautų tvarkymą, tobulinti esamas atliekų tvarkymo sistemas	3.1. užtikrinti, kad visiems atliekų turėtojams būtų sudarytos sąlygos naudotis viešąja komunalinių atliekų tvarkymo paslauga	3.1.1. visiems atliekų turėtojams teikti viešąją komunalinių atliekų tvarkymo paslaugą, atitinkančią minimalius kokybės reikalavimus, kuriuos nustato Aplinkos ministerija	2014–2020 metai	savivaldybės	–	–
	3.2. užtikrinti efektyvų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymą	3.2.1. parengti žaliavų ir išteklių atgavimo iš gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų galimybių studiją – išanalizuoti gamyboje susidarančių atliekų (šlakų, pelenų, gamyboje ir kitoje ūkinėje veikloje susidarančių biologiškai skaidžių atliekų, pavojingųjų atliekų ir kita) perdirbimo ir naudojimo pajėgumų modernizavimo, atliekų pakartotinio naudojimo ir (ar) perdirbimo galimybes, gaminant produktus ir atsižvelgiant į jų paklausą; pagal studijos rezultatus pateikti rekomendacijas, kaip įgyvendinti 3.2.2 priemonę	2014–2015 metai	Ūkio ministerija, Žemės ūkio ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	28 962

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		3.2.2. teikti finansinę paramą gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo moksliniams tyrimams atlikti, trūkstamiems šių atliekų perdirbimo ir (ar) naudojimo, žaliavų ir išteklių atgavimo pajėgumams diegti ir modernizuoti	2014–2020 metai	Ūkio ministerija, Žemės ūkio ministerija	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos	23 169 601
		3.2.3. sudaryti tarpinstitucinę ekspertų darbo grupę medicininių atliekų tvarkymo klausimams spręsti (daugiausia dėmesio skiriant anatominėms atliekoms) ir pasiūlymams dėl šių atliekų tvarkymo tobulinimo parengti	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija (toliau – Sveikatos apsaugos ministerija)	–	–
		3.2.4. parengti farmacinių atliekų surinkimo ir tvarkymo finansavimo galimybių studiją, pateikti pasiūlymus dėl teisės aktų pakeitimų projektų	2015 metai	Sveikatos apsaugos ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	14 481
		3.2.5. pradėti eksploatuoti pavojingųjų atliekų deginimo įrenginį ir organizuoti pavojingųjų atliekų sąvartyno įrengimą	2014 metai	Ūkio ministerija	–	–
		3.2.6. efektyvinti eksploatuoti netinkamų transporto priemonių apdorojimo įmonių, neturinčių leidimo[1], ir nelegalaus vežimo kontrolę	2014–2020 metai	Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai	–	–
		3.2.7. efektyvinti pavojingųjų atliekų tvarkymo įmonių ir įmonių, importuojančių ir (ar) eksportuojančių pavojingąsias atliekas, kontrolę	2014–2020 metai	Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		3.2.8. parengti biologiškai skaidžių atliekų tvarkymo priemonių planą (atsižvelgiant į apdorojant šias atliekas gautų produktų naudojimo galimybes), numatyti jame skatinimo priemones ir (ar) mokslinius tyrimus	2015–2016 metai	Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija, Žemės ūkio ministerija	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos ar Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	23 170
		3.2.9. parengti valant komunalines nuotekas susidariusio ir saugojimo aikštelėse sukaupto senojo dumblo sutvarkymo galimybių studiją – išanalizuoti galimus dumblo sutvarkymo būdus ir finansavimo šaltinius (pavyzdžiui, Europos Sąjungos ir valstybės paramą)	2015–2016 metai	Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	40 547
		3.2.10. parengti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2006 m. gegužės 17 d. įsakymo Nr. D1-236 „Dėl Nuotekų tvarkymo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo projektą – nustatyti, kad visos valant nuotekas susidariusios atliekos (pavyzdžiui, gaudyklėse susidarę riebalai) perduodamos atliekų tvarkytojams ir tvarkomos laikantis atliekų prevencijos ir tvarkymo prioritetų eilės	2014 metai	Aplinkos ministerija	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		3.2.11. parengti Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos normatyvinio dokumento LAND 20-2005 „Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui bei rekultivavimui reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 349 „Dėl normatyvinio dokumento LAND 20-2001 „Nuotekų dumblo naudojimo tręšimui reikalavimai“ patvirtinimo“, pakeitimo projektą – papildyti jį dumblo naudojimo miškininkystėje kriterijais	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		3.2.12. sudaryti darbo grupę, kuri teiktų pasiūlymus dėl gamintojo atsakomybės principo įgyvendinimo, alyvos atliekų tvarkymo sistemos tobulinimo ir sugriežtinimo, galimų ekonominių ir administracinių priemonių taikymo (svarstytų mokesčio už aplinkos teršimą alyvos atliekomis, privalomo užstato alyvai nustatymo ir kitų ekonominių ir administracinių priemonių, užtikrinančių efektyvų alyvos atliekų surinkimą ir tvarkymą, taikymo galimybes, kitas ekonomines ir administracines priemones, kurios užtikrintų efektyvų alyvos atliekų surinkimą ir tvarkymą)	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija, Energetikos ministerija, Ūkio ministerija	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
	3.3. vertinti nacionalinės paramos atliekoms tvarkyti efektyvumą	3.3.1. atlikti nacionalinės paramos atliekoms tvarkyti Lietuvoje efektyvumo tyrimus	2015 metai	Lietuvos Respublikos finansų ministerija (toliau – Finansų ministerija), Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija	–	–
		3.3.2. rengti kasmetines išsamias Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondo ataskaitas pagal atskiras atliekų srities programas	2014–2020 metai	Lietuvos aplinkos apsaugos investicijų fondas	–	–
4.Tobulinti gaminių, pakuočių ir atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos sistemą	4.1. sukurti gaminių, pakuočių ir atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir atliekų vežimo kontrolės sistemą	4.1.1. sukurti ir įdiegti bendrą gaminių, pakuočių ir atliekų apskaitos informacinę sistemą	2018 metai	Aplinkos ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir Europos Sąjungos paramos lėšos	3 185 820
		4.1.2. pakeisti Atliekų tvarkymo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, – papildyti Atliekų sąrašą nacionaliniais atliekų kodais	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		4.1.3. parengti statistinio modeliavimo duomenų gavimo metodų taikymo Lietuvoje galimybių studiją	2020 metai	Aplinkos ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos, kitos lėšos	43 443
		4.1.4. Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“, Gaminių tiekimo rinkai apskaitos ir atliekų tvarkymo ataskaitų	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		teikimo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. gegužės 27 d. įsakymu Nr. D1-290 „Dėl Gaminių tiekimo rinkai apskaitos ir atliekų tvarkymo ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“, Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. birželio 27 d. įsakymu Nr. 348 „Dėl Pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, nustatyti atliekų susidarymo ir tvarkymo ataskaitų tikrinimo ir taisymo ūkio subjektų iniciatyva procedūras, įpareigoti ūkio subjektus pataisyti klaidingus pateiktų ataskaitų duomenis arba parengti naują teisės aktą, kuriame būtų reglamentuotos visos gaminių ir pakuočių apskaitos ataskaitų teikimo, tikrinimo, taisymo ir su gaminių ir pakuočių apskaita susijusių deklaracijų tikrinimo procedūros				
		4.1.5. pakeisti Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. gegužės 3 d. įsakymu Nr. D1-367 „Dėl Atliekų susidarymo ir tvarkymo apskaitos ir ataskaitų teikimo taisyklių patvirtinimo“, – įpareigoti prekiautojus atliekomis vykdyti ir nepavojingųjų atliekų apskaitą ir teikti ataskaitas	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		4.1.6. parengti Lietuvos Respublikos teisės aktų, reglamentuojančių tarpvalstybinio atliekų vežimo informacijos ir dokumentų teikimą, pakeitimų projektus – nustatyti, kad tarpvalstybinio atliekų vežimo garantijų derinimo dokumentai, notifikacija, vežimo formos ir informacija apie atliekų išvežimą pagal supaprastintas procedūras turi būti teikiami elektroniniu būdu	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–
	4.2. tobulinti atliekų tvarkymo užduočių įvertinimo teisinį reguliavimą ir stiprinti atliekų tvarkymo metodinę bazę	4.2.1. parengti Lietuvoje ir kitose šalyse taikomų gaminių atliekų perdirbimo technologijų ir teismų praktikos analizę, siekiant tiksliau apibrėžti sudėtinių gaminių atliekų perdirbimo ir kitas atliekų tvarkymo būdų sąvokas, prireikus parengti atitinkamų teisės aktų pakeitimų projektus	2015 metai	Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	37 651

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		4.2.2. pakeisti Informacijos apie regioniniuose atliekų tvarkymo planuose, Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir užduočių vykdymą atliekų tvarkymo srityje teikimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2012 m. spalio 23 d. įsakymu Nr. D1-863 „Dėl Informacijos apie regioniniuose atliekų tvarkymo planuose, Valstybiniame strateginiame atliekų tvarkymo plane ir kituose teisės aktuose nustatytų reikalavimų ir užduočių vykdymą atliekų tvarkymo srityje teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, – papildyti jį nuostatomis dėl paruošimo naudoti pakartotinai ir perdirbti užduoties skaičiavimo ir duomenų teikimo	2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		4.2.3. parengti Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. rugpjūčio 31 d. įsakymo Nr. D1-661 „Dėl Regioniniuose nepavojingųjų atliekų sąvartynuose šalinamų mišrių komunalinių atliekų sudėties nustatymo ir komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekio juose vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektą – nustatyti reikalavimus tirti į mechaninio ir mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius patenkančių atliekų sudėtį, patikslinti mišrių komunalinių atliekų sudėties	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		nustatymo metodiką, siekiant gauti patikimus atliekų sudėties duomenis (pavyzdžiui, nustatyti nepavojingųjų atliekų sąvartyne pašalintų komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekį ir panašiai)				
5. Efektyvinti atliekų tvarkymo reikalavimų įgyvendinimo ir atliekų tvarkymo užduočių vykdymo kontrolę	5.1. tobulinti atliekų tvarkymo valstybinį reglamentavimą ir tarpinstitucinį bendradarbiavimą gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo srityje	5.1.1. sudaryti darbo grupę svarbiems gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų tvarkymo klausimams spręsti, periodiškai rengti jos posėdžius aktualiems pavojingųjų, medicininių, žemės ūkio ir kitų atliekų tvarkymo klausimams spręsti	2015–2020 metai	Aplinkos ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Ūkio ministerija, Žemės ūkio ministerija	–	–
		5.1.2. sudaryti darbo grupę ir parengti maisto / virtuvės atliekų susidarymo ir tvarkymo kontrolės stiprinimo rekomendacijas, prireikus organizuoti bendrus su kitomis kontroliuojančiomis institucijomis maisto / virtuvės atliekų susidarymo ir tvarkymo įmonių patikrinimus	2014–2016 metai	Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Aplinkos ministerija	–	–
		5.1.3. parengti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo, susijusio su valstybiniu atliekų tvarkymo reglamentavimu, projektą – persvarstyti institucijų funkcijas ir numatyti atsakomybę už jų neatlikimą	2016 metai	Aplinkos ministerija, Ūkio ministerija, Žemės ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Energetikos ministerija, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, savivaldybės	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
	5.2. tobulinti atliekų tvarkymo sistemų efektyvumo ir duomenų patikimumo vertinimą	5.2.1. atlikti pasirinktų atliekų srautų, kuriems taikomas gamintojo atsakomybės principas ir (ar) nustatytos atliekų tvarkymo užduotys, susidarymo, surinkimo ir tolesnio tvarkymo, atliekų tvarkymo užduočių vykdymo, atliekų tvarkymo sistemų efektyvumo tyrimus	2015–2020 metai	Aplinkos ministerija	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos ar Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	17 377
		5.2.2. vykdyti nepavojingųjų atliekų sąvartynų eksploatavimo kontrolę, griežtinti šalinamų atliekų kontrolę	2014–2020 metai	Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos ministerijos regionų aplinkos apsaugos departamentai	–	–
		5.2.3. atlikti atliekų (taip pat ir pavojingųjų) tyrimų (identifikavimo) laboratorijos poreikio analizę, numatyti atitinkamus tokios laboratorijos įkūrimo veiksmus	2014–2015 metai	Aplinkos apsaugos agentūra, Aplinkos ministerija	–	–
		5.2.4. persvarstyti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo ir Lietuvos Respublikos mokesčio už aplinkos teršimą įstatymo nuostatas, taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo užduotis gamintojams ir importuotojams, atsižvelgiant į baterijų ir akumuliatorių atliekų tvarkymo tikslus ir sistemos efektyvumą	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		5.2.5. persvarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas pakuočių atliekų surinkimo, perdirbimo ir (ar) kitokio naudojimo užduotis gamintojams ir importuotojams, atsižvelgiant į pakuočių atliekų tvarkymo tikslus ir sistemos efektyvumą	2014 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		5.2.6. persvarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytas elektros ir elektroninės įrangos atliekų surinkimo, paruošimo naudoti pakartotinai, perdirbimo ir naudojimo užduotis gamintojams ir importuotojams, atsižvelgiant į elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo tikslus ir sistemos efektyvumą	2014 metai	Aplinkos ministerija	–	–
	5.3. griežtinti atsakomybę ir atskaitomybę už atliekų tvarkymą	5.3.1. parengti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo pakeitimo, užtikrinančio savivaldybių atskaitomybę ir atsakomybę už komunalinių atliekų tvarkymo užduočių vykdymą, projektą ir atitinkamos tvarkos aprašą	2014 metai	Aplinkos ministerija	–	–
		5.3.2. parengti Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodekso pakeitimo, numatančio baudas už alyvos atliekų deginimą nesilaikant atliekų deginimo aplinkosaugos reikalavimų, projektą	2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		5.3.3. pakeisti Atliekų tvarkymo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. liepos 14 d. įsakymu Nr. 217 „Dėl Atliekų tvarkymo taisyklių patvirtinimo“, – nustatyti papildomus atskirų gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų srautų (įskaitant verslo atliekas) surinkimo ir tvarkymo reikalavimus	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija	–	–
	5.4. stiprinti gamintojų ir importuotojų veiklos kontrolę	5.4.1. Ministro Pirmininko potvarkiu sudaryti tarpinstitucinę darbo grupę naudotų transporto priemonių, jų dalių ir eksploatuoti netinkamų transporto priemonių įvežimo ir tvarkymo kontrolei užtikrinti ir pasiūlymams dėl teisės aktų tobulinimo teikti	2014 metai	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija, Valstybinė mokesčių inspekcija, Muitinės departamentas prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija, valstybės įmonė „Regitra“	–	–
		5.4.2. parengti ir Aplinkos apsaugos agentūros direktoriaus įsakymu patvirtinti Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių identifikavimo ir įvežimo (importo) kontrolės tvarkos aprašą	2014–2015 metai	Aplinkos apsaugos agentūra	–	–

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		5.4.3. išnagrinėti teisės aktus, reglamentuojančius gaminių ir pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijų veiklą, kontrolę ir licencijavimo procesus, ir prireikus parengti jų pakeitimų projektus	2014–2015 metai	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra	–	–
		5.4.4. sertifikuoti gaminių ir pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijų licencijavimo procesą ir už licencijavimą atsakingą instituciją (padalinį) – nustatyti bendruosius nepriklausomos kontrolės įstaigos kompetencijos kriterijus ir jos vykdomos gaminių ir pakuočių gamintojų ir importuotojų organizacijų licencijavimo veiklos (pagal LST EN ISO/IEC 17020:2012 ir kitus standartus) kriterijus	2014–2015 metai	Aplinkos apsaugos agentūra	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	23 170

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
6. Didinti visuomenės sąmoningumą, tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kvalifikaciją atliekų tvarkymo srityje	6.1. didinti visuomenės sąmoningumą atliekų tvarkymo srityje	6.1.1. atnaujinti Informavimo apie aplinką ir Lietuvos gyventojų aplinkosauginio švietimo skatinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. birželio 8 d. įsakymu Nr. D1-317 „Dėl Informavimo apie aplinką ir Lietuvos gyventojų aplinkosauginio švietimo skatinimo programos patvirtinimo“, – numatyti visuomenės švietimo ir informavimo atliekų tvarkymo srityje priemones, vykdyti kryptingas nacionalinio informavimo ir visuomenės švietimo priemones, pabrėžiant: antrinių žaliavų (pakuočių atliekų) rūšiavimo svarbą, naudą, surinkimo priemones ir jų teikiamą naudą;	2014–2020 metai	Aplinkos ministerija	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	kasmet po 173 772

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		nelegalaus alyvos atliekų naudojimo neigiamas pasekmes aplinkai ir visuomenės sveikatai, galimybes tinkamai tvarkyti alyvos atliekas (tikslinėms grupėms: transporto priemonių savininkams ir valdytojams, transporto priemonių remontą ir priežiūrą atliekantiems ūkio subjektams, visuomenei); buityje susidarančių pavojingųjų atliekų, įskaitant baterijų ir akumuliatorių atliekas, rūšiuojamojo surinkimo svarbą; biologiškai skaidžių atliekų šalinimo poveikį aplinkai, rūšiuojamojo surinkimo svarbą ir naudą; farmacinių atliekų rūšiuojamojo surinkimo svarbą; eksploatuoti netinkamų transporto priemonių, padangų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų nelegalaus importo ir tvarkymo padarinius, susijusius su aplinkosauga; atliekų naudojimo energijai gauti tvarkymo būdo vietą tarp atliekų tvarkymo prioritetų (bendruomenės, visuomenė); produktų gamybą iš atliekų ir šių produktų naudojimą; elektros ir elektroninės įrangos gamintojų, importuotojų, elektros ir elektroninės įrangos atliekų perdirbimo įmonių bendradarbiavimo svarbą				

Atliekų tvarkymo tikslai	Uždaviniai	Priemonės	Įvykdymo terminas	Vykdytojai	Finansavimo šaltinis	Orientacinis lėšų poreikis, eurais
		6.1.2. šviesti ir informuoti visuomenę regioniniu lygiu: pristatyti komunalinių atliekų tvarkymo sistemą (kaip visumą), esamą surinkimo ir tvarkymo infrastruktūrą, pasirinktą apmokestinimą, gyventojų teises ir pareigas, galimybes rūšiuoti atliekas	2015–2020 metai	regioniniai atliekų tvarkymo centrai, savivaldybės	Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšos, Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	
		6.1.3. bendradarbiaujant su nevyriausybinėmis organizacijomis, rengti ir įgyvendinti bendrus visuomenės švietimo ir informavimo atliekų prevencijos ir atliekų tvarkymo klausimais projektus	2014–2020 metai	Aplinkos ministerija, nevyriausybinės aplinkosaugos organizacijos, savivaldybės	Atliekų tvarkymo programos lėšos	–
		6.1.4. atlikti visuomenės pasitikėjimo atliekų tvarkymo sistema tyrimus	2014–2020 metai	Aplinkos ministerija	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	1 738[2]
	6.2. tobulinti valstybės ir savivaldybės institucijų darbuotojų kompetenciją atliekų tvarkymo klausimais	6.2.1. dalyvauti tarptautiniuose renginiuose ir konferencijose, seminaruose, darbiniuose susitikimuose; rengti susitikimus su kitų valstybių institucijomis, bendrus renginius su savivaldybių, atliekų surinkėjų ir tvarkytojų asociacijomis, skleisti gerąją bendradarbiavimo patirtį Aplinkos apsaugos agentūros interneto svetainėje	2014–2020 metai	Aplinkos ministerija, Aplinkos apsaugos agentūra, savivaldybės	Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšos	115 848

[1] Leidimas – taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas arba taršos leidimas, rengiami ir išduodami teisės aktų nustatyta tvarka.
[2] Visuomenės pasitikėjimo atliekų tvarkymo sistema tyrimai iki 2014 metų nebuvo atliekami. Tokius tyrimus numatoma atlikti 2015, 2016 ir 2020 metais.

Priedo pakeitimai:
Nr. 151, 2016-02-18, paskelbta TAR 2016-02-24, i. k. 2016-03583

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
3 priedas

ATLIEKŲ RŪŠIAVIMO, APDOROJIMO, PERDIRBIMO PAJĖGUMAI

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
Mišrios komunalinės atliekos[1]								
1.	Rūšiavimo linijos	rūšiavimas (S5)	5 3 1 1 1 1 1 1 1	Vilniaus reg. Kauno reg. Klaipėdos reg. Šiaulių reg. Panevėžio reg. Alytaus reg. Marijampolės reg. Utenos reg. Tauragės reg.	116 000 27 000 20 000 15 000 20 000 25 000 20 000 15 000 15 000		iki mechaninio biologinio apdorojimo įrenginių eksploatacijos pradžios	rūšiavimo linijų projektiniai pajėgumai pakankami, tačiau efektyvumas neužtikrina nustatytų 2020 metams užduočių įvykdymo
2.	Mechaninio apdorojimo įrenginiai	apdorojimas (R12, S5)	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	Tankiškių k., Alytaus r. Zabieliškio k., Kėdainių r. Ateities pl. 49, Kaunas Dumpių k., Klaipėdos r. Ringovėlės k., Marijampolės sav. Dvarininkų k., Panevėžio r. Aukštrakių k., Šiaulių r. Jerubaičių k., Plungės r. Mockėnų k., Utenos r. Jočionių g., Vilnius (planuojama)	65 702 20 000 220 000 75 000 65 000 86 470 50 000–60 000 50 000 45 200 250 000	2015 metais 2015 metais 2015 metais 2014 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais	ne mažiau kaip 20 metų	

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
3.	Biologinio apdorojimo įrenginiai	apdorojimas (R3)	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1	Takniškių k., Alytaus r. Zabieliškio k., Kėdainių r. Ateities pl. 49, Kaunas Ringovėlės k., Marijampolės sav. Dvarininkų k., Panevėžio r. Aukštrakių k., Šiaulių r. Leikiškių k., Tauragės r. Jerubaičių k., Plungės r. Mockėnų k., Utenos r. Jočionių g., Vilnius (planuojama)	20 000 10 000 100000 32 000 22 000 20 000 6 000 20 000 15 000 150 000–180 000	2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais 2015 metais	ne mažiau kaip 20 metų	
Antrinės žaliavos[1]								
4.	Rūšiavimo linijos	rūšiavimas (S5, R12)	7 3 2 1 2 1 1 2	Vilniaus reg. Kauno reg. Klaipėdos reg. Šiaulių reg. Panevėžio reg. Marijampolės reg. Telšių reg. Utenos reg.	160 000 56 000 40 000 3 000 11 000 5 000 6 000 13 500		neribotas	rūšiavimo linijų projektiniai pajėgumai pakankami užduotims įvykdyti, tačiau jų efektyvumas ir technologijų lygis žemas
5.	Automatizuotos stiklo duženų rūšiavimo linijos	rūšiavimas (S5, R12)	1 1	Panevėžio m. Kauno m.	bendri pajėgumai – 32 000		neribotas	rūšiavimo linijų pajėgumai pakankami
6.	Popieriaus ir kartono pakuočių atliekų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (R3)	7 1 1 1	Vilniaus reg. Kauno reg. Klaipėdos reg. Šiaulių reg.	88 405 41 800 126 442 5 560		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
7.	Plastikinių pakuočių ir atliekų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (R3)	10 1 2 2 4 1 4	Vilniaus reg. Kauno reg. Klaipėdos reg. Šiaulių reg. Panevėžio reg. Marijampolės reg. Utenos reg.	52 980 1 500 2 240 1 700 2 288 900 10 600		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
8.	Stiklo pakuočių ir atliekų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (R5)	2 3 1	Alytaus reg. Kauno reg. Panevėžio reg.	5 700 84 000 30 000		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
9.	Medienos pakuočių ir atliekų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (R1, S5, R3)	3 9 3 4 4 1 1	Alytaus reg. Vilniaus reg. Kauno reg. Klaipėdos reg. Šiaulių reg. Panevėžio reg. Marijampolės reg.	27 750 285 309 16 109 35 100 32 200 3 960 34 006		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
10.	Kombinuotų pakuočių atliekų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (R3)	1	Šiaulių reg.	240		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
11.	Popieriaus ir kartono pakuočių ir atliekų naudojimo įrenginiai	naudojimas (R1)	2 2	Šiaulių reg. Vilniaus reg.	201 40		neribotas	naudojimo pajėgumų faktiškai nėra; padėtis turėtų pasikeisti Lietuvoje sukūrus mechaninio biologinio apdorojimo pajėgumus, kuriuose numatyta gaminti KAK*

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
12.	Plastikų pakuočių ir atliekų naudojimo įrenginiai	naudojimas (R1)	1	Šiaulių reg.	300		neribotas	naudojimo pajėgumų faktiškai nėra; padėtis turėtų pasikeisti Lietuvoje sukūrus mechaninio biologinio apdorojimo pajėgumus, kuriuose numatyta gaminti KAK
13.	Medienos pakuočių ir atliekų naudojimo įrenginiai	naudojimas (R1)	2 2 1 3 1 7	Alytaus reg. Kauno reg. Marijampolės reg. Šiaulių reg. Utenos reg. Vilniaus reg.	14 000 1 109 34 006 800 80 000 35 007		neribotas	naudojimo pajėgumai pakankami
14.	Tekstilės pakuočių ir atliekų naudojimo įrenginiai	naudojimas (R1)	1	Šiaulių reg.	800		neribotas	naudojimo pajėgumų faktiškai nėra
15.	Aliuminio atliekų naudojimo įrenginiai (lydymo krosnys)	naudojimas (R4)	2	Kauno m.	4 800		neribotas	
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos[1]								
16.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekų tvarkymo įrenginiai	apdorojimas (S5, R3, R4, R5, R12, D9)	1 1 1 1 3 1	Vilniaus r. Širvintų r. Vievio m. Klaipėdos m. Kauno m. Vilniaus m.	bendri perdirbimo pajėgumai – 45 000		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
Eksploatuoti netinkamos transporto priemonės[1]								

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
17.	Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių pakartotinio naudojimo ir apdorojimo įrenginiai	apdorojimas (S5)	2	Akmenės r. sav.	820		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
			3	Alytaus m. sav.	1 170			
			1	Anykščių r. sav.	40			
			1	Biržų r. sav.	250			
			2	Elektrėnų sav.	650			
			4	Ignalinos r. sav.	1 567			
			2	Jonavos r. sav.	360			
			3	Joniškio r. sav.	321			
			5	Jurbarko r. sav.	450			
			6	Kaišiadorių r. sav.	2 660			
			26	Kauno m. sav.	8 458			
			8	Kauno r. sav.	1 445			
			2	Kėdainių r. sav.	290			
			2	Kelmės r. sav.	130			
			16	Klaipėdos m. sav.	22 529			
			5	Klaipėdos r. sav.	1 090			
			3	Kretingos r. sav.	144			
			2	Kupiškio r. sav.	120			
			11	Marijampolės sav.	2 813			
			5	Mažeikių r. sav.	1 080			
			2	Molėtų r. sav.	560			
			3	Pagėgių sav.	800			
			16	Panevėžio m. sav.	3 739			
			1	Panevėžio r. sav.	25			
			2	Pasvalio r. sav.	60			
			5	Plungės r. sav.	1 760			
			1	Prienų r. sav.	400			
			1	Radviliškio r. sav.	350			
			4	Raseinių r. sav.	180			
			2	Rokiškio r. sav.	800			
			2	Skuodo r. sav.	1 340			
			1	Šakių r. sav.	92,4			
			1	Šalčininkų r. sav.	360			
			10	Šiaulių m. sav.	2 835			
			1	Šiaulių r. sav.	150			
			1	Šilalės r. sav.	30			

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
			2 3 3 15 8 9 4 29 10 3 1	Šilutės r. sav. Širvintų r. sav. Švenčionių r. sav. Tauragės r. sav. Telšių r. sav. Utenos r. sav. Vilkaviškio r. sav. Vilniaus m. sav. Vilniaus r. sav. Visagino sav. Zarasų r. sav.	404 1 000 2 050 3 945 2 205 1 250 1 476 6 965 10 100 1 920 20			
18.	Automobilinių filtrų ir amortizatorių atliekų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (S5, R3, R4, R5, R12)	1 1	Vilniaus m. Kauno m.	1 280 1 000		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
Alyvos atliekos[1]								
19.	Alyvos atliekų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (R3, R9)	3 1 1 2 1	Mažeikių r. Radviliškio r. Pakruojo r. Klaipėdos m. Jonavos m.	bendri perdirbimo pajėgumai – 46 878		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
Naudotos padangos[1]								
20.	Naudotų padangų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (R3, R7, S5)	1 1	Šiaulių m. Zarasų r.	bendri perdirbimo pajėgumai – 31 900		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
Baterijų ir akumuliatorių atliekos[1]								
21.	Baterijų ir akumuliatorių atliekų perdirbimo įrenginiai	perdirbimas (R4, R11, R12, S5)	1 1 1 1	Kauno m. Rietavo sav. Panevėžio m. Utenos r.	bendri perdirbimo pajėgumai – daugiau kaip 40 000		neribotas	perdirbimo pajėgumai pakankami
Nuotekų dumblas[2]								
22.	Nuotekų	pūdymas ir	1	Titnago g. 74, Vilnius	22 660 SM**			

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
	dumblo apdorojimo įrenginiai	džiovinimas (R3, R12)						
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Jurgeliškių k. 5, Šiaulių k. sen.	5 913 SM			
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Žaunieriškių g. 5, Alytus	3 102 SM	2014 metais		
		kompostavimas (R3)	1	Krantinės g. 10A, Biržų k., Biržų r.	511 SM			
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Skuodo g. 46, Troškučių k., Mažeikių r.	1 050,47 SM			
		kompostavimas (R3)	1	Pašakarnių g. 9, Pašakarnių k., Akmenės r. sav.	875,2 SM			
		kompostavimas (R3)	1	Sodžiaus g. 47, Neravų k., Druskininkų sav.	636,3 SM			
		kompostavimas (R3)	1	Gineikių k. 7, Jonavos r.	810 SM			
		kompostavimas (R3)	1	Vytauto Didžiojo g. 130, Kaišiadorys	645,6 SM			
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Marvelės g. 199A, Kaunas	6 250 SM	2014 metais		
		kompostavimas (R3)	1	Pamedžių g., Bulkų k., Kelmės r.	800 SM			
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	J. Basanavičiaus g. 107, Kėdainiai	1 431 SM	2014 metais		
		džiovinimas (R12)	1	Dumpių k., Klaipėdos r.	4 349 SM	2014 metais		
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Gėlynų g. 38, Marijampolės sav.	2 519 SM	2014 metais		
		pūdymas ir džiovinimas	1	Papušių k., Panevėžio r.	4 625 SM	2014 metais		

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
		(R3, R12)						
		kompostavimas (R3)	1	Andriušaičių k., Raseinių r.	530 SM			
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Pievų g. 1, Šyšgirių k., Šilutės r. sav.	751,17 SM	2014 metais		
		kompostavimas (R3)	1	Pliaukšių k., Švenčionėlių r.	692 SM			
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Ližių k., Tauragės r.	1 944 SM	2014 metais		
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Gaudikaičių k., Telšių r.	3 071 SM	2014 metais		
		kompostavimas (R3)	1	Sargelių k. 14, Ukmergės r. sav.	1 050 SM			
		pūdymas ir džiovinimas (R3, R12)	1	Dvarvietės g. 1, Skrytelių k., Visagino sav.	733 SM	2014 metais		

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)		Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
Medicininės atliekos									
23.	Medicininių atliekų nukenksminimo įrenginiai	nukenksminimas autoklavuose, mikrobangų krosnelėse (D9)	1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 3	Alytus Biržai Elektrėnai Joniškis Jurbarkas Kaunas Kėdainiai Klaipėda Lazdijai Marijampolė Radviliškis Raseiniai Šiauliai Tauragė Jonava Panevėžys Telšiai Vilnius		32 5 3 3 15 70 11 66 8 31 5 6 171 14 8 800 (iš jų esami pajėgumai – 359) 24 (iš jų esami pajėgumai – 15) 260	 2014 metais 2014 metais 2014 metais 2014 metais		nukenksminimo pajėgumai nepakankami dėl didėjančio atliekų kiekio ir įrangos susidėvėjimo
Žaliosios atliekos									
24.	Žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelės	kompostavimas (R3)	1	Alytaus regionas	Takniškių k., Alytaus r.				
		kompostavimas (R3)	1		Gardino g. 100, Druskininkai				
		kompostavimas (R3)	1		Geležinkelio g. 65A, Varėna				
		kompostavimas (R3)	1		Pramonės g. 3A, Prienai				
		kompostavimas (R3)	1		Gėlyno g. 21 ir Gėlyno g. 23, Lazdijai				
		kompostavimas (R3)	1		Takniškių k., Alytaus r., Alovės sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Jiezno Kolonijų k., Jiezno sen.				

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)		Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
		kompostavimas (R3)	1	Kauno regionas	Zabieliškio k., Kėdainių r.				
		kompostavimas (R3)	1		Juozapavos k., Vandžiogalos sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Nemajūnų g. 15A, Kaunas				
		kompostavimas (R3)	1	Klaipėdos regionas	Smiltynės pl. 12, Neringa				
		kompostavimas (R3)	1		Joskaudų k., Darbėnų sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Rumšų k., Šilutės sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Ankštakių k., Kretingos sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Puodkalių k., Skuodo sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Vėžaičių k., Vėžaičių sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Glaudėnų k., Sendvario sen.				
		kompostavimas (R3)	1	Marijampolės regionas	Kušliškių k., Kalvarijos sav.				
		kompostavimas (R3)	1		Plėgų k., Šakių r. sav.				
		kompostavimas (R3)	1		Pavembrių k., Vilkaviškio r. sav.				
		kompostavimas (R3)	1		Eglinciškės k., Kazlų Rūdos sav.				
		kompostavimas (R3)	1		Ringovėlės k., Marijampolės sav.				
		kompostavimas (R3)	1		Ruzgų k., Rokiškio r.				
		kompostavimas (R3)	1	Panevėžio regionas	Biržų k., Biržų r.				
		kompostavimas (R3)	1		Levaniškio k., Pasvalio r.				

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)		Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
		kompostavimas (R3)	1		Didžiagrašių k., Kupiškio r.				
		kompostavimas (R3)	1		Dvarininkų k., Panevėžio r.				
		kompostavimas (R3)	1		Garuckų k., Ramygalos sen.				
		kompostavimas (R3)	1	Šiaulių regionas	Kairių k., Šiaulių r.				
		kompostavimas (R3)	1		Ramonų pl. 2, Bariūnų k., Saugėlaukio sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Aleknaičių k., Lygumų sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Drąsučių k., Kuršėnų kaimiškoji sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Žironų k., Aukštelkų sen.				
		kompostavimas (R3)	1	Tauragės regionas	Leikiškių k., Žygaičių sen., Tauragės r.				
		kompostavimas (R3)	1		Kalnėnų k., Jurbarkų sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Paneročio k., Šilalės sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Jankaus g. 37, Pagėgiai				
		kompostavimas (R3)	1	Telšių regionas	Jėrubaičių k., Babrungo sen.				
		kompostavimas (R3)	1		Kalakutiškės k., Telšių r.				
		kompostavimas (R3)	1		Dargių k., Telšių r.				
		kompostavimas (R3)	1		Gaudikaičių k., Telšių r.				
		kompostavimas (R3)	1	Utenos regionas	Mockėnų k., Utenos r.				
		kompostavimas (R3)	1		Karlų k., Visagino sav.				

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Bendras įrenginių kiekis	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)		Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
		kompostavimas (R3)	1		Šeimyniškių k., Anykščių r.				
		kompostavimas (R3)	1		Statybininkų g. 13, Zarasai				
		kompostavimas (R3)	1		Agarinio g. 15, Ignalina				
		kompostavimas (R3)	1		Ažušilių vs., Luokesos sen., Molėtų r. sav.				
		kompostavimas (R3)	1	Vilniaus regionas	Obenių g., Elektrėnai				
		kompostavimas (R3)	1		Trakų g. 1B, Lentvaris				
		kompostavimas (R3)	1		Šniponių k., Širvintų sav. (statoma)		2014 metais		
		kompostavimas (R3)	1		Maleikėnų k., Pabradės sen. (statoma)		2014 metais		
		kompostavimas (R3)	1		Pakryžės k., Sužionių sen. (statoma)		2014 metais		
		kompostavimas (R3)	1		Čiužakampio k., Šalčininkų sav. (statoma)		2014 metais		

[1] UAB „Ekokonsultacijos“. Gaminių ar pakuočių atliekų hierarchijos taikymo studija. Vilnius, 2012.
[2] Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros duomenys apie Lietuvoje statomus ir planuojamus statyti dumblo apdorojimo įrenginius.

* KAK – kietasis atgautasis kuras.
** SM – sausoji medžiaga.

Priedo pakeitimai:
Nr. 1746, 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 146-7486 (2010-12-14), i. k. 1101100NUTA00001746
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
4 priedas

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Įrenginių vieta	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas, tonomis per metus	Įrenginio paleidimo data	Planuojamas įrenginio eksploatavimo laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
1.	Energijai gauti naudojami įrenginiai	naudojimas energijai gauti (R1)	termofikacinė elektrinė (Klaipėda)	projektinis kuro poreikis – 245 000, iš jų leidžiamas sudeginti atliekų kiekis – 180 000[1] (iš jų 130 000 MKA* ir 50 000 GA**)	2013 metais	neribotas	deginimo įrenginių projektiniai pajėgumai pakankami
2.			atliekas energijai gauti naudojantys įrenginiai (Vilnius ir Kaunas)	230 000–400 000[2]	planuojama 2016−2017 metais		
3.			akcinė bendrovė „Akmenės cementas“ (Naujoji Akmenė)	projektinis kuro poreikis – 234 000, iš jų 150 000 – GA, 18 000 – pavojingosios atliekos, 45 000 – kitos atliekos, išskyrus naudotas padangas	paleidimo data nenumatyta[3]		
4.	Naudotų padangų tvarkymo įrenginiai	naudojimas energijai gauti (R1)	akcinė bendrovė „Akmenės cementas“ (Naujoji Akmenė)	21 000	planuojama 2014 metais	neribotas	deginimo pajėgumai pakankami
5.	Medicininių atliekų tvarkymo įrenginiai	deginimas (D10)	Vilniaus miesto ir Šiaulių rajono savivaldybės	2 000 1 600	neveikia, planuojama 2014 metais	neribotas	deginimo pajėgumai pakankami
6.	Pavojingųjų atliekų deginimo įrenginiai	deginimas (D10)	Šiaulių rajono savivaldybė	8 000	planuojama 2014 metais	neribotas	deginimo pajėgumai pakankami

[1] UAB „Fortum Heat Lietuva“ taršos integruotos prevencijos ir kontrolės leidimas.

[2] Po rūšiavimo likusių ir perdirbti netinkamų energinę vertę turinčių komunalinių atliekų potencialas Lietuvoje, atsižvelgiant į likusių po rūšiavimo ir perdirbti netinkamų energinę vertę turinčių komunalinių atliekų kiekio prognozes ir šiuo metu Klaipėdoje veikiančio įrenginio pajėgumus.
[3] Sprendimas dėl akcinės bendrovės planuojamos ūkinės veiklos – atliekų naudojimo energijai gauti – leistinumo poveikio aplinkai požiūriu.

* MKA – mišrios komunalinės atliekos, apdorotos mechaninio apdorojimo įrenginiuose.
** GA – gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekos.

Priedo pakeitimai:
Nr. 1746, 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 146-7486 (2010-12-14), i. k. 1101100NUTA00001746
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989
Nr. 888, 2015-08-19, paskelbta TAR 2015-08-26, i. k. 2015-13011

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
5 priedas

REGIONINIŲ NEPAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ IR PAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ SĄVARTYNŲ SĄRAŠAS, JŲ PAJĖGUMAI

Eil. Nr.	Įrenginio pavadinimas / tvarkymo metodas	Tvarkymo būdas ir kodas pagal klasifikaciją	Įrenginių vietos (sąsajos su žemėlapiais)	Bendras įrenginių (instaliacinis) pajėgumas[1], tonų per metus	Planuojama įrenginio paleidimo data (tiems, kurie planuojami)	Planuojamas įrenginio eksploatacijos laikotarpis	Ar pakankami pajėgumai
1.	Regioniniai nepavojingųjų atliekų sąvartynai	išvertimas ant žemės (D1)	Takniškių k., Alovės sen., Alytaus r.	55 500		sąvartynai suprojektuoti 20–25 metams esamam atliekų srautui, tačiau pastačius mechaninio biologinio apdorojimo įrenginius jų eksploatacijos laikotarpis bus bent 2–3 kartus ilgesnis. Šiuo metu įrengtos sąvartynų sekcijos užtikrins bent 3–4 metų atliekų šalinimo poreikius (išskyrus Marijampolės regioninį sąvartyną, kuriame planuojama įrengti antrą sekciją)	nepavojingųjų atliekų šalinimo sąvartynų pajėgumai Lietuvoje pakankami
2.			Leikiškės k., Tauragės r.	30 000			
3.			Aukštrakių k., Šiaulių kaimiškoji sen., Šiaulių r.	150 000			
4.			Dumpių k., Klaipėdos r.	200 000			
5.			Panausupio k., Marijampolės sen., Marijampolės r.	37 500			
6.			Kazokiškių k., Kazokiškių sen., Elektrėnų r.	339 900			
7.			Jėrubaičių k., Plungės r.	50 000			
8.			Mockėnų k., Utenos r.	52 250			
9.			Lepšiškių k., Lapių sen., Kauno r.	200 000			
10.			Zabieliškio k., Pelėdnagių sen., Kėdainių r.	4 000			
11.			Dvarininkų k., Miežiškių sen., Panevėžio r.	98 310			
12.	Pavojingųjų atliekų sąvartynas	šalinimas (D1)	Aukštrakių k., Šiaulių kaimiškoji sen., Šiaulių r.	9 000	įrenginio paleidimas priklauso nuo pavojingųjų atliekų deginimo įrenginio paleidimo		

[1] UAB „Ekokonsultacijos“. Gaminių ar pakuočių atliekų hierarchijos taikymo studija. Vilnius, 2012.

Priedo pakeitimai:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
6 priedas

ESAMOS ATLIEKŲ SURINKIMO SISTEMOS, INFRASTRUKTŪRA, FINANSAVIMAS IR PAPILDOMOS INFRASTRUKTŪROS POREIKIS

1 lentelė. Esamos komunalinių atliekų surinkimo sistemos, infrastruktūra, finansavimas ir papildomos infrastruktūros poreikis

Eil. Nr.	Atliekų srautai	Atliekų surinkimo sistemos organizavimas	Atliekų surinkimo paslaugų teikimas	Surinkimo būdai ir infrastruktūra	Surinkimo sistemos finansavimas	Surinkimo sistemos efektyvumas	Papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis
1.	Mišrių komunalinių atliekų surinkimas	RATC*, savivaldybės	privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	mišrių komunalinių atliekų surinkimo konteineriai (kolektyvinio naudojimo daugiabučių namų, individualių namų ir įmonių organizacijų), šachtinė surinkimo sistema	vietinė rinkliava arba tarifas	2009 metais susidarė 390 kilogramų vienam gyventojui per metus; 2010 metais – 399 kilogramai vienam gyventojui per metus; 2011 metais – 409 kilogramai vienam gyventojui per metus	
2.	Žaliųjų atliekų atskiras surinkimas	RATC, savivaldybės	privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	konteineriai individualiems namams arba kolektyviniai konteineriai gyvenvietėse, sodų bendrijose, konteineriai DGASA**	vietinė rinkliava arba tarifas	bendras 50 žaliųjų atliekų kompostavimo aikštelių projektinis pajėgumas – apie 130 000 tonų per metus	planuojama papildomai įrengti dar 4 žaliųjų atliekų kompostavimo aikšteles (planuojami projektiniai pajėgumai – apie 20 000 tonų per metus)
3.	Antrinių žaliavų (įskaitant pakuočių atliekas) surinkimas	RATC, savivaldybės, gamintojai ir importuotojai, licencijuotos	gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos,	2011–2012 metų duomenimis, Lietuvoje eksploatuojamos iš viso 8 602 antrinių žaliavų konteinerių aikštelės, iš jų 8 103 aikštelės įrengtos	vietinė rinkliava arba tarifas, gamintojų ir importuotojų finansavimas, Atliekų	2011–2012 metų duomenimis, viena antrinių žaliavų konteinerių aikštelė 388 gyventojams	papildomai reikėtų įrengti 1 967 antrinių žaliavų konteinerių aikšteles[1], iš kurių 791 aikštelė būtų įrengta gyvenamuosiuose

Eil. Nr.	Atliekų srautai	Atliekų surinkimo sistemos organizavimas	Atliekų surinkimo paslaugų teikimas	Surinkimo būdai ir infrastruktūra	Surinkimo sistemos finansavimas	Surinkimo sistemos efektyvumas	Papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis
		gamintojų ir importuotojų organizacijos	transporto priemonių priežiūros ir remonto įmonės (eksperimentai), privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	gyvenamuosiuose rajonuose, 230 aikštelių – sodų bendrijose ir 269 aikštelės – garažų bendrijose; antrinių žaliavų konteineriai taip pat statomi dažniausiai lankomose viešosiose vietose; Aplinkos ministerija 2006–2012 metais iš Gaminių ar pakuotės atliekų tvarkymo programos lėšų savivaldybėms nupirko 19 667 antrinių žaliavų surinkimo konteinerius[1]	tvarkymo programos lėšos		rajonuose, 667 aikštelės – sodų bendrijose ir 509 aikštelės – garažų bendrijose; 2012–2013 metais planuojama 18 savivaldybių individualių valdų savininkams išdalyti 70 000 antrinių žaliavų (įskaitant popieriaus ir kartono atliekas) surinkimo priemonių (konteinerių)
4.	Komunalinių biologiškai skaidžių atliekų surinkimas	RATC, savivaldybės, atliekas tvarkančios įmonės	RATC, gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, transporto priemonių priežiūros ir remonto įmonės, privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	84 320 individualaus kompostavimo dėžių	vietinė rinkliava arba tarifas, Sanglaudos fondo lėšos		Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Aplinkos projektų valdymo agentūros duomenimis, 2012–2014 metais numatoma išdalyti 157 899 individualaus kompostavimo dėžes, jose numatoma sukompostuoti apie 100 000 tonų biologiškai skaidžių atliekų per metus

Eil. Nr.	Atliekų srautai	Atliekų surinkimo sistemos organizavimas	Atliekų surinkimo paslaugų teikimas	Surinkimo būdai ir infrastruktūra	Surinkimo sistemos finansavimas	Surinkimo sistemos efektyvumas	Papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis
5.	Tekstilės atliekų surinkimas	atliekas tvarkančios įmonės	privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	konteineriai tekstilės atliekoms	privačių atliekų tvarkymo įmonių lėšos	šiuo metu bendrai Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Neringoje ir Trakuose pastatyta daugiau kaip 500 konteinerių, skirtų tekstilės atliekoms surinkti	planuojama plėsti tekstilės atliekų surinkimo sistemą ir kitose savivaldybėse
6.	Buityje susidarančių pavojingųjų atliekų surinkimas	RATC, savivaldybės, atliekas tvarkančios įmonės	RATC, privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	atliekų priėmimo punktai, pavojingųjų atliekų konteineriai DGASA, surinkimas apvažiuojant, surinkimo (supirkimo) punktai	vietinė rinkliava arba tarifas, atliekas tvarkančių įmonių lėšos		
7.	Didelių gabaritų atliekų surinkimas	RATC, savivaldybės		specialūs konteineriai DGASA	vietinė rinkliava ar tarifas		
8.	Virtuvės / maisto atliekos	savivaldybės, atliekas tvarkančios įmonės	privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	surinkimas į specialius maišus	vietinė rinkliava arba tarifas		

[*] RATC – regioniniai atliekų tvarkymo centrai.
[**] DGASA – didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės.

[1] Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos apibendrinta informacija apie komunalinių atliekų tvarkymo sistemas Lietuvos savivaldybėse 2011–2012 metais (http://www.am.lt/VI/files/0.901377001350971762.pdf).

2 lentelė. Esamos gaminių atliekų surinkimo sistemos, infrastruktūra, finansavimas ir papildomos infrastruktūros poreikis

Eil. Nr.	Atliekų srautai	Atliekų surinkimo sistemos organizavimas	Atliekų surinkimo paslaugų teikimas	Surinkimo būdai ir infrastruktūra	Surinkimo sistemos finansavimas	Surinkimo sistemos efektyvumas	Papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis
1.	EEĮ* atliekų surinkimas	RATC**, savivaldybės, gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos	RATC, gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	EEĮ konteineriai DGASA***, specialūs EEĮ lauko konteineriai platinimo vietose, kartoniniai konteineriai smulkiai buitinei technikai, surinkimas apvažiuojant specialiais automobiliais	vietinė rinkliava arba tarifas, LGIA**** lėšos, atliekas tvarkančių įmonių lėšos, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos lėšos	3,9 kilogramo vienam gyventojui per metus	šiuo metu kuriama smulkių EEĮ atliekų surinkimo sistema, kurią įdiegus papildomai visoje Lietuvoje bus pastatyta 1 000 konteinerių smulkioms EEĮ atliekoms surinkti didžiausių lankytojų srautų sulaukiančiose vietose: savivaldybėse, seniūnijose, mokyklose, verslo centruose, stotyse, bibliotekose ir taip toliau; ši sistema finansuojama Atliekų tvarkymo programos lėšomis; papildomai planuojama įrengti 30 visų rūšių EEĮ atliekų surinkimo vietų, atskirai – smulkioms EEĮ atliekoms rinkti 2013–2014 metais
2.	Naudotų padangų surinkimas	RATC, savivaldybės, gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos	gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, transporto priemonių priežiūros ir remonto įmonės, privačios ar	specialūs konteineriai DGASA, paskutinio naudotojo pristatymas transporto priemonių priežiūros ir remonto įmonėms, surinkimas apvažiuojant	Atliekų tvarkymo programos lėšos		

Eil. Nr.	Atliekų srautai	Atliekų surinkimo sistemos organizavimas	Atliekų surinkimo paslaugų teikimas	Surinkimo būdai ir infrastruktūra	Surinkimo sistemos finansavimas	Surinkimo sistemos efektyvumas	Papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis
		, atliekas tvarkančios įmonės	valstybinės atliekas tvarkančios įmonės				
3.	Baterijų ir akumuliatorių surinkimas	gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, atliekas tvarkančios įmonės, RATC, savivaldybės	gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, transporto priemonių priežiūros ir remonto įmonės, privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	konteineriai DGASA, (baterijų) surinkimo (supirkimo) punktai	Atliekų tvarkymo programos, LGIA lėšos	šiuo metu įrengta 6 000 vietų, kuriose surenkamos nešiojamosios baterijos (galvaniniai elementai) ir akumuliatoriai, – didžiuosiuose prekybos tinkluose, pašto skyriuose, bibliotekose, mokyklose ir panašiose viešosiose vietose	
4.	Alyvos atliekų surinkimas	gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, atliekų tvarkymo įmonės	privačios ar valstybinės atliekų tvarkymo įmonės	specialūs konteineriai	atliekų tvarkymo įmonių lėšos		
5.	ENTP***** surinkimas	gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, atliekas	gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios	surinkimas apvažiuojant ar pristatant į ENTP įmones	LGIA lėšos, vietinė rinkliava ar tarifas, kitos savivaldybių lėšos		

Eil. Nr.	Atliekų srautai	Atliekų surinkimo sistemos organizavimas	Atliekų surinkimo paslaugų teikimas	Surinkimo būdai ir infrastruktūra	Surinkimo sistemos finansavimas	Surinkimo sistemos efektyvumas	Papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis
		tvarkančios įmonės	įmonės				
6.	Bešeimininkių ENTP surinkimas	savivaldybės, atliekas tvarkančios įmonės	privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	surinkimas apvažiuojant arba paskutiniam savininkui pristatant ENTP tvarkymo įmonei	vietinė rinkliava arba tarifas, atliekas tvarkančių įmonių lėšos, LGIA lėšos		

[*] EEĮ – elektros ir elektroninė įranga.
[**] RATC – regioniniai atliekų tvarkymo centrai.
[***] DGASA – didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės.
[****] LGIA – Lietuvos gamintojų ir importuotojų asociacija.
[*****] ENTP – eksploatuoti netinkamos transporto priemonės.

3 lentelė. Esamos gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekų surinkimo sistemos, infrastruktūra, finansavimas ir papildomos infrastruktūros poreikis

Eil. Nr.	Atliekų srautai	Atliekų surinkimo sistemos organizavimas	Atliekų surinkimo paslaugų teikimas	Surinkimo būdai ir infrastruktūra	Surinkimo sistemos finansavimas	Surinkimo sistemos efektyvumas	Papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis
1.	Statybinių atliekų surinkimas	RATC*, savivaldybės, privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	RATC, privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	specialūs statybinių atliekų konteineriai, konteineriai DGASA**	vietinė rinkliava ar tarifas		
2.	Metalo laužo surinkimas	atliekas tvarkančios įmonės	privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	pristatymas į metalo laužo surinkimo aikšteles, specialūs konteineriai	atliekas tvarkančių įmonių lėšos		
3.	Medicininės atliekos	atliekas tvarkančios įmonės	RATC, privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	specialūs konteineriai aštriems daiktams, geltonos spalvos plastikiniai maišai sveikatos priežiūros įstaigose	sveikatos priežiūros įstaigų lėšos		
4.	Farmacinės atliekos	gamintojai ir importuotojai, licencijuotos gamintojų ir importuotojų organizacijos, atliekas tvarkančios įmonės		pristatymas į vaistines, jeigu farmacinės atliekos susidaro pas gyventojus	savivaldybių lėšos, gamintojų ir importuotojų lėšos (jeigu bus įvestas numatytas mokestis už aplinkos teršimą farmacinėmis atliekomis)		konteineriai vaistinėse farmacinėms atliekoms surinkti iš gyventojų
5.	Gamybos ir kitos ūkinės veiklos atliekos	gamybos ir kitos ūkinės veiklos įmonės, atliekas tvarkančios įmonės	privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės, atliekų gavėjas, kai atliekos perduodamos ne atliekų tvarkytojui	specialūs konteineriai ar talpyklos	gamintojų ir importuotojų lėšos		

Eil. Nr.	Atliekų srautai	Atliekų surinkimo sistemos organizavimas	Atliekų surinkimo paslaugų teikimas	Surinkimo būdai ir infrastruktūra	Surinkimo sistemos finansavimas	Surinkimo sistemos efektyvumas	Papildomos surinkimo infrastruktūros poreikis
6.	Nuotekų dumblas	gamybos ir kitos ūkinės veiklos įmonės, atliekas tvarkančios įmonės	privačios ar valstybinės atliekas tvarkančios įmonės	surinkimas apvažiuojant	gamintojų ir importuotojų lėšos		

* RATC – regioniniai atliekų tvarkymo centrai.
** DGASA – didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelės.

Priedo pakeitimai:
Nr. 151, 2016-02-18, paskelbta TAR 2016-02-24, i. k. 2016-03583

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
7 priedas

ATLIEKŲ SUSIDARYMO 2014–2020 METŲ PROGNOZĖS

Eil. Nr.	Atliekų rūšys	Susidarančių / surinktų atliekų kiekis, tonų per metus	Numatomas susidarančių atliekų kiekis, tonų per metus							Perdirbtų atliekų kiekis, tonų per metus (naujausi metai, kurių duomenų turima)
		2011 metais	2014 metais	2015 metais	2016 metais	2017 metais	2018 metais	2019 metais	2020 metais	2010 / 2011 metais
1.	Komunalinės atliekos	1 367 007	1 371 567	1 377 511	1 382 102	1 386 709	1 391 332	1 395 969	1 400 623	307 490[1]
2.	Pakuočių atliekos	292 348[2]	304 045	308 054	312 118	316 239	320 417	324 654	328 950	181 886[1]
3.	Pramonės atliekos (gamybos ir kitos ūkinės veiklos)	4 089 306	4 268 520	4 329 987	4 392 339	4 455 588	4 519 749	4 584 833	4 650 855	817 861
4.	Pavojingosios atliekos	144 000	158 720	161 974	188 665	191 818	195 035	198 316	201 662	66 814
5.	Nuotekų dumblas[3]	51 830	69 853	75 860	81 868	81 868	81 868	81 868	81 868	10 190
6.	Baterijos ir akumuliatoriai	1 200	16 771	17 492	18 192	18 920	19 676	20 463	21 282	15 146[1]
7.	Polichlorintieji bifenilai ir polichlorintieji terfenilai	40	5	4	3	3	2	2	1	0
8.	Eksploatuoti netinkamos transporto priemonės	21 200	23 391	24 397	25 373	26 388	27 443	28 541	29 683	21 254[4]
9.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	11 800	12 940	13 320	13 700	15 617	17 535	19 452	21 369	6 467[5]
10.	Kasybos pramonės atliekos	15 858	17 497	18 250	18 980	19 739	20 528	21 350	22 204	7 561
11.	Biologiškai skaidžios komunalinės atliekos	605 568	607 588	610 221	612 255	614 296	616 344	618 398	620 460	124 107[1]
12.	Naudotos alyvos	4 000	4 672	4 896	5 574	6 268	6 978	7 703	8 662	4 169
13.	Statybos ir griovimo	806 447	836 801	847 596	857 767	868 060	878 477	889 019	899 687	579 264[6]

Eil. Nr.	Atliekų rūšys	Susidarančių / surinktų atliekų kiekis, tonų per metus	Numatomas susidarančių atliekų kiekis, tonų per metus							Perdirbtų atliekų kiekis, tonų per metus (naujausi metai, kurių duomenų turima)
		2011 metais	2014 metais	2015 metais	2016 metais	2017 metais	2018 metais	2019 metais	2020 metais	2010 / 2011 metais
	atliekos (su metalų atliekomis)									
14.	Kitos: biokuro deginimo pelenai ir šlakai	8 762	39 174	49 312	59 450	69 587	79 725	89 862	100 000	4 884
	atliekų deginimo pelenai ir šlakai	1 198	32 000	32 000	147 000	147 000	147 000	147 000	147 000	30
	iš jų atliekų deginimo pavojingieji pelenai ir šlakai	1 138	8 500	8 500	32 000	32 000	32 000	32 000	32 000	0
Iš viso atliekų[7]		5 456 313	5 640 087	5 707 498	5 774 441	5 842 297	5 911 081	5 980 802	6 051 478	1 125 351

[1] Perdirbtų ir eksportuotų atliekų kiekis.
[2] Pakuočių tiekimo rinkai duomenys.
[3] Duomenų šaltinis – galimybių studija „Dumblo tvarkymo Lietuvoje investicinė programa“, SWECO BKG, 2006.
[4] Apdorotų eksploatuoti netinkamų transporto priemonių kiekis. 2011 metais buvo tvarkomos ne tik tais metais surinktos eksploatuoti netinkamos transporto priemonės, bet ir saugomi atliekų likučiai, todėl atliekų sutvarkyta daugiau nei surinkta.
[5] 2010 metais perdirbtų elektros ir elektroninės įrangos atliekų kiekis (2010 metais susidarė 8 928 tonos elektros ir elektroninės įrangos atliekų).
[6] Perdirbtų ir eksportuotų atliekų kiekis (skaičiuojant metalų atliekas).
[7] 1 ir 3 eilučių suma.

Papildyta priedu:
Nr. 1746, 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 146-7486 (2010-12-14), i. k. 1101100NUTA00001746
Priedo pakeitimai:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
8 priedas

KOMUNALINIŲ BIOLOGIŠKAI SKAIDŽIŲ ATLIEKŲ ŠALINIMO SĄVARTYNUOSE MAŽINIMO UŽDUOTYS

Eil. Nr.	Komunalinių atliekų tvarkymo regionai	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2014–2015 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2016–2017 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2018–2019 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis nuo 2020 metų, tonų per metus
1.	*Alytaus regionas*	24 085	21 676	19 267	16 859
1.1.	Alytaus m. sav.	7 464	6 718	5 971	5 225
1.2.	Alytaus r. sav.	3 566	3 209	2 852	2 496
1.3.	Birštono sav.	574	521	463	405
1.4.	Druskininkų sav.	2 742	2 468	2 193	1 919
1.5.	Lazdijų r. sav.	2 813	2 531	2 250	1 969
1.6.	Varėnos r. sav.	3 179	2 861	2 543	2 225
1.7.	Prienų r. sav.	3 713	3 368	2 994	2 620
2.	*Kauno regionas*	72 131	64 915	57 702	50 489
2.1.	Jonavos r. sav.	5 829	5 246	4 663	4 080
2.2.	Kaišiadorių r. sav.	4 256	3 831	3 405	2 979
2.3.	Kauno m. sav.	39 623	35 659	31 697	27 735
2.4.	Kauno r. sav.	10 977	9 879	8 781	7 684
2.5.	Kėdainių r. sav.	6 749	6 074	5 399	4 724
2.6.	Raseinių r. sav.	4 697	4 227	3 757	3 288
3.	*Klaipėdos regionas*	42 699	38 427	34 157	29 888
3.1.	Klaipėdos m. sav.	20 421	18 378	16 336	14 294

Eil. Nr.	Komunalinių atliekų tvarkymo regionai	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2014–2015 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2016–2017 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2018–2019 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis nuo 2020 metų, tonų per metus
3.2.	Klaipėdos r. sav.	6 557	5 901	5 245	4 589
3.3.	Kretingos r. sav.	5 215	4 693	4 172	3 650
3.4.	Neringos sav.	337	303	269	236
3.5.	Palangos m. sav.	1 979	1 781	1 583	1 385
3.6.	Skuodo r. sav.	2 568	2 311	2 054	1 797
3.7.	Šilutės r. sav.	5 623	5 061	4 499	3 936
4.	*Marijampolės regionas*	20 304	18 273	16 243	14 212
4.1.	Kalvarijos sav.	1 519	1 367	1 215	1 063
4.2.	Kazlų Rūdos sav.	1 660	1 494	1 328	1 162
4.3.	Marijampolės sav.	7 709	6 938	6 167	5 396
4.4.	Šakių r. sav.	4 082	3 673	3 265	2 857
4.5.	Vilkaviškio r. sav.	5 335	4 801	4 268	3 734
5.	*Panevėžio regionas*	31 402	28 260	25 120	21 980
5.1.	Biržų r. sav.	3 525	3 172	2 820	2 467
5.2.	Kupiškio r. sav.	2 528	2 275	2 022	1 770
5.3.	Panevėžio m. sav.	12 558	11 301	10 046	8 790
5.4.	Panevėžio r. sav.	4 893	4 403	3 914	3 425
5.5.	Pasvalio r. sav.	3 539	3 185	2 831	2 477
5.6.	Rokiškio r. sav.	4 360	3 923	3 488	3 052
6.	*Šiaulių regionas*	37 732	33 958	30 185	26 411
6.1.	Akmenės r. sav.	2 908	2 617	2 326	2 035
6.2.	Joniškio r. sav.	3 261	2 935	2 609	2 283
6.3.	Kelmės r. sav.	4 049	3 644	3 239	2 834

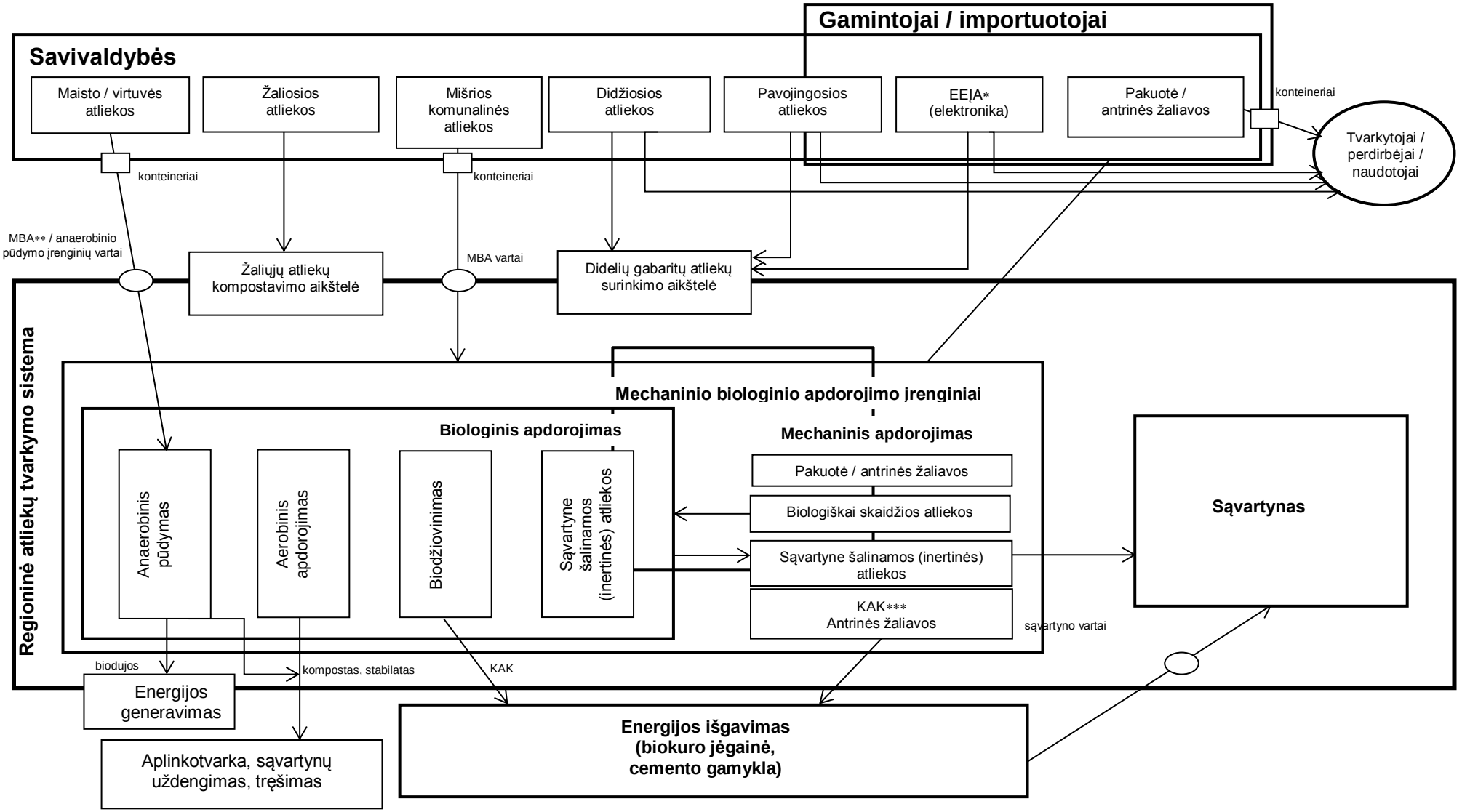
Eil. Nr.	Komunalinių atliekų tvarkymo regionai	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2014–2015 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2016–2017 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2018–2019 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis nuo 2020 metų, tonų per metus
6.4.	Pakruojo r. sav.	2 955	2 659	2 364	2 068
6.5.	Radviliškio r. sav.	5 290	4 761	4 232	3 703
6.6.	Šiaulių m. sav.	13 737	12 363	10 989	9 616
6.7.	Šiaulių r. sav.	5 533	4 979	4 426	3 873
7.	*Tauragės regionas*	13 794	12 414	11 035	9 655
7.1.	Jurbarko r. sav.	3 781	3 403	3 025	2 647
7.2.	Pagėgių sav.	1 187	1 068	949	831
7.3.	Šilalės r. sav.	3 322	2 989	2 657	2 325
7.4.	Tauragės r. sav.	5 504	4 954	4 403	3 853
8.	*Telšių regionas*	19 116	17 203	15 292	13 380
8.1.	Mažeikių r. sav.	7 329	6 596	5 863	5 130
8.2.	Plungės r. sav.	4 793	4 313	3 834	3 355
8.3.	Rietavo sav.	1 089	980	871	762
8.4.	Telšių r. sav.	5 904	5 314	4 723	4 133
9.	*Utenos regionas*	18 997	17 096	15 197	13 297
9.1.	Anykščių r. sav.	3 584	3 225	2 867	2 508
9.2.	Ignalinos r. sav.	2 298	2 068	1 838	1 608
9.3.	Molėtų r. sav.	2 598	2 338	2 078	1 818
9.4.	Utenos r. sav.	5 423	4 880	4 338	3 796
9.5.	Visagino sav.	2 800	2 519	2 240	1 960
9.6.	Zarasų r. sav.	2 296	2 066	1 837	1 607
10.	*Vilniaus regionas*	10 2758	92 478	82 202	71 927
10.1.	Elektrėnų sav.	3 150	2 835	2 520	2 205

Eil. Nr.	Komunalinių atliekų tvarkymo regionai	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2014–2015 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2016–2017 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis 2018–2019 metais, tonų per metus	Didžiausias leistinas šalinti komunalinių biologiškai skaidžių atliekų kiekis nuo 2020 metų, tonų per metus
10.2.	Šalčininkų r. sav.	4 355	3 919	3 484	3 048
10.3.	Širvintų r. sav.	2 195	1 976	1 756	1 537
10.4.	Švenčionių r. sav.	3 495	3 146	2 796	2 447
10.5.	Trakų r. sav.	4 363	3 927	3 490	3 054
10.6.	Ukmergės r. sav.	5 003	4 503	4 002	3 502
10.7.	Vilniaus m. sav.	68 008	61 205	54 404	47 604
10.8.	Vilniaus r. sav.	12 188	10 968	9 750	8 531
Lietuvos Respublika		383 000	344 700	306 400	268 100

Papildyta priedu:
Nr. 1746, 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 146-7486 (2010-12-14), i. k. 1101100NUTA00001746
Priedo pakeitimai:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
9 priedas

PLANUOJAMA APIBENDRINTA LIETUVOS KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SISTEMOS ORGANIZACINĖ IR ATLIEKŲ SRAUTŲ SCHEMA

∗ EEĮA – elektros ir elektroninės įrangos atliekos.
∗∗ MBA – mechaninis biologinis apdorojimas.
∗∗∗ KAK – kietasis atgautasis kuras.

Papildyta priedu:
Nr. 1746, 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 146-7486 (2010-12-14), i. k. 1101100NUTA00001746
Priedo pakeitimai:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
10 priedas

ATLIEKŲ SUSIDARYMAS 2006–2011 METAIS IR EKONOMINĖS VEIKLOS RŪŠYS, KURIOSE SUSIDARO DIDŽIAUSIAS TŲ ATLIEKŲ KIEKIS

Atliekos		Susidarė atliekų, tūkst. tonų					
		2006 metais	2007 metais[1]	2008 metais	2009 metais[1]	2010 metais	2011 metais[1]
Pavojingosios atliekos	Iš viso	112	108	113	105	110	144
	Iš jų daugiausia susidarė:						
	įmonėse, vykdančiose transporto, sandėliavimo rūšių veiklą	31,6		46,4			
	aptarnavimo veikloje (išskyrus atliekų ir laužo didmeninę prekybą)					1,5	
	atliekų ir laužo didmeninėje prekyboje					44,1	
	statyboje	14,5		1,9		3,9	
	didmeninės ir mažmeninės prekybos bei kitų paslaugų ir aptarnavimo rūšių veikloje	12		14			
	kokso ir rafinuotų naftos produktų gamyboje	12,2		4		9,5	
	vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo veikloje					19,1	
	pagrindinių metalų ir metalų gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyboje					3,5	
	žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės veikloje					2,9	
	elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veikloje					2,5	
	kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių, elektros įrangos, variklinių ir kitų transporto priemonių gamyboje					1	
Statybos ir griovimo atliekos	Iš viso	817	918	907	438	388,1	806,4
	Iš jų daugiausia susidarė:						
	statyboje	300		350		227,3	
	vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo veikloje	177		119		62,6	
	didmeninės ir mažmeninės prekybos bei kitų paslaugų ir aptarnavimo rūšių veikloje	72		84			
	atliekų ir laužo didmeninėje prekyboje					26	

Atliekos		Susidarė atliekų, tūkst. tonų					
		2006 metais	2007 metais[1]	2008 metais	2009 metais[1]	2010 metais	2011 metais[1]
	kitų nemetalo mineralinių produktų gamyboje	64		71		21,7	
	maisto produktų, gėrimų ir tabako gaminių gamyboje	53		30		0,6	
	žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės veikloje	11		32		25,5	
	namų ūkiuose					10,9	
	elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veikloje					5,9	
Pakuočių atliekos	Į šalies vidaus rinką išleista gaminių pripildytų pakuočių	284	342	330	261	272	293
	Surinkta pakuočių atliekų, iš viso	117	149	173	152	174	184
	didmeninės ir mažmeninės prekybos rūšių veikloje	36		38		52	60
	namų ūkiuose	21		26		54	63
	žemės ūkio rūšių veikloje	18		17		12	4
Baterijų ir akumuliatorių atliekos	Iš viso	9,1	10,8	9,7	104	15,7	15,2
	Iš jų:						
	nešiojamųjų baterijų ar akumuliatorių atliekų	0,073	0,035	0,066	0,2	0,2	0,3
	namų ūkiuose	6,1		5,2		9,4	
	didmeninės ir mažmeninės prekybos bei kitų paslaugų ir aptarnavimo rūšių veikloje	1,5		2,6			
	aptarnavimo veikloje (išskyrus atliekų ir laužo didmeninę prekybą)					0,3	
	vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo veikloje	0,2		1,5		1,2	
	atliekų ir laužo didmeninėje prekyboje					4,3	
Medicininės atliekos	Iš viso	1,4	1,7	1,6	1,6	1,6	1,2
	Iš jų:						
	farmacinių atliekų (daugiausia medicininių atliekų susidarė žmonių sveikatos priežiūros ir socialinio darbo veikloje)	0,035	0,089	0,06	0,028	0,08	0,07
	aptarnavimo veikloje (išskyrus atliekų ir laužo didmeninę prekybą)					1,4	

Atliekos		Susidarė atliekų, tūkst. tonų					
		2006 metais	2007 metais[1]	2008 metais	2009 metais[1]	2010 metais	2011 metais[1]
Netinkama naudoti įranga, išskyrus eksploatuoti netinkamas transporto priemones, baterijas ir akumuliatorius	Iš viso	18,2	15,8	15,5	10,2	15,3	20,6
	Iš jų:						
	elektros ir elektroninės įrangos atliekų	10	11,7	12	6,9	9,1	12,6
	vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo veikloje	12,6		1,8		1,9	
	žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės veikloje	2,2		2,7		3	
	namų ūkiuose	1,9		8,2		7,8	
	didmeninės ir mažmeninės prekybos bei kitų paslaugų ir aptarnavimo rūšių veikloje	0,9		2,1			
	aptarnavimo veikloje (išskyrus atliekų ir laužo didmeninę prekybą)					0,3	
	atliekų ir laužo didmeninėje prekyboje					1,8	
Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių atliekos	Iš viso	14,1	17	19	16,8	27,7	32,8
	namų ūkiuose	6		8,4		14,9	
	didmeninės ir mažmeninės prekybos bei kitų paslaugų ir aptarnavimo rūšių veikloje	3,9		7,8			
	atliekų ir laužo didmeninėje prekyboje					9,3	
	aptarnavimo veikloje (išskyrus atliekų ir laužo didmeninę prekybą)					1,5	
	žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės veikloje	3,8		2,1		1,4	
Padangų atliekos	Iš viso	19	19,5	18,7	13,5	23,9	20
	Iš jų:						
	didmeninės ir mažmeninės prekybos bei kitų paslaugų ir aptarnavimo rūšių veikloje ir surinktos iš gyventojų	15,9		14,8			
	aptarnavimo veikloje (išskyrus atliekų ir laužo didmeninę prekybą)					0,1	
	statyboje	0,4		2,6		0,5	
	atliekų ir laužo didmeninėje prekyboje					11,8	
	žemės ūkio, miškininkystės ir žuvininkystės veikloje					7,4	
Alyvos atliekos	Iš viso	8	6,6	6	4,6	4	4
	Iš jų:						
	didmeninės ir mažmeninės prekybos bei kitų paslaugų ir aptarnavimo rūšių veikloje	5,1		4,2			
	aptarnavimo veikloje (išskyrus atliekų ir laužo didmeninę prekybą)					0,02	
	kokso ir rafinuotų naftos produktų gamyboje	1		0,2		0,02	

Atliekos		Susidarė atliekų, tūkst. tonų					
		2006 metais	2007 metais[1]	2008 metais	2009 metais[1]	2010 metais	2011 metais[1]
	kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių, elektros įrangos, variklinių ir kitų transporto priemonių gamyboje					0,02	
	vandens tiekimo, nuotekų valymo, atliekų tvarkymo ir regeneravimo veikloje	0,8		1,3		0,05	
	atliekų ir laužo didmeninėje prekyboje					2,3	
	elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veikloje					0,95	

[1] Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 2150/2002 dėl atliekų statistikos reikalavimais, atliekų susidarymo apskaitos duomenys pagal kilmės šaltinį rengiami kas antri (lyginiai) metai.

Papildyta priedu:
Nr. 1746, 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 146-7486 (2010-12-14), i. k. 1101100NUTA00001746
Priedo pakeitimai:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
11 priedas

SURINKTŲ LIETUVOJE IR IMPORTUOTŲ ATLIEKŲ TVARKYMAS (NAUDOJIMAS, ŠALINIMAS) 2006–2011 METAIS

Atliekos	2006 metai		2007 metai		2008 metai		2009 metai		2010 metai[1]		2011 metai[1]	
	naudojimas, tūkst. tonų per metus	šalinimas, tūkst. tonų per metus	naudojimas, tūkst. tonų per metus	šalinimas, tūkst. tonų per metus	naudojimas, tūkst. tonų per metus	šalinimas, tūkst. tonų per metus	naudojimas, tūkst. tonų per metus	šalinimas, tūkst. tonų per metus	naudojimas, tūkst. tonų per metus	šalinimas, tūkst. tonų per metus	naudojimas, tūkst. tonų per metus	šalinimas, tūkst. tonų per metus
Pakuočių atliekos	116,6 (iš jų 3,2 apdorota)	0,17	194,12 (iš jų 2,9 apdorota)	0,039	165,9 (iš jų 2,2 apdorota)	0,059	133,8 (iš jų 1,3 apdorota)	0,13	128,14 (iš jų 1,2 apdorota)	0,3	146,4 (iš jų 0,7 apdorota)	0,74
Statybos ir griovimo atliekos	375,4	219,2	491,1	229,9	454,5	265,5	227,5	152,8	271,5	106,6	374,9 (iš jų 8,3 apdorota)	115
Metalo atliekos, iš jų pakuotės	15 –	0,03 –	19,2 –	0,012 –	22,3 0,9	0,008 –	7,6 0,2	0,005 –	13,7 0,5	0,003 –	11,8 0,3	0,002 –
Plastiko atliekos, iš jų pakuotės	35,9 10,6	1,5 –	33,5 10,8	0,98 –	35,9 11,4	1,99 –	32,9 12,7	2,3 0,01	18,5 15,99	3,0 0,0002	20,3 18	4,8 0,004
Popieriaus ir kartono atliekos, iš jų pakuotės	141,5 83,7	0,21 –	162,9 134,2	0,7 –	146,1 99,6	0,1 –	105,2 69,9	0,05 –	68,1 48,6	0,04 0,003	64,8 53,5	0,004 0,0004
Stiklo atliekos, iš jų pakuotės	28,9 11,5	0,072 –	29,4 22,1	0,2 –	35,9 24,3	0,3 –	39,3 29,9	0,3 –	53,2 36,95	0,3 –	53,5 43,6	0,2 –
Alyvos atliekos	5,1 (iš jų 0,4 apdorota)	1,7	5,8 (iš jų 2,5 apdorota)	–	2,9 (iš jų 1 apdorota)	–	2,2 (iš jų 0,2 apdorota)	–	1,75 (iš jų 0,653 apdorota)	0,07	2,04 (iš jų 0,23 apdorota)	0,6
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	11,06 (iš jų 9,86 apdorota)	–	12,46 (iš jų 9,56 apdorota)	–	15,66 (iš jų 11,26 apdorota)	–	10,6 (iš jų 9,4 apdorota)	–	8,46 (iš jų 6,6 apdorota)	–	11,7 (iš jų 9,46 apdorota)	0,0002
Baterijų ir akumuliatorių atliekos	7,2 apdorota	–	11,9 apdorota	–	9,9 apdorota	–	13,5 apdorota	–	11,82 (iš jų 0,0002 apdorota)	–	12,4 (iš jų 0,76 apdorota)	–
Pavojingosios atliekos	114 (iš jų 92 apdorota)	5,4	118 (iš jų 105 apdorota)	2,5	107 (iš jų 90 apdorota)	3,2	93,9 (iš jų 53,2 apdorota)	7,4	83,2 (iš jų 40,3 apdorota)	6,0	121,6 (iš jų 54,7 apdorota)	9,3

[1] Pateikiami duomenys tik apie Lietuvoje surinktų atliekų naudojimą, šalinimą.

Priedo pakeitimai:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
12 priedas

SURINKTŲ IMPORTUOTŲ (ĮVEŽTŲ), EKSPORTUOTŲ (IŠVEŽTŲ) ATLIEKŲ KIEKIS 2006–2011 METAIS, TŪKST. TONŲ

Atliekos	2006 metai		2007 metai		2008 metai		2009 metai		2010 metai		2011 metai	
	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)
Cheminių junginių atliekos	0,17	1,1	0,14	1,3	0,15	4,6	0,03	3,2	0,1	3,9	1,6	2,6
Baterijų ir akumuliatorių atliekos	0,4	1,8	4,5	3,2	2,5	2,3	4,9	1,9	4,5	3	5,3	3,6
Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	1,1	0,04	2,4	0,5	3,5	0	3,4	0,1	3,8	0,9	5,4	0,7
Metalų atliekos,	103,5	662,5	100,1	662	96,4	716,5	38,7	443,2	40,9	574,8	87,2	688,4
iš jų pakuotės	–	3,9	–	5,1	–	5,8	–	5,5	0	6,5	0,05	7,1
Gumos atliekos	0,076	0,9	0,9	0,03	1,4	0,09	1,5	0,06	2,5	0,06	6,1	0,03
Medienos atliekos,	20,7	0	3,3	0	32,9	0	3	0	22,7	1,9	9	1,1
iš jų pakuotės	–	–	–	–	–	–	0,06	–	0,05	0	0,03	–
Plastiko atliekos,	23,4	10,3	24,8	13,8	21,7	14,5	20	10,2	26,5	7,7	39,5	9,5
iš jų pakuotės	1,1	5,4	1	8,3	0,5	10,1	1,5	7,8	5,6	5,5	11,6	5,6
Popieriaus ir kartono atliekos,	66,3	10,4	84,5	21,8	67,5	29,8	47,5	32,9	87,1	38,4	101,6	55,0
iš jų pakuotės	36,5	2,5	74,4	8,4	38,1	13,4	30,2	20,2	59,7	20,2	70	24,2
Stiklo atliekos,	3,7	14,1	6,2	12,6	5,1	19,6	4,4	18,8	6,7	5,8	10,9	4,2
iš jų pakuotės	2,8	14,1	5,1	12,1	3,1	18,4	2,5	18,6	5,3	4	9,3	3,2

Atliekos	2006 metai		2007 metai		2008 metai		2009 metai		2010 metai		2011 metai	
	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)	importuota (įvežta)	eksportuota (išvežta)
Tekstilės atliekos	2,6	3,8	2,6	3,7	1,7	4,4	1,2	1,9	1,9	1,3	2,4	0,9
Gyvūninės ir augalinės kilmės atliekos	8,4	0	12,2	0,12	11,2	0,5	2,2	0,6	10,5	0,9	11,7	1,9
Pavojingosios atliekos	2,3	2,7	7,3	4,8	6,3	7	7,8	17,3	8,2	17,8	12,4	25,3

_____

Papildyta priedu:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
13 priedas

IMPORTUOTŲ (ĮVEŽTŲ), EKSPORTUOTŲ (IŠVEŽTŲ) ATLIEKŲ KIEKIS 2011 METAIS PAGAL ŠALIS

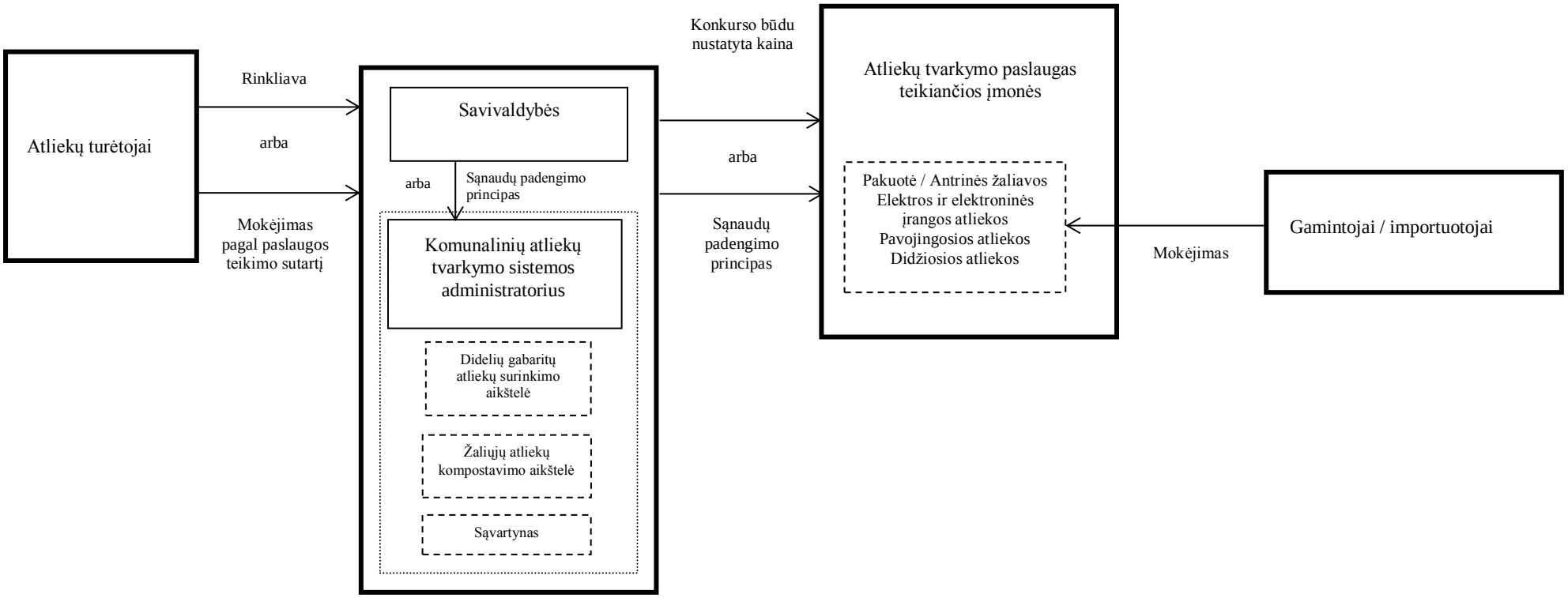
Eil. Nr.	Atliekų rūšys	Išvežta, tūkst. tonų per metus	Paskirties šalys[1]	Įvežta, tūkst. tonų per metus	Išsiuntimo šalys[1]
1.	Komunalinės atliekos	127,252		65,337	
2.	Buitinės atliekos	0		0	
3.	Pakuočių atliekos	40,310	BY, CY, CN, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, HU, KR, LV, NL, PK, PL, TR, US, VN	91,093	AT, BY, CZ, DE, DK, EE, ES, FI, IT, LV, NO, PL, RU, SE
4.	Pramonės atliekos	673,961		221,499	
5.	Pavojingosios atliekos	25,257		11,834	
6.	Nuotekų dumblas	2,996	LV	0	
7.	Baterijos ir akumuliatoriai	3,564	BE, CZ, EE, NL	5,262	BY, LV
8.	Polichlorintieji bifenilai ir polichlorintieji terfenilai	0		0	
9.	Eksploatuoti netinkamos transporto priemonės	0		0	
10.	Elektros ir elektroninės įrangos atliekos	0,727	CN, LV, PL	5,389	BY, CN, DK, EE, LV, NO, PL
11.	Kasybos pramonės atliekos	0		0	
12.	Komunalinės biologiškai skaidžios atliekos	0,060	LV	0,019	RU
13.	Naudotos alyvos	1,403	DE, LV, PL	1,420	LV
14.	Statybos ir griovimo atliekos	0		0	
15.	Kita	–		–	
Iš viso atliekų		801,213		286,836	

[1] BY – Baltarusija, CY – Kipras, CN – Kinija, CZ – Čekija, DE – Vokietija, DK – Danija, EE – Estija, ES – Ispanija, FR – Prancūzija, HU – Vengrija, KR – Pietų Korėja, LV – Latvija, NL – Nyderlandai, PK – Pakistanas, PL – Lenkija, TR – Turkija, US – Jungtinės Amerikos Valstijos, VN – Vietnamas, BE – Belgija, AT – Austrija, FI – Suomija, IT – Italija, NO – Norvegija, RU – Rusija, SE – Švedija.

Papildyta priedu:
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano
14 priedas

APIBENDRINTA KOMUNALINIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO APMOKESTINIMO SCHEMA

Papildyta priedu:

Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989

Pakeitimai:

1.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 185, 2003-02-04, Žin., 2003, Nr. 14-584 (2003-02-07), i. k. 1031100NUTA00000185
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

2.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 96, 2004-01-29, Žin., 2004, Nr. 18-546 (2004-02-03), i. k. 1041100NUTA00000096
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

3.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 577, 2004-05-14, Žin., 2004, Nr. 81-2898 (2004-05-18), i. k. 1041100NUTA00000577
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" papildymo

4.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 1252, 2004-10-05, Žin., 2004, Nr. 148-5363 (2004-10-07), i. k. 1041100NUTA00001252
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

5.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 290, 2005-03-17, Žin., 2005, Nr. 36-1180 (2005-03-19), i. k. 1051100NUTA00000290
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

6.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 8, 2006-01-09, Žin., 2006, Nr. 4-104 (2006-01-12), i. k. 1061100NUTA00000008
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

7.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 19, 2006-01-11, Žin., 2006, Nr. 5-145 (2006-01-14), i. k. 1061100NUTA00000019
Dėl Valstybinės pavojingų atliekų tvarkymo 2006–2008 metų programos patvirtinimo

8.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 1224, 2007-10-31, Žin., 2007, Nr. 122-5003 (2007-11-27), i. k. 1071100NUTA00001224
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

9.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 393, 2009-04-29, Žin., 2009, Nr. 57-2236 (2009-05-16), i. k. 1091100NUTA00000393
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

10.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 1050, 2010-07-14, Žin., 2010, Nr. 87-4607 (2010-07-22), i. k. 1101100NUTA00001050
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

11.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 1746, 2010-12-01, Žin., 2010, Nr. 146-7486 (2010-12-14), i. k. 1101100NUTA00001746
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 "Dėl Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo" pakeitimo

12.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 366, 2014-04-16, paskelbta TAR 2014-04-30, i. k. 2014-04989
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 „Dėl Valstybinio strateginio atliekų tvarkymo plano patvirtinimo“ pakeitimo

13.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 888, 2015-08-19, paskelbta TAR 2015-08-26, i. k. 2015-13011
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 „Dėl Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano patvirtinimo“ pakeitimo

14.
Lietuvos Respublikos Vyriausybė, Nutarimas
Nr. 151, 2016-02-18, paskelbta TAR 2016-02-24, i. k. 2016-03583
Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 12 d. nutarimo Nr. 519 „Dėl Valstybinio atliekų tvarkymo 2014–2020 metų plano patvirtinimo“ pakeitimo